

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

MÜZİK OKULLARI

BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

VİYOLA MODÜLÜ

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 VE 8. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

İÇİNDEKİLER

1. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜ	4
1.1. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI	4
1.2. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜNÜN ÖZEL AMAÇLARI	4
1.3. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜNÜN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3.1. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)	6
1.3.2. İçerik Çerçevesi	6
1.3.3. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)	7
1.3.4. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları	8
1.3.5. Farklılaştırma	8
1.4. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9
1.5. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜNÜN YAPISI	13
2. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜ SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR	15
1. SINIF	15
2. SINIF	29
3. SINIF	43
4. SINIF	55
5. SINIF	69
6. SINIF	80
7. SINIF	94
8. SINIF	109

1. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜ

1.1. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI

Bireysel çalgı eğitimi, müzik eğitiminin en önemli bileşenlerinden birisi olup bireye ait duygu ve düşüncelerin fiziksel koordinasyon ve psikomotor becerilerin birlikte geliştirilmesi esasına dayanan bir eğitim ve öğretim sürecidir. Kişinin çalgı yoluyla vücut koordinasyonunun geliştirilmesi bu sürecin amacına işaret ederken toplumun bireye kazandırmış olduğu müzik kültürünün aktarılmasında da araç görevi üstlenmektedir. Bu sebeptendir ki özellikle ulusal önem taşıyan ve kültürü yansıtan çalgıların eğitim ve öğretime dâhil edilmesi, uluslararası tanınırlık ve kültür aktarımı açısından büyük önem taşımaktadır.

Bireysel çalgı eğitimi diğer tüm eğitim ve öğretim alanları gibi belli ölçütler esas alınarak planlanmakta ve bu plana bağlı kalınarak yürütülmeyi gerektirmektedir. Bu süreç, çalgının niteliğine göre farklılık göstermektedir. Çalgı türlerinin farklı oluşu, her birinin kendine özel duruş, tutuş, pozisyon ve çalma tekniği gerektirmesi; bu çalgıların her biri için farklı bir öğretim programı oluşturmayı da zorunlu kılmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin beceri geliştirmeyi esas alması, bu çalgılara yönelik etkili programlar oluşturmayı kolaylaştırmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; bireyin bütüncül gelişimini amaçlayan, köklü bir geçmişe sahip Türk millî eğitim sisteminin dijital çağ ve teknolojik gelişmelere duyarlılığını, yeri geldiğinde bu gelişmelere öncülük edebilme istek ve potansiyelini yansıtan bir anlayışla geliştirilmiştir. Öğretim programlarının temel öğeleri, Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Öğretim Programı çalgı modüllerinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin benimsediği ilke ve yaklaşımlar ile bu modelin bileşenlerine göre şekillendirilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bileşenleri; alan becerileri, kavramsal beceriler (temel, bütünlük ve üst düzey düşünme), eğilimler (benlik, sosyal, entelektüel vb.), sosyal-duygusal öğrenme becerileri (benlik, sosyal yaşam, ortak/bileşik vb.), değerler ve okuryazarlık becerilerinden oluşmaktadır.

Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Öğretim Programı çalgı modülleri ile çalgı öğrenme-öğretme sürecinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde ilgi çekici, etkileşimli, güncel ve bireyin estetik, zihinsel ve duygusal gelişimini destekleyici hâle getirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca programda bireylerin yaratıcı düşünme, müziksel ifade, disiplinler arası etkileşim gibi üst düzey becerilerinin gelişimine önem verilmiştir. Bu doğrultuda sanatsal bakış açısına sahip, yenilikçi ve kültürel çeşitliliğe duyarlı bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Öğretim Programı çalgı modülleri, müziksel düşünmenin sistematik, estetik, analitik, tutarlı ve yapılandırılmış bir süreç içerisinde gelişmesini temel alarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin sadece bilgi edinmelerinden ziyade müzikal bilgiye ulaşmalarını sağlayan becerilere sahip olabilmeleri, çalgı üzerindeki teknik bilgileri ve müzikal ifadeyi bütüncül olarak geliştirebilmeleri ön planda tutulmuştur. Bu doğrultuda bireyin müziksel gelişimine katkı sağlamak amacıyla öğrenme-öğretme sürecinde yaratıcı etkinliklere, çalgı üzerindeki keşif süreçlerine ve disiplinler arası bağlantılara yer verilmiştir.

Programda öğrencilerin bireysel ve toplu çalma becerilerini geliştirerek sorumluluk duyguları ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin artırılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda içerikler hem disiplinler arası hem de beceriler arası ilişkiler kurularak sanat, kültür ve günlük yaşam gereksinimleri çerçevesinde yapılandırılmıştır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise öğrenme kanıtlarını belirlemek amacıyla ölçme ve değerlendirme araçlarının süreç odaklı kullanıldığı bir program anlayışı benimsenmiştir.

1.2. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜNÜN ÖZEL AMAÇLARI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Öğretim Programı viyola modülüyle öğrencilerin

1. Viyola aracılığıyla estetik yönlerini geliştirmeleri,
2. Duygu, düşünce ve deneyimlerini viyola aracılığıyla ifade edebilmeleri,
3. Yaratıcılıklarını ve müzikal yeteneklerini viyola yoluyla geliştirmeleri,

4. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyıp farklı kültürel öğeleri müzikal bir zenginlik olarak algılamaları,
5. Viyola aracılığıyla zihinsel becerilerini ve müziksel düşünme yetilerini geliştirmeleri,
6. Bireysel ve toplumsal ilişkilerini viyola aracılığıyla desteklemeleri,
7. Viyola eğitimi kapsamında bilişim teknolojilerinden yararlanarak müziksel ifade ve üretim süreçlerini desteklemeleri,
8. Bireysel ve toplu çalma etkinliklerine katılarak müziksel iş birliği, empati ve sanat kültürünü geliştirmeleri,
9. Müziksel algı ve bilgilerini sistematik bir şekilde yapılandırmaları,
10. Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmeleri,
11. Millî birliği, kültürel bütünlüğü pekiştiren ve uluslararası müzik kültürüyle etkileşime açık bireyler olarak gelişmeleri amaçlanmaktadır.

1.3. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜNÜN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Viyola modülü öğretim programlarının temel öğeleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nin benimsediği ilke ve yaklaşımlarla bu modelin bileşenlerine göre şekillendirilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni; viyola modülü öğrenme-öğretme süreçlerinin planlanması, uygulama ve yaşantılarının tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması ile hazırlanan materyal ve yöntemlerin belirlenmesi için referans kaynak olarak kullanılacaktır. Tüm eğitim ve öğretim süreçleri, kitap ve materyallerin tasarım süreci Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profilinin gelişimini destekleyecek şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir.

Öğretmen, öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılmasını sağlamak için öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmalıdır. Dinleme, ritim çalışmaları, doğaçlama yapma, makamsal çalma ve toplu çalma gibi özel müzik öğretim yöntemleri, öğrencilerin viyola modülünü sevmeleri ve dersin etkili bir şekilde işlenmesi için ayrı bir öneme sahiptir.

Bu bağlamda öğretmen, uygulamada aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir:

- Öğrencilerin hazırbulunuşlukları göz önünde bulundurularak bireysel ilgi ve becerilerini ön plana çıkaracak, öğrencileri süreçte aktif kılacak etkinlikler planlanmalıdır. Çevre şartları da dikkate alınarak öğrenme ortamlarının motive edici, ilgi ve merak uyandırıcı olmasına özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin araştırma, inceleme ve bilgiye ulaşma süreçlerinde bilişim teknolojilerinden yararlanmaları sağlanmalı; alana ilişkin materyaller ile önerilen müzik yazılımları eğitim ve öğretim sürecine dâhil edilmelidir.
- Öğrenme çıktıları, öğrenme-öğretme sürecinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığıyla öğrencilere aktarılmalı ve gelişim düzeylerine uygun şekilde sunulmalıdır.
- Viyola eğitiminin işlenişinde belirli gün ve haftalarla ilişkilendirmeler yapılmalı, tematik içerikler disiplinler arası bağlamda desteklenmelidir.
- Viyola modülünde temel amaç, çalgı çalma becerilerini kazandırmak ve müzikal bilgiye erişim sağlamaktır. Bunun yanı sıra öğrencilere müzik zevki kazandırmak, sanat ve estetik algılarını geliştirmek önemli hedefler arasındadır.
- Öğretim süreci boyunca öğrencilerin değerler eğitimi açısından öğrenme çıktısı elde etmesine özen gösterilmeli ve öğrenme çıktıları ilgili değerlerle örtük program anlayışıyla ilişkilendirilerek işlenmelidir.
- Viyola modülü işlenirken diğer derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir öğrenme süreci desteklenmelidir.
- Öğrencilerin öz müziklerinden hareketle yakın çevreden uzağa doğru teorik ve pratik müzik bilgisi kazanmaları hedeflenmelidir. Bu süreçte estetik bir bakış açısı kazanmaları için nitelikli eser ve örneklerle tanıştırmaları sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olacak öğrenme çıktıları için temel yaşam becerilerinin geliştirilmesine önem verilmeli, etkinlikler bu anlayışla hazırlanmalıdır.

- Viyola eğitimi, öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşmasını destekleyecek şekilde eğlenceli ve zevkli bir süreç hâline getirilmelidir.
- Viyola eğitiminde müziksel anlama ve becerilerin aktif öğrenme yoluyla kazandırılması önemsenmeli ve geleneksel eğitim yöntemi ile birlikte modern müzik eğitim yaklaşımlarına da yer verilmelidir.

1.3.1. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)

Viyola modülünde yer alan programlar arası bileşenler; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinden oluşmaktadır.

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri: Bireyin kendisini ve çevresini anlamasına, olumlu ilişkiler kurmasına, duygularını yönetmesine, empati geliştirmesine ve müzik aracılığıyla sağlıklı bir benlik algısı oluşturmaya katkı sağlayan becerileri kapsar. Viyola eğitimi; bireysel ve toplu çalma süreçleri ile öğrencilerin iş birliği yapma, sabır gösterme, duygularını müzik yoluyla ifade edebilme ve başkalarını anlama becerilerini geliştirmesine katkı sağlar.

Viyola eğitimi sürecinde sosyal-duygusal öğrenme becerileri; kavramsal beceriler, eğilimler, alan becerileri ve okuryazarlık becerileri ile doğrudan ilişkilidir. Bu beceriler, viyola çalma sürecinde hem doğrudan bir bileşen hem de öğrenme sürecinin daha etkili hâle gelmesini sağlayan destekleyici bir unsur olarak değerlendirilmelidir. Müzikal ifade ve çalgı eğitimi, öğrencilerin sanatsal yaratıcılığını geliştirirken aynı zamanda sosyal-duygusal gelişimlerine de katkıda bulunur.

Bireyin viyola öğrenme sürecinde disiplinli çalışma, duygusal farkındalık, estetik duyarlılık ve kendini ifade etme gibi unsurların yer alması, öğrencinin bu becerileri müzik eğitimi dışında da kullanabilmesini sağlar. Viyola eğitimi; bireyin öz güvenini artıran, grup çalışması içerisinde sorumluluk almasını sağlayan ve empati becerilerini geliştiren bir süreç olarak ele alınmaktadır.

Değerler: Viyola eğitimi, bireyin hem sanatsal hem de ahlaki gelişimini destekleyen önemli bir öğrenme alanıdır. Bu bağlamda öğrencilerin kültürel mirası tanıması, müzik aracılığıyla duygularını ve düşüncelerini aktarması, saygı, sorumluluk ve iş birliği gibi değerleri içselleştirmesi hedeflenmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel bileşenlerinden biri olan değerler, öğrencilerin müzik eğitimi sürecinde bireysel ve toplumsal gelişimlerine katkıda bulunacak şekilde işlenmelidir.

Viyola eğitimi ile öğrencilere disiplin, öz denetim, sabır ve azim gibi nitelikler kazandırılır. Bireysel çalgı eğitimi sürecinde öğrenciler, müziksel ifadeyi geliştirirken bireyler ve toplumlar üzerindeki etkisini de keşfederek duyarlılıklarını geliştirir. Yerel, ulusal ve uluslararası müzik eserlerini tanımak, müzikal zenginliklerin farkına varmak ve bunları sahiplenmek değerler eğitimi çerçevesinde ele alınmalıdır. Viyola eğitimi yoluyla öğrencilerin tarihî ve kültürel mirası koruma bilinci kazanmaları ve bu mirası sanatsal yollarla aktarmaları desteklenmelidir.

Okuryazarlık Becerileri: Okuryazarlık becerileri; bireyin sanatsal, görsel ve dijital alanlarda kendini geliştirmesini sağlayan önemli yetkinlikler arasında yer almaktadır. Viyola eğitimi; öğrencilerin bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve sanatsal ifadeyi geliştirme süreçlerini destekler.

Günümüzde dijital okuryazarlık, viyola eğitimi sürecinde de önemli bir yer tutmaktadır. Öğrenciler; dijital nota arşivleri, müzik teknolojileri ve çalgı eğitimi için geliştirilen yazılımları kullanarak viyola eğitimi sürecine dijital kaynakları entegre edebilmelidir.

Viyola eğitimi sürecinde öğrencilerin okuryazarlık becerileri kazanmaları; repertuar oluşturma, bestecileri tanıma ve çalgının tarihî süreç içindeki gelişimini anlama açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda viyola eğitimi bireyin bilgiye ulaşma, bilgiyi değerlendirme ve sanat aracılığıyla ifade etme sürecinde önemli bir araç olarak ele alınmalıdır.

1.3.2. İçerik Çerçevesi

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bütüncül gelişim anlayışının bir yansıması olarak viyola modülü, bilgi ve beceriler bağlamında tutarlı ve aşamalı bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Viyola eğitimi; bireyin çalgı ile olan etkileşimini temel alan, müzikal ve teknik gelişimi aşamalı olarak yapılandıran bir süreçtir. Bu nedenle viyola modülü, her sınıf düzeyinde kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerilerin içerik çerçevesine ve öğrencinin gelişim sürecine uygun şekilde belirlenmesi esasına dayanmaktadır.

Viyola modülü, sınıf düzeyleri arasında bir bütünlük oluşturacak şekilde tasarlanmıştır. Program, temel teknik bece-

rilerden başlayarak öğrencinin müzikal ifadesini ve sanatsal kimliğini geliştirmeyi amaçlayan bir yapı içinde kurgulanmıştır. Her sınıf seviyesinde işlenen temalar, bir önceki düzeyde kazanılan bilgi ve beceriler üzerine inşa edilerek ilerlemektedir. Bu süreçte öğretmenlerin yalnızca bulundukları sınıf düzeyine ait öğrenme çıktılarına değil programın genel yapısını dikkate alarak öğretim süreçlerini yürütmeleri beklenmektedir.

Viyola modülünün içeriği, çalgı eğitimine özgü bütüncül bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Temalar, viyola çalgısına özgü teknik ve müzikal becerileri bir arada ele alarak öğrencinin hem fiziksel hem de sanatsal gelişimini desteklemektedir. Öğrencilerin öğrenme sürecinde viyola çalgısı ile ilgili temel ve ileri düzey becerileri aşamalı olarak kazanmaları hedeflenmiştir.

İçerik çerçevesinin temel bileşenleri şunlardır:

Genellemeler: Viyola modülünde yer alan teknik ve müzikal beceriler, öğrencilerin aşamalı olarak gelişim göstermelerini sağlamak amacıyla belirli genellemeler çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu genellemeler, viyola eğitiminin temel yapı taşlarını oluşturarak öğretmenlerin programın hedeflerini anlamalarına ve süreci planlamalarına rehberlik eder.

Anahtar Kavramlar: Her bir temaya özgü olarak belirlenen anahtar kavramlar, öğrencilerin viyola eğitiminde odaklanması gereken temel bilgileri içermektedir. Bunlar; duruş, tutuş, yay tutuş teknikleri, yay kullanımı (detache, legato, staccato), sol el pozisyonları, entonasyon, vibrato, pozisyon değişimleri, çift sesler, akor çalışmaları, melodik ifade, ritim, nota okuma, tonlama ve dinamik kontrol gibi viyola çalma sürecinin temel bileşenlerini kapsamaktadır.

Öğrenme çıktılarında belirtilen teknik beceriler, viyola eğitiminin bilgi ve beceri bütünlüğünü yansıtan bir yapıdadır.

Viyola modülünün içerik çerçevesi, öğrencilere aşamalı olarak kazandırılacak bilgi ve becerileri kapsayan, bütüncül ve disiplinler arası bir anlayışla oluşturulmuştur. Programın etkin bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin belirlenen temalar çerçevesinde yapılandırılmış öğrenme süreçlerini dikkate alarak öğrencilerin bireysel gelişimlerine uygun öğretim yaklaşımlarını benimsemeleri gerekmektedir.

1.3.3. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Viyola modülünde öğrencilerin öğrenme süreçlerini destekleyecek ve sistematik olarak geri bildirim sağlanabilecek beceri temelli ölçme ve değerlendirme süreçleri esas alınmıştır. Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrenci başarı ve yeterliklerini dikkate alarak hazırlanmış, öğrencilerin bireysel gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmıştır. Her ünite de bulunan ölçme ve değerlendirme araçlarını öğretmenler kullanabilir. Ayrıca gerekli durumlarda bu araçları öğrenme çıktıları ve içerik çerçevesinde uyarlayabilirler veya farklı araçları da sürece dâhil edebilirler. Bu süreçte viyola eğitimine özgü teknik ve müzikal becerilerin yanı sıra sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri de göz önünde bulundurulmuştur.

Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri doğrudan ölçülemez. Öğrenme çıktılarının gerçekleştirilme süreçleri, öğrencilerin performanslarını ortaya koyabilecekleri öğrenme kanıtları ile desteklenmiştir. Öğrenme kanıtları, öğrencilerin viyola çalma becerilerini, teknik hâkimiyetlerini, müzikal ifade yetkinliklerini ve bireysel ya da toplu çalma deneyimlerini değerlendirmek amacıyla kullanılır. Bu süreçte çeşitli ölçme ve değerlendirme araçları uygulanarak öğrencilere öğrenme düzeyleri, gelişim alanları ve eksiklikleri hakkında geri bildirim sağlanmaktadır. Ölçme ve değerlendirme süreç odaklıdır.

Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin bireysel gelişim hızları ve öğrenme ihtiyaçları dikkate alınarak farklı yaklaşımlar benimsenmiştir. Her temada en az bir performans görevi verilmesi gerekmektedir. Tamamlayıcı ölçme araçları, öğrencilerin öğrendiklerini sadece teknik yeterlilik açısından değil müzikal ve sanatsal ifadeye dönüştürerek günlük yaşama aktarabilmelerine yardımcı olacak şekilde tasarlanmıştır.

Viyola eğitiminin ölçme ve değerlendirme süreçleri, sadece teknik doğruluğu değil öğrencinin müziği anlamlandırma, kendini ifade etme ve estetik algısını geliştirme sürecini de kapsayan bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Programın etkin bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin geri bildirim odaklı ve gelişim temelli ölçme ve değerlendirme süreçlerini benimsemeleri beklenmektedir.

1.3.4. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Viyola eğitiminde öğrenme-öğretme yaşantıları, öğrencilerin viyola çalgısına özgü bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlamak için yapılandırılmıştır. Bu yaşantılar, öğrencilerin temel viyola becerilerini ardışık bir şekilde edinmelerini sağlamak amacıyla belirli bir hiyerarşi ve öncüllük ilişkisi dikkate alınarak tasarlanmıştır. Örneğin viyola çalmada doğru yay tekniği ve sol el pozisyonlarının uygulanabilmesi için önce temel viyola tekniklerinin ve temel müzikal yapıların anlamlandırılması gerekmektedir.

Bu bağlamda her bir tema planlanırken öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgi ve beceriler belirlenmeli, öğrencilerin bu bilgi ve beceriler bağlamındaki hazırbulunuşlukları değerlendirilmelidir. Eksik veya hatalı öğrenmelerin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanarak öğrencilerin temaya sosyal ve duygusal açıdan da hazır olmaları sağlanmalıdır.

Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması ve öğrenme-öğretme sürecinin başında ön değerlendirme yapılması önemsenmektedir. Ayrıca öğrencilerin önceki bilgileri ile yeni öğrenmeleri arasında bağlantı kurulması ve viyolanın müziksel bağlamda günlük yaşamla ilişkilendirilmesi amacıyla öğrenmeler arasında köprü kurulması beklenmektedir.

Viyola modülünde disiplinler arası ilişkiler kurularak öğrencilerin farklı disiplinlerdeki bilgi ve becerileri kullanmaları sağlanmakta ve beceriler arası ilişkiler vurgulanmaktadır. Bu kapsamda hem disiplinler arası hem de beceriler arası ilişki kurulması önem taşımaktadır.

Günümüz müzik eğitimi anlayışı, viyola eğitiminde de değişim ve dönüşümlere yol açmıştır. Viyola modülü özgü öğrenilmesi gereken bilgi, beceri, değer ve eğilimlerin farklılaşması ve önem sıralarının değişmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu süreçte viyola modülünün tüm bileşenlerinin öğrenme-öğretme yaşantılarında ilgili bağlam içerisinde bütünleştirilerek verilmesi gerekmektedir.

Yeni öğretim programlarının önemli bileşenlerinden "öğrenme-öğretme uygulamaları", öğrenme çıktılarının ilgili becerinin süreç bileşenlerine dayalı olarak nasıl kullanılacağını açıklamaktadır. Bu uygulamalar; bilgi, beceri, eğilim ve değerler bütünlüğü içinde düşünülmeli ve viyola alan becerilerinin ve kavramsal becerilerin tüm bileşenlerinin ardışık bir şekilde uygulanmasına dikkat edilmelidir.

Viyola temalarının öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken becerilerin süreç bileşenlerini zenginleştiren, öğrenme-öğretme faaliyetlerinin anlam ve kalıcılığını destekleyen, konuya özgü beceriler, eğilimler ve değerler belirlenerek öğretmene bunların uygun şekilde kullanılması ile ilgili göstergeler sunulmalıdır. Ayrıca viyola eğitiminde Türk müziği makamlarına da yer verilerek öğrencilerin makamsal çalma becerileri geliştirilmelidir. Öğrencilere viyolada icra edilebilen temel makamlar tanıtılarak bu makamların karakteristik özellikleri öğretilmeli ve öğrencilerin bu bağlamda müzikal farkındalık kazanmaları sağlanmalıdır. Makamsal çalma, öğrencilerin müzikal ifadelerini geliştirmelerine katkıda bulunarak geleneksel müzik kültürüne duyarlılık kazanmalarına destek olmalıdır.

1.3.5. Farklılaştırma

Viyola eğitiminde öğrencilerin edinmesi beklenen bilgi ve beceriler genellikle aynıdır ancak her öğrencinin ilerleme hızı, ihtiyaç duyduğu destek ve öğrenme tarzı farklılık gösterebilir. Bu durum, programda "farklılaştırma" başlığı altında ele alınmaktadır.

Farklılaştırmanın bir boyutu olan "zenginleştirme", öğrenme sürecinde daha hızlı ilerleyen ve belirlenen becerileri daha derinlemesine kavrayabilen öğrencilere yöneliktir. Zenginleştirme etkinlikleri, öğrencilerin viyola çalmaya dair bilgilerini daha ileri düzeyde genişletmelerine, teknikleri ve teorik bilgileri daha derinlemesine keşfetmelerine olanak sağlar. Bu bağlamda viyola eğitiminde zenginleştirme faaliyetleri; viyolanın tarihsel gelişimi, farklı icra teknikleri, çeşitli müzik türlerinde viyolanın rolü ve viyola ile müzik üretimi üzerine araştırma ve yaratıcı projeler içerebilir. Ayrıca öğrencilerin teknolojiyi kullanarak viyolayla ilgili dijital içerikler üretmelerine yönelik önerilere de yer verilmektedir.

Farklılaştırmanın diğer boyutu olan "destekleme", programın hedeflediği bilgi ve becerilere ulaşmada daha fazla yönlendirme, görsel ve işitsel destek, somut örnekler ve bireysel rehberliğe ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik tasarlanmıştır. Destekleme çalışmaları, viyolanın temel tekniklerini öğrenme sürecinde öğrencilerin bireysel gereksinimlerine uygun ek materyaller sunulmasını, grup çalışmalarıyla akran öğrenmesini ve öğretmenin süreçte daha aktif rehberlik etmesini

içerir. Ayrıca öğrencilerin viyola eğitiminde ilerlemelerini sağlamak için çeşitli işitsel ve görsel kaynaklardan yararlanmalarına yönelik öneriler de sunulmaktadır. Farklılaştırma uygulamalarının tüm sınıfa aynı anda uygulanma zorunluluğu yoktur.

Viyola eğitimi kapsamında makamsal çalma becerileri ile ilgili çalışmalara da yer verilerek öğrencilerin viyolayla makamsal geçişleri deneyimlemeleri ve bu müzikal formları analiz etmeleri sağlanmalıdır. Zenginleştirme bağlamında öğrencilerin belirli makamların icrasını öğrenmeleri, viyolayla bu makamların karakteristik özelliklerini çalmaları ve bu müzikal yapıları keşfetmeleri desteklenebilir. Destekleme sürecinde ise öğrencilerin makamsal yapıları daha kolay kavrayabilmeleri için dinleme çalışmaları, nota okuma pratikleri ve uygulamalı çalışmalar yapılmalıdır.

Öğretmenlerin hem zenginleştirme hem de destekleme faaliyetlerini öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak kapsayıcı bir anlayışla yürütmeleri beklenmektedir. Bu faaliyetler, öğrencilerin viyola eğitimi sürecindeki gelişimlerini desteklemeye yönelik bir çerçeve sunmakta olup programın hedeflerine ulaşmada önemli bir rol oynamaktadır.

1.4. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

VİYOLA MODÜLÜ

1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Çalgıları Tanıyorum	Çalgının Korunması ve Bakımı	3. Pozisyonu Tanıyorum	2. Pozisyonu Tanıyorum	Türk Müziği Ses Sistemi	Türk Müziğinde Makam Kavramı	Arşelikleri	Segâh Dizisi ile İcra
Çalgı Seslerini Ayırt Ediyorum	Boş Tellerde Yay Çekme-İtme	Düzeyme Uygun Etüt Çalışmaları Yapıyorum	2. Pozisyonda Eser Çalışmaları Yapıyorum	Çargâh Dizisi İcra	Kürdi Dizisi İcra	Makam Dizileri ile Etütler	Makam Dizileri ile Etütler 2
Çalgımı Tanıyorum	1. Pozisyon ve Açık Tel Çalışmaları	1, 3 Geçişli Etüt Çalışmaları Yapıyorum	1, 2, 3. Pozisyona Uygun Etüt Çalışmaları Yapıyorum	Buselik Dizisi İcra	Hicaz Dizisi İcra	İleri Düzey Yay Teknikleri	Reper-tuar Çalışması
Çalgımda Temel Davranışlar	Düzeyme Uygun Etüt Çalışmaları Yapıyorum					Eser İcra	Eser Yorumlama Çalışması

Temaların işleniş sırası, içerdiği öğrenme çıktıları sayısı ve temaların süreleri aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

1. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Çalgıları Tanıyorum	1	4	11
Çalgı Seslerini Ayırt Ediyorum	1	4	11
Çalgımı Tanıyorum (Viyola)	1	15	42
Çalgımda Temel Davranışlar (Viyola)	1	10	28
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	3	8
TOPLAM	4	36	100

2. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Çalgının Korunması ve Bakımı	1	5	14
Boş Tellerde Yay Çekme-İtme	1	7	20
1.Pozisyon ve Açık Tel Çalışmaları	2	9	25
Düzeyme Uygun Etüt Çalışmaları Yapıyorum	1	12	33
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	3	8
TOPLAM	5	36	100

3. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
3. Pozisyonu Tanıyorum	1	26	36
Düzeyme Uygun Etüt Çalışmaları Yapıyorum	1	22	30
1-3 Geçişli Etüt Çalışmaları Yapıyorum	1	20	28
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	3	72	100

- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim ve öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

4. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
2. Pozisyonu Tanıyorum	1	26	36
2. Pozisyonda Eser Çalışmaları Yapıyorum	1	22	30
1, 2, 3. Pozisyona Uygun Etüt Çalışmaları Yapıyorum	1	20	28
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	3	72	100

5. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Türk Müziği Ses Sistemi	1	24	34
Çargâh Dizisi Parça Çalabilme	1	22	30
Buselik Dizisi Parça Çalabilme	1	22	30
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	3	72	100

6. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Türk Müziğinde Makam Kavramı	1	24	34
Kürdi Dizisi Parça Çalabilme	1	22	30
Hicaz Dizisi Parça Çalabilme	1	22	30
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	3	72	100

- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim ve öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

7. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Arşe Teknikleri	2	16	22
Makam Dizileri ile Etütler-1	1	16	22
İleri Düzey Yay Teknikleri	3	20	28
Eser İcra	1	16	22
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	7	72	100

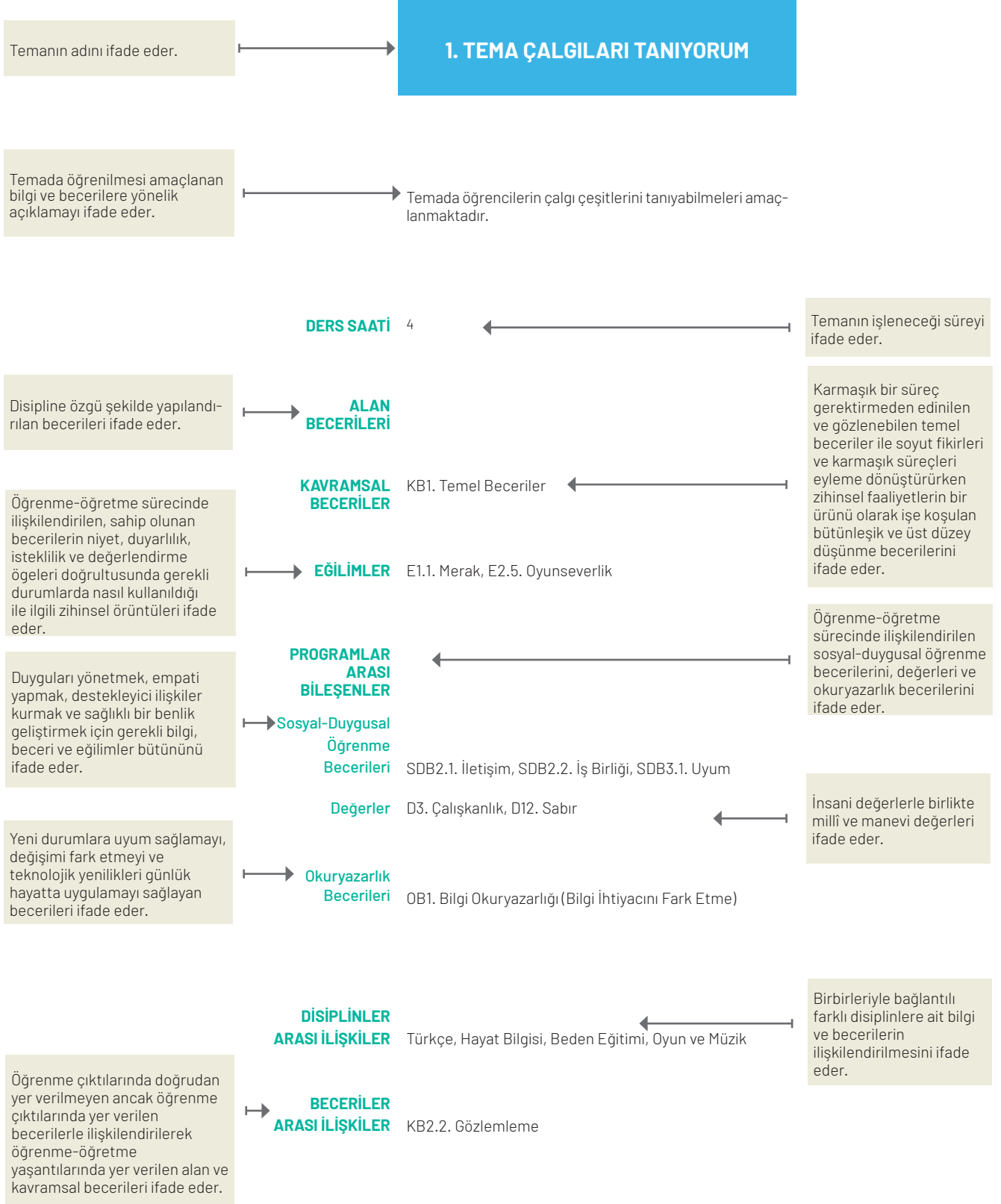
8. SINIF VİYOLA MODÜLÜ TEMALARI

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Segâh Dizisi	1	22	30
Makam Dizileri ile Etütler-2	1	16	22
Repertuvar Çalışması	2	16	22
Eser Yorumlama Çalışması	1	14	20
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	5	72	100

- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim ve öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

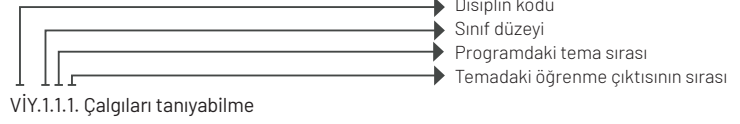
1.5. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜNÜN YAPISI

Viyola modülünün temalarının yapısı aşağıdaki infografikte verilmiştir.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar, sembolleri vb. ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çalgıların Tanıtımı

Genellemeler

Çalgılar farklı şekil, büyüklük ve malzemelerden oluşur.
Çalgılar, çalma biçimlerine göre gruplandırılabilir.
Çalgılar görsel, dokunsal ve işitsel yollarla keşfedilebilir.

Anahtar Kavramlar

çalgı, çalgı türleri, telli çalgılar, üfleli çalgılar, vurmali çalgılar

Sembol ve Gösterimler

-

Öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları) ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilimler, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin çevrelerinde farklı çalgılar olduğunu ve bu çalgıların şekil, büyüklük ve malzeme bakımından birbirinden farklı olabileceğini bildiği; nesneleri büyüklüklerine, renklerine veya dokularına göre gruplandırabilecekleri kabul edilmektedir.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Köprü Kurma

Öğrencilerin çalgılarla ilgili mevcut bilgilerini belirlemek için çeşitli yöntemler birlikte kullanılır. Öncelikle öğrencilerin çalgılar hakkındaki düşüncelerini serbestçe ifade etmeleri için sorular sorulur.

Öğrencilerin çalgıları günlük yaşamla ilişkilendirerek tanımlarını sağlamak için çevrelerinde gördükleri nesnelerden ve deneyimlerinden yola çıkılır.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.1.1.1

Öğrencilerin çevrelerinde bulunan çalgıları fark etmeleri ve bu çalgıları gözlemleyerek keşfetmeleri sağlanır. "Çalgılar neye benziyor?", "Çalgılar neden farklı şekillerdedir?", "Bazı çalgılar neden büyük, bazıları küçüktür?" gibi sorularla öğrencilerin merak duygularını harekete geçirilir (E1.1).

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme

Öğrencilerin keşiflerini derinleştirmek için çeşitli etkinlikler uygulanabilir. "Çalgı Dedektifleri" etkinliğinde öğrenciler; çalgıları büyüklük, malzeme ve şekillerine göre karşılaştırarak sınıflandırabilir ve buldukları çalgıları çizebilir.

Destekleme

Öğrencilerin çalgıları tanımasını desteklemek için somut, tekrar eden ve yönlendirmeli etkinlikler uygulanabilir. Öncelikle çalgılar bire bir dokunarak, yakından incelenerek ve öğretmenin rehberliğinde keşfedilebilir. Öğrencilere "Bu çalgı büyük mü küçük mü?", "Bu çalgının yüzeyi nasıl?", "Bu çalgı hangi malzemeden yapılmış olabilir?" gibi net ve basit sorular yöneltilerek gözlem yapmaları sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenme sürecini kolaylaştırmak için çalgılar, belirgin fiziksel özelliklerine göre gruplandırılarak sunulabilir (sadece büyük çalgılar, sadece tahta çalgılar).

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALAR

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİYOLA MODÜLÜ SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR

1. SINIF

1. TEMA: ÇALGILARI TANIYORUM

Temada öğrencilerin çalgı çeşitlerini tanıyabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 4

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Hayat Bilgisi, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.1.1.1. Çalgıları tanıyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çalgıların Tanıtımı

Genellemeler Çalgılar farklı şekil, büyüklük ve malzemelerden oluşur.
Çalgılar, çalma biçimlerine göre gruplandırılabilir.
Çalgılar görsel, dokunsal ve işitsel yollarla keşfedilebilir.

Anahtar Kavramlar çalgı, çalgı türleri, telli çalgılar, üflemeli çalgılar, vurmali çalgılar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; eşleştirme soruları, soru cevap, doğru-yanlış soruları kullanılarak değerlendirilebilir. Yapboz oyunu oynanabilir. Öğrencilerden çalgı çeşitlerini somutlaştırmaları için müzik mağazasına gitme ve gözlem yapma performans görevi istenebilir. Performans için çalgı çeşitlerini tanıma, çalgıların fiziksel farklılıklarını belirleme, malzeme ve ses özelliklerini karşılaştırma, mağaza görevlisiyle etkileşim ve soru sorma gibi kriterler belirlenebilir. Performans analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin çevrelerinde farklı çalgılar olduğunu ve bu çalgıların şekil, büyüklük ve malzeme bakımından birbirinden farklı olabileceğini bildiği; nesneleri büyüklüklerine, renklerine veya dokularına göre gruplandırabilecekleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin çalgılarla ilgili mevcut bilgilerini belirlemek için çeşitli yöntemler birlikte kullanılabilir. Öncelikle öğrencilerin çalgılar hakkındaki düşüncelerini serbestçe ifade edebilmeleri için sorular sorulabilir. Örneğin "Daha önce hiç çalgı gördünüz mü? Hangi çalgıları biliyorsunuz? Çalgılar neye benziyor?" gibi sorularla öğrencilerin çalgılarla ilgili farkındalık düzeyleri ve ön bilgileri değerlendirilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin çalgıları günlük yaşamla ilişkilendirerek tanıyabilmeleri için çevrelerinde gördükleri nesnelerden ve deneyimlerinden yola çıkılabilir. Öncelikle evde, okulda ve dışarıda çalgılara benzeyen nesneler olup olmadığı sorgulanabilir. Örneğin "Evde büyük ve küçük tencereleri yan yana koyduğunda büyüklük farkını görebiliyorsun. Çalgılar da böyle büyük ya da küçük olabiliyor mu?", "Bazı oyuncaklar sert, bazıları yumuşak olabiliyor. Çalgılar da farklı malzemelerden yapılabiliyor mu?" gibi sorularla öğrencilerin çalgıları fiziksel yönleriyle anlamlandırabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerin oyuncakları ve çevrelerindeki nesneleri gözlemleyebilme alışkanlıklarından yola çıkılarak çalgılarla benzerlik kurabilmeleri sağlanır. "Büyük çalgılar nerede durabiliyor, küçük çalgılar nerede saklanabiliyor?", "Tahta bir çalgıyla metal bir çalgı nasıl farklı görünebiliyor?" gibi sorular yöneltilerek çalgıların fiziksel özelliklerine yönelik dikkatleri çekilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.1.1.1

Öğrencilerin çevrelerinde bulunan çalgıları fark etmeleri ve bu çalgıları gözlemleyerek keşfetmeleri sağlanır. "Çalgılar neye benziyor?", "Çalgılar neden farklı şekillerdedir?", "Bazı çalgılar neden büyük, bazıları küçüktür?" gibi sorularla öğrencilerin merak duygusu harekete geçirilir **(E1.1)**. Sınıfa çeşitli çalgı görselleri, maketler veya gerçek çalgılar getirilerek öğrencilerin çalgılara dokunarak, onları yakından inceleyerek ve karşılaştırarak gözlem yapmalarına rehberlik edilir. "Bu çalgı diğerlerine göre küçük mü büyük mü? Bu çalgının telleri ince mi kalın mı?", "Bu çalgının şekli nasıl?" gibi sorularla çocukların dikkat etmeleri gereken noktalar belirlenir. Öğrenciler çalgılara dokunarak, çalgıların büyüklüklerini kıyaslayarak ve onları farklı açılardan inceleyerek gözlem yaparlar. Öğretmen, çocukların gözlem yaparken kullanabilecekleri araçları (büyüteç ile yakından bakma, gözleri kapatarak dokunarak hissetme, çalgıları farklı açılardan inceleme vb.) tanıtır. Öğrenciler, gözlemlerini sözlü olarak ifade eder ve öğrendiklerini paylaşır **(SDB2.1)**. Öğrenciler, çalgılar hakkında daha fazla bilgi edinme ihtiyacını fark eder ve öğretmenlerine veya arkadaşlarına sorular yöneltir **(OB1)**. Öğrenciler, çalgıları dikkatlice gözlemleyerek sabırla incelemelerini tamamlar **(D12.2)**. Not alma yerine gözlem sonuçları sınıfta eğlenceli grup etkinlikleriyle ve oyunlarla kaydedilir **(E2.5)**. Büyük çalgılar bir köşeye, küçük çalgılar başka bir köşeye konur. Tahta çalgılar bir tarafa, metal çalgılar başka bir tarafa ayrılır. Sert yüzeyli çalgılar ile yumuşak yüzeyli çalgılar karşılaştırılır. Öğretmen, çocuklarla birlikte çalgıları benzer özelliklerine göre sınıflandırır ve basit şekiller veya renkli kartlarla gösterir **(KB2.2)**. Öğrenciler, verilen görevleri özenle tamamlamak için çaba gösterirlerken hedeflere ulaşmak için hazırladıkları planı da uygularlar **(D3.2)**. Çocukların öğrendiklerini hatırlamalarını kolaylaştırmak için çalgıların büyüklüğüne, malzemesine veya şekline göre gruplayan bir poster hazırlanır. Bu süreçte öğrenciler arkadaşlarıyla iş birliği yaparak çalgıları sınıflandırır ve fikirlerini paylaşır **(SDB2.2)**. Öğrenciler çalgıları renk, doku ve büyüklük gibi fiziksel özelliklerine göre sınıflandırdıktan sonra bu çalgıları çalma biçimlerine göre gruplamaları sağlanır. Öğretmen, "Bazı çalgılar neden tokmakla çalınıyor, bazıları elle tutuluyor, bazıları üfleniyor?" gibi sorularla öğrencilerin çalgı türlerini keşfetmelerine rehberlik eder. Öğrenciler, elleriyle vurduklarında veya salladıklarında ses çıkaran çalgıları (davul, tef, marakas vb.) fark ederler. Öğrenciler, telleri gerilmiş ve parmakla ya da yayla titreştirilen çalgıları (gitar, keman, arp vb.) gözlemler. Öğrenciler, üflenerek çalınacak şekilde tasarlanmış çalgıları (flüt, melodika vb.) fark ederler. Bu süreçte çalgıların yapısal ve çalma biçimine dayalı farklılıkları gözlemlenir. Öğretmen, öğrencilerin çalgılara dokunarak ve onların hareketlerini inceleyerek hangi gruba ait olduğunu anlamalarına yardımcı olur **(SDB3.1)**. Öğrenciler, çalgıların benzerliklerine ve farklılıklarına dair gözlemlerini hareket, görsel veya oyunlarla ifade ederler. Vurmalı çalgıları taklit eden bir hareket yaparak tanımlarlar. Telli çalgılar için tellere vurarak ritim tutma hareketi yaparlar. Üfleme çalgıları için üfleme hareketi yaparak türünü gösterirler. Dersin sonunda öğretmen, "Hangi çalgılar tokmakla çalınıyor?", "Hangi çalgılar üflenerek çalınıyor?", "Telli çalgılar nasıl görünüyor?" gibi sorularla öğrencilerin gözlemlerini pekiştirir. Öğrencilerin öğrenme sürecindeki gelişimlerini değerlendirmek için gözlem formları, kontrol listeleri ve akran değerlendirme yöntemleri kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Performans görevi olarak öğrencilerden seçecekleri bir müzik aletini tanıtmaları istenebilir. Öğrencilerin keşiflerini derinleştirmek için çeşitli etkinlikler uygulanabilir. "Çalgı Dedektifleri" etkinliğinde öğrenciler; çalgıları büyüklük, malzeme ve şekillerine göre karşılaştırarak sınıflandırabilir ve buldukları çalgıları çizebilir. "Çalgı Modelleme Atölyesi" etkinliğinde ise oyun hamuru, kâğıt veya karton gibi malzemelerle çalgı modelleri oluşturabilir; bu çalgıların neden bu şekilde tasarlandığını tartışabilirler. Öğrencilerin analitik düşünmelerini sağlamak için "Kendi Çalgı Sınıflandırmamı Yapıyorum" etkinliği yapılabilir; burada çalgılar, öğrencilerin belirlediği kriterlere göre gruplanabilir. Günlük hayatla ilişkilendirme amacıyla "Çalgılar Nerede Kullanılır?" etkinliğinde çalgıların farklı ortamlarda nasıl yer aldıkları hakkında gözlemler paylaşılabilir.

Destekleme Öğrencilerin çalgıları tanımasını desteklemek için somut, tekrar eden ve yönlendirme- li etkinlikler uygulanabilir. Öncelikle çalgılar bire bir dokunarak, yakından incelenerek ve öğretmenin rehberliğinde keşfedilebilir. Öğrencilere "Bu çalgı büyük mü küçük mü?", "Bu çalgının yüzeyi nasıl?", "Bu çalgı hangi malzemeden yapılmış olabilir?" gibi net ve basit sorular yöneltilerek gözlem yapmaları sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenme sürecini kolaylaştırmak için çalgılar, belirgin fiziksel özelliklerine göre (sadece büyük çalgılar, sadece tahta çalgılar) gruplandırılarak sunulabilir. Öğrencilerin karşılaştırmalar yaparak farklılıkları fark etmeleri için büyük-küçük, sert-yumuşak gibi ikili eşleştirme oyunları oynatılabilir. Öğrencilerin kavramları pekiştirmesi için "Çalgıyı Bul" etkinliği uygulanabilir. Öğretmen bir çalgıyı tanımlayarak (Bu çalgı tahtadan yapılmış ve büyüktür.) öğrencilerin doğru çalgıyı seçmesini sağlayabilir. Basit resimli kartlar, somut objeler ve eşleştirme etkinlikleriyle öğrenme desteklenebilir. Öğrencilerin gözlemlerini aktarmaları için çizim, yapıştırma ve parça tamamlama etkinlikleri kullanılabilir. Öğrenciler çalgıları çizebilir, basit modeller yapabilir veya çalgı görsellerini büyük-küçük, sert-yumuşak gibi özelliklerine göre ayrılmış panolara yerleştirebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz

2. TEMA: ÇALGI SESLERİNİ AYIRT EDİYORUM

Temada öğrencilerin çalgı türlerini ayırt etmelerine ve çalgı türlerinin tınlarını tanımlarına yönelik öğrenme çıktılarına ulaşmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 4

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.9. Şüphe Duyma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Hayat Bilgisi, Okul Öncesi, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.1.2.1. Çalgıların seslerini ayırt edebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ Çalgılara Özgü Tınları Ayırt Etme
Sesin Oluşumunu Anlama

Genellemeler Çalgıların seslerini ayırt edebilme; öğrencilerin hem görsel hem de işitsel algılarını geliştirmelerine, farklı tınları ve müzikal yapıları tanıyarak müziksel farkındalıklarını artırmalarına olanak tanır.

Anahtar Kavramlar çalgı, ses, tını, titreşim

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi, eşleştirme ve doğru-yanlış soruları kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden sesin oluşumu, çalgıların tınları ve ses ayırt etme becerilerini geliştirmeye yönelik performans görevi istenebilir. Bu görevlerin değerlendirilmesi için analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin çalgıların şekillerini bildiği ve bu şekiller ile isimleri ilişkilendirebildiği kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci

“Sesleri nasıl duyduğumuzu biliyor musunuz? Bir sesi duyduğunuzda o sesin nereden geldiğini nasıl anlayabilirsiniz? Hangi müzik aletlerini biliyorsunuz? Mutfakta yemek yaparken duyduğunuz seslerle dışarıdaki araba sesleri arasında nasıl farklar var? Sabah uyandığınızda duyduğunuz ilk ses nedir? İnsanlar nasıl konuşabiliyor? Konuştuğumuzda hangi organlarımız çalışabiliyor?” gibi sorular sorularak öğrencilerin önceki öğrenmeleri sınanabilir.

Köprü Kurma

Bir kedi miyavladığında ya da bir köpek havladığında onları görmesek bile o sesin bir kedi-den ya da köpekten gelebileceğini anlayabilir miyiz? Alınan dönütler doğrultusunda hayvanların seslerini nasıl tanıyabiliyorsak çalgıların yapısal özelliklerine göre tınlarının farklı olabileceği ve onları bu sayede ayırt edebildiğimiz ifade edilir. Bu ses özelliklerine göre kullanım alanlarının ve yapılarının değişiklik gösterebileceği hazırlanan görseller üzerinden aktarılabilir.

Öğrencilere herhangi bir uzay filminden sahneler izletilebilir ve uzayda ses olup olmadığına ilişkin açık uçlu sorular sorulabilir. Daha sonra doğada algılayabildiğimiz tüm seslerin oluşabilmesi için gerekli koşullar olabileceği, her an her yerde ses olsa dahi bizim bunları ancak belli koşullar dâhilinde duyabileceğimiz konusunda kısa bir bilgilendirme yapılabilir.

Daha sonra gemilerde ve uçaklarda kullanılabilen sonar sistemler, ultrason, röntgen ve manyetik rezonans görüntüleme cihazları gibi gündelik hayatımızda karşılaştığımız örneklerin de ses dalgaları aracılığı ile ortaya çıkabildiği; duyabildiğimiz kadar duyamadığımız

bir ses dünyasının da var olabileceği görsel ve işitsel materyaller kullanılarak aktarılabilir. Örneğin hayvanların işitme aralıklarını anlatabilmek için o frekans düzeyinde sesler dinletilip duyabildiklerinde onaylamaları istenebilir.

Hayatı algılama biçimlerimizden yani beş duyumuzdan biri olan işitme yeteneğinin bizi hayata bağlayabildiği ve hayatı algılayabilmemizde nasıl bir rol oynayabildiği örneklerle ifade edilebilir.

Müzisyenlerin, duyma ve işitme sağlığına diğer insanlara göre daha çok özen göstermesi ve kulak sağlığı kontrollerini zamanında yaptırması gerektiği, kulak içi ve ses teli yapısını konu alan bir belgesel izletilerek aktarılabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları VİY.1.2.1

Öğretmen; sınıfa diya-pazon, tef, ksilofon, melodika ve flüt getirerek öğrencilerin dikkatini çeker ve odaklanmalarını ister (E3.2). Daha sonra öğrencilere sesin nasıl oluştuğuna dair açık uçlu sorular sorulur (E3.9). Öğrencilerin kendi aralarında tartışmaları ve bu sırada saygılı olup başkasının onurunu zedeleyecek söz ve davranışlardan kaçınmaları beklenir (SDB2.1, D14.1). Öğrenciler yönlendirici sorularla beyin fırtınası yapmaya yönlendirilir; süreç sonunda doğadaki tüm seslerin kaynağında titreşim bulunduğu sonucuna varmaları beklenir. (KB2.10). Kaynağında yalnızca titreşim olan her hareketin ses oluşturduğuna dikkat çekilir. Ayrıca sesin oluşumuyla ilgili kısa bir belgesel film etkileşimli tahta aracılığıyla izletilir (OB4). Katı, sıvı ya da gaz olmadan titreşimin tek başına ses oluşturamayacağı ve bu nedenle uzayda sesin olmadığı vurgulanır. Öğrencilerden bu konuyu anlatan aileleriyle birlikte izleyebilecekleri diğer kaynaklara ulaşmaları ve anladıklarını sınıfta paylaşmaları istenir (E3.4, SDB2.1). Bu süreç, gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğretmen, sınıfa susarak girer ve yalnızca jest ve mimikleriyle bir şeyler ifade etmeye çalışır. Bunu yaparken oturma ve kalkma gibi belli komutları da ekler ve öğrencilerde merak uyandırır (E1.1). Ardından insan sesinin iletişimdeki önemi ve rolü, günlük yaşam deneyimleri üzerinden aktarılır.

Öğrencilerden insan sesinin oluşurken hangi süreçlerden geçtiğini düşünmeleri beklenir. "Konuşmamızı oluşturan organlarımız sizce nelerdir?" gibi açık uçlu sorularla öğrencilerin insan sesinin bir oluşum sürecinden geçtiğini fark etmeleri sağlanır. Daha sonra akciğer, soluk borusu ve ses telleri görselleri içeren bir sunum akıllı tahta aracılığıyla gösterilir ve öğrencilerden öğrendikleri organları göstermeleri istenir (OB4). Bu süreç, kontrol listesi veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

Çalgıların da kendine özgü tınları olduğu ve bu tınların, aynı insan sesi gibi yapısal özelliklerinden kaynaklı olarak birbirinden ayrıldığı ifade edilir. Bir önceki temada dokunsal ve görsel olarak öğrendikleri çalgıların sesleri dinletilir. Yapı bakımından farklılıklarına dikkat çekilir ve Öğrencilere dikkatli dinlediklerinde bu sesleri ayırt edebilecekleri belirtilir. Bu süreç, öğrencilere bu konuda güven duymaları için bir fırsat sunar (E1.5). Ardından çalgıların yapısal özelliklerine bağlı olarak nasıl ses çıkardıklarına dair görsel ve işitsel kaynaklar akıllı tahta aracılığıyla sunulur.

Performans görevi olarak öğrencilerden çeşitli müzik enstrümanlarının sesini dinleyerek ayırt etmeleri istenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Melodika veya flüt gibi çalgılar öğrencilere verilerek bu çalgılardan değişik sesler çıkarmaları istenebilir. Bir gitarın tellerini veya bir tefin üzerindeki deri kısmı göstererek sesin bu yapılar aracılığı ile nasıl titreşim ürettiğini açıklayabilir.

Öğrenciler, sesin oluşumuna dair farkındalık kazanmaya yönelik küçük çalışmalar yapabilirler. Örneğin evdeki lastik, karton vb. geri dönüşüm malzemeleri ile basit müzik aletleri yapmaları ve bunlarla ses üretmeleri istenebilir.

Destekleme Öğrencilere sesin oluşumuyla ilgili resimli ve renkli görseller gösterilebilir.

Öğrencilere sesin titreşimlerden kaynaklandığını anlatan basit bir hikâye ya da kısa bir çizgi film izletilebilir. Bu hikâye veya filmde sesin nasıl oluştuğu, nesnelerin titreşerek ses çıkardığı örneklerle anlatılabilir.

“Hangi çalgıdan geliyor?” gibi basit dinleme oyunları ile çalgıların sesleri ayırt edilir. Çalgıların seslerini dinlerken öğrencilerin dinlediği çalgıları el işareti ile göstermesi istenebilir.

Öğrencilerin seslerin nasıl oluştuğunu anlatan basit deneyler yapması sağlanabilir. Örneğin basit bir ses kaynağı olan bir telin titreşmesini izleyerek öğrenciler, sesin titreşimle oluştuğunu keşfedebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: ÇALGIMI TANIYORUM (VİYOLA)

Temada öğrencilerin viyola çalgısının yapısal özelliklerini tanıyabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 15

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D13. Sağlıklı Yaşam

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.1.3.1. Viyola çalgısını tanıyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çalgımı Tanıyorum

Genellemeler

Viyola, keman ailesinin bir üyesidir ve keman ile viyolonsel arasında bir ses aralığına sahiptir.

Anahtar Kavramlar

özellik, viyola, yapısal

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, kontrol listesi ve performans görevi ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden viyolanın bölümleri ile ilgili şema ya da poster gibi bir materyal hazırlamaları istenir. Performans görevleri, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin görselleri inceleyerek nesneler arasındaki farkları ayırt edebildikleri kabul edilir. Öğrencilerin seslerin kalınlık ve incelik farklarını duyabildikleri ve temel eşleştirme, boyama ve oyunlaştırılmış etkinliklere katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin viyola ve diğer yaylı çalgılar hakkındaki mevcut bilgilerini değerlendirebilmek amacıyla sınıfta sorular sorabilir. Örneğin: "Viyola adını daha önce duyabildiniz mi?", "Hiç yaylı bir çalgı görebildiniz mi?", "Bir çalgının farklı bölümleri hangi amaçla kullanılabiliyor?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin konuya dair ön bilgileri belirlenmeye çalışılabilir.

Ayrıca viyola ve diğer yaylı çalgıların görselleri gösterilerek öğrencilerden farklarını tahmin edebilmeleri istenebilir. Bu süreç, öğrencilerin viyolanın bölümlerine ve ses özelliklerine dair algılarını anlayabilmeye ve hangi öğrencilerin ek desteğe ihtiyaç duyabileceğini belirleyebilmeye yardımcı olabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Günlük hayatta bir nesnenin parçalarını tanıyabilmek neden önemlidir?" veya "Bir bisikletin parçalarını bilemezsek onu nasıl kullanabiliriz?" gibi sorular yöneltilerek viyolanın bölümlerini öğrenebilmenin çalgıyı çalarken neden önemli olabileceği üzerine düşünceleri sağlanabilir.

Ayrıca "Bir yapbozun parçalarını doğru yerleştirebilmek nasıl bütün bir resmi oluşturabiliyorsa viyolanın bölümlerini bilebilmek de çalgıyı doğru kullanabilmemizi nasıl sağlayabilir?" sorusu ile viyolanın yapı ve işlevleri arasındaki bağlantıya dikkat çekilebilir.

Öğrencilerden "Arabaların farklı büyüklükte olabilmesi hızlarını ve sürüş hissini nasıl etkileyebilir? Peki, yaylı çalgıların büyüklüğü seslerini nasıl değiştirebilir?" gibi sorular üzerine düşünceleri istenebilir. Böylece öğrencilerin viyolanın fiziksel yapısını ve ses özelliklerini günlük hayatlarındaki deneyimlerle ilişkilendirerek anlamlandırabilmeleri beklenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.1.3.1

Öğrencilere viyolanın büyük bir görseli gösterilir ve bölümleri (gövde, klavye, teller, burgular, eşik, f delikleri, yay, çenelik, kuyruk vb.) tanıtılır (**SDB2.1**). Viyolanın bölümlerinin isimleri sorulup öğrencilerin viyolanın bölümlerini merak etmeleri sağlanır (**E1.1**). Öğrencilerle birlikte viyolanın her bölümünün ne işe yaradığı açıklanır. Dersin eğlenceli bir ortamda işlenmesi adına öğrencilere viyolanın bölümlerinin isimlerinin bulunduğu kartlar verilir. Bölüm isimlerini doğru şekilde viyola görseli üzerinde eşleştirmeleri istenir (**E2.5**). Sonrasında öğrencilere viyola resmi dağıtılıp bölümlerini boyama etkinliği düzenlenebilir. Öğretmen tarafından viyolanın açık tellerinden sesler çıkararak öğrencilere dinletilir. Öğrencilerin gözlem yapmaları beklenir (**KB2.2**). Öğrenciler arasında sesin kalın mı ince mi olduğu tartışılır ve hissettikleri paylaşılır. Daha sonra öğrencilerle yeni bir oyun daha oynanabilir. Çocuklara viyola sesi duyduklarında ayakta durmaları başka bir ses duyduklarında oturmaları söylenip hem spor yapmanın hem de bilgi öğrenmelerinin sosyalleşerek gerçekleşmesi sağlanır (**D13.2.1**). Öğrencilerin çalışmalarda aktif rol almaları ve grupla çalışma becerisi sergilemeleri beklenilir (**D3.4.1**). Viyola, keman, çello ve kontrbasın görselleri gösterilir. Viyola çalgısını görsellerden ayırt etmeleri beklenilir (**OB4**). Öğrencilerden bu çalgıları büyüklük, ses rengi ve kullanım alanları açısından karşılaştırmaları istenir. Öğretmen, keman ve viyolanın boyut ve ses farklarını açıklayarak öğrencilerle birlikte bir karşılaştırma tablosu oluşturur. Öğrenciler gördükleri tabloları etkileşimli tahtada bulunan şahsi klasörlerine bir harici bellek vasıtasıyla kopyalarlar (**OB2**).

Performans görevi olarak öğrencilerden viyolanın bölümleri ile ilgili şema ya da poster gibi bir materyal hazırlamaları istenir. Sürecin sonunda öğretmen gözlem formu ya da dereceli puanlama anahtarı ile süreci değerlendirebilir.

FARKLI LAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler, viyolanın bölümleriyle ilgili bir dijital etkileşimli simülasyon veya animasyon izleyerek çalgının yapısal özelliklerini daha ayrıntılı inceleyebilirler. Ayrıca viyolanın farklı bölümlerinden çıkarılan seslerin örneklerini dinleyerek bu seslerin müzik içindeki rolünü keşfetmeleri sağlanabilir. İleri bir etkinlik olarak viyola ve diğer yaylı çalgıların görselleri üzerinde sürükle-bırak eşleştirme oyunları oynanabilir.

Proje çalışmaları kapsamında öğrenciler, viyolanın tarihçesi ve kullanım alanları üzerine kısa bir sunum hazırlayarak sınıf arkadaşlarına sunabilirler. Ayrıca öğrencilerden seçilen bir yaylı çalgının (viyola, keman, çello ya da kontrbas) bölümlerinin hangi malzemeden yapıldığını araştırarak küçük bir poster hazırlamaları istenebilir. Böylece öğrenciler, viyola ve diğer yaylı çalgıların özelliklerini hem işitsel hem görsel hem de yaratıcı yollarla daha iyi anlayabilirler.

Destekleme Destekleme sürecinde hafıza oyunları veya viyola bölümlerini eşleştirme kartları hazırlanabilir. Öğrenciden viyola bölümlerini içeren basit bir el işi etkinliği ya da eğlenceli bir boyama çalışması yapılması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz

4. TEMA: ÇALGIMDA TEMEL DAVRANIŞLAR (VİYOLA)

Temada viyolanın doğru duruşu ve tutuşuna yönelik belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşmak amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

ALAN BECERİLERİ -

KAVRAMSAL BECERİLER KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.2. Gözlemlleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.1.4.1. Viyolada duruş-tutuş pozisyonunu tanıyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ Viyolada Duruş ve Tutuş Pozisyonu

Genellemeler Viyolayı desteklemek için vücut ağırlığı dengeli dağıtılmalı, özellikle de çene ve omuz yardımıyla çalgı sabitlenmelidir.

Viyola çalarken omurga dik tutulmalı, ancak vücut gergin olmamalıdır. Rahat bir duruş, çalma sürecini kolaylaştırır.

Anahtar Kavramlar duruş, pozisyon, tutuş

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve performans görevi ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden öğrendikleri doğru viyola tutuşu ve yay kullanımı tekniklerini sınıf önünde uygulayarak kısa bir performans sergilemeleri istenir. Performans görevleri, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu tema kapsamında öğrencilerin temel koordinasyon ve dikkat becerilerine sahip olduğu, görselleri ve öğretmen yönergelerini takip ederek çalgıyı doğru duruş ve tutuş pozisyonlarına getirebileceği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç Öğretmen, öğrencilerin viyolayı doğru tutuş ve duruş bilgilerini anlayabilmeleri için birkaç temel soru sorabilir. Örneğin: "Bir müzik aletini çalarken doğru oturuş nasıl olabiliyor?", "Çalgıyı rahatça tutabilmek için neler yapmak gerekir?" gibi sorularla öğrencilerin mevcut bilgi düzeyleri değerlendirilebilir.

Daha sonra öğrencilerin bireysel olarak viyolayı ellerine alıp kısa süreli tutuş denemeleri yapabilmeleri istenebilir. Bu süreç, öğrencilerin çalgıyı rahat ve doğru bir şekilde tutabilmeleri için ne kadar bilgi ve deneyime sahip olabildiklerini belirleyebilmeye yardımcı olabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere "Bir bisiklet sürerken dengede durmanın en önemli noktası nedir?" veya "Bir kalemi doğru tutamazsak yazı yazmak zorlaşabilir mi?" gibi sorular yöneltilerek viyolayı doğru tutabilmenin çalmadaki önemi üzerinde durulabilir.

Günlük hayatta denge ve tutuş gerektiren etkinliklerle viyola çalma arasında bağlantı kurularak doğru duruş ve tutuşun müzikal performansı nasıl etkileyebileceği üzerine düşünceleri sağlanabilir. Öğrencilerden spor yaparken veya resim çizerken kullandıkları duruşları ve ellerindeki araçları tutma biçimlerini viyola çalmaya benzetmeleri istenebilir.

Bu sayede doğru tutuş ve duruşun çalgı üzerindeki etkisi daha somut bir şekilde anlamlandırılabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.1.4.1

Viyola çalgısını çalarken en önemli adımlardan biri, onu doğru ve dengeli bir şekilde tutmaktır. Öğretmen, viyolanın omuzda nasıl dengede duracağını, çeneliğin nasıl kullanılacağını ve sol elin pozisyonunu gösterir ve öğrencilerin gözlem yapmaları sağlanır (**KB2.2**). Öğrencilerin çalgıyı rahat ve doğru şekilde tutabilmek için odaklanıp dikkatli olmaları ve verilen yönergeleri takip etmeleri beklenir (**E3.2**). Öğrencilere viyolanın nasıl tutulması gerektiğini anlatan şemalar ve görseller gösterilir. Böylece öğrenciler, görsellerden bilgi çıkarma becerisi kazanır (**OB4**). Öğrenciler sırayla viyolarını ellerine alarak çenelik yardımıyla doğru tutuş denemeleri yaparlar. Bu sayede gayretli olmanın hedeflere ulaşma üzerindeki etkisini fark etmeleri sağlanır (**D3.1.2**). Öğretmen bireysel düzeltmeler yaparak her öğrencinin viyolayı rahatça tutmasını sağlar. Öğretmen, yayın sapının başparmak ve diğer parmaklarla nasıl kavranacağını açıklar ve öğrencileri tek tek kontrol ederek doğru tutuş için rehberlik eder (**SDB2.1**). Öğrenciler yay kullanımını öğrenmek için sabırlı ve dikkatli olma eğilimi geliştirirler (**D12.1**). Öğrencilerin doğru yay tutuşunu kazanabilmek için düzenli çalışmaları gerektiğini fark etmeleri sağlanır (**D3.2**). Öğrenciler, eğitim videoları izleyerek doğru yay tutuşunu öğrenebilir. Ayrıca dijital simülasyonlar veya etkileşimli uygulamalar kullanarak sanal ortamda yay hareketlerini taklit edebilirler. Öğrencilerin beğendikleri videoları kendi kişisel klasörlerine etkileşimli tahtayı kullanarak kopyalamaları sağlanır (**OB2**). Öğrencilerin birbirine uyum sağlayabilmesi için oyun olarak öğrenciler yaylarını havada tutarak "yay yürüyüşü" yapar. Komut verildiğinde yaylarını sağa ve sola hareket ettirerek reflekslerini geliştirirler (**E2.5**). Öğretmen, performans görevi olarak öğrencilerden öğrendikleri doğru viyola tutuşu ve yay kullanımı tekniklerini sınıf önünde uygulayarak kısa bir performans sergilemelerini ister.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Zenginleştirme sürecinde öğrencilere profesyonel viyolacıların duruş ve tutuş tekniklerini gösteren videolar izletilerek model alınması sağlanabilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğretmen öğrencilerin viyola tutuşlarını bireysel olarak gözlemleyip hatalarını düzelterek gelişimlerine katkı sağlayabilir ayrıca öğrencilere ayna karşısında kendi duruş ve tutuşlarını gözlemleme alışkanlığı kazandırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. SINIF**1. TEMA: ÇALGININ KORUNMASI VE BAKIMI**

Temada öğrencilerin viyola çalgısının korunması ve bakımını anlayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 5

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.2. Gözlemlleme

EĞİLİMLER E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.15. Yansıtma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.2.1.1. Viyolanın korunması ve bakımını gözlemleyebilme

- a) Viyolanın korunması ve bakımını gözlemlemek için amaç belirler.
- b) Koruma ve bakıma ilişkin veri toplar.
- c) Gözlemleri doğrultusunda topladığı verileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Viyolanın Korunması ve Bakımı

Genellemeler

Viyola aşırı sıcak, soğuk veya nemli ortamlarda bırakılmamalıdır.

Viyola her çalmadan sonra temiz bir bezle silinmeli, reçine kalıntıları temizlenmelidir.

Yay ve teller de düzenli olarak kontrol edilerek temizlenmelidir.

Anahtar Kavramlar

bakım, korunma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve performans görevi ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden hazırladıkları kısa yazı, şema veya resim gibi materyalleri sınıfta sunmaları istenebilir. Performans görevleri, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin çalgı bakımını öğretmen rehberliği ile gözlemleyebilecekleri kabul edilir. Ayrıca temel bakım adımlarını öğrenmeye açık oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğretmen, öğrencilerin viyola ve çalgı bakımı ile ilgili mevcut bilgilerini anlayabilmeleri için sınıfa yönlendirici sorular sorabilir. Örneğin: "Daha önce bir müzik aleti bakımı yapabildiniz mi?", "Bir çalgının uzun süre sağlam kalabilmesi için neler yapılabilir?" gibi sorularla öğrencilerin konuya dair ön bilgileri değerlendirilebilir.

Ayrıca öğrencilerin çalgı temizliğinde hangi malzemelerin kullanılabileceğini tahmin edebilmeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin gözlemlerini paylaşabilmeleri teşvik edilebilir ve öğretmen, öğrencilerin ihtiyaç duyabilecekleri destek seviyesini belirleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Bir bisiklet zincirini temiz tutamazsak ne olur?", "Evde kullandığınız bir cihazı koruyamazsanız performansı nasıl etkilenebilir?" gibi günlük yaşamla bağlantılı sorular sorularak viyolanın bakım ve korunmasının önemi hakkında düşündürülebilir.

Ayrıca öğrencilerden sık kullandıkları bir kalemin ucunu temiz ve düzgün tutabilmenin yazılarını nasıl etkileyebileceği üzerine düşünceleri ve bu durumu çalgı bakımının müzikal performansa etkisiyle ilişkilendirerek düşüncelerini ifade edebilmeleri istenebilir.

Bu sayede viyola bakımının düzenli yapılabilmesinin neden gerektiği daha somut bir şekilde kavranabilmesi sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VIY.2.1.1

Dersin başında viyolanın yapısını ve bakım gerekliliğini açıklayan görseller gösterilir. Görseller öğrenciler tarafından algılanır ve çalgının temizliği için gerekli araç ve gereçler belirlenir (**OB1, OB4**). Viyolanın korunması ve bakımını gözlemlemek için amaç belirlenir. Temizlik ve bakım sırasında kullanılan gereçlerin işlevleri açıklanır ve bu araçların doğru şekilde kullanımı uygulamalı olarak gösterilir. Öğrenciler, öğretmenin rehberliğinde çalgının farklı bölümlerinin nasıl temizleneceğini öğrenir. Bu süreçte düzenli bakımın çalgının performansı üzerindeki etkisi hakkında farkındalık kazandırılır (**KB2.15**). Sınıfa, viyolanın yanlış kullanımı sonucu ortaya çıkabilecek problemler hakkında sorular yöneltilir. Öğrencilerin daha önce çalgı bakımıyla ilgili deneyimleri olup olmadığı tartışılır. Bu konuda sorular sormaları beklenir (**E3.8**). Öğrencilerle sıcaklık ve nem değişimlerinin viyola üzerindeki etkileri tartışılır. Öğrencilere viyolanın özel taşıma çantasında muhafaza edilmesi gerektiği açıklanır (**SDB2.1**). Çalgının gövdesinin ve tellerinin nasıl temizlenmesi gerektiği pratik olarak gösterilir. Öğrencilerin bu esnada gözlem yapmaları sağlanır (**KB2.2**). Müzik aletlerinin daha verimli kullanılması için bakım ve temizliğinin özenle yapılmasının gerekliliği üzerinde durulur (**D17.3**). Akort burgularının nasıl sıkılıp gevşetileceği uygulamalı olarak gösterilir. Öğrenciler yay kıllarına reçine sürme pratiği yapar. Koruma ve bakıma ilişkin veri toplanır. Çalgıya karşı sorumluluk bilincinin kazandırılması ve bakım alışkanlığının geliştirilmesi için öğrencilerden viyola çalarken ve saklarken dikkat etmeleri gereken değerleri belirlemeleri istenir (**D16.3**). Çalgıya duyulan saygının, müziğe ve sanata olan bağlılığı artırdığı vurgulanır (**SDB2.1**). Öğrencilerin gözlemler doğrultusunda topladığı veriler kaydedilir. Öğrencilerin gözlemleri kısa yazı, şema veya resim gibi görsel materyallere dönüştürülerek etkileşimli tahtada bulunan şahsi klasörlerine bir harici bellek vasıtasıyla kaydedilir (**OB2**). Performans görevi olarak öğrencilerden hazırladıkları materyalleri sınıfta sunmaları istenebilir (**SDB1.2**). Performans görevi, gözlem formu veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Zenginleştirme sürecinde "Dedektif Oyunu" adıyla öğrenciler, viyolanın yanlış kullanımı sonucu oluşan problemlerin nedenlerini araştırarak sunum yapabilir veya viyolanın bakım aşamalarını bir hikâye ya da çizgi roman formatında anlatan mini kitapçıklar hazırlayabilir..

Destekleme

Destekleme sürecinde "Viyola Doktorları" etkinliği adıyla öğrenciler öğretmen rehberliğinde gruplara ayrılıp çalgı bakımında karşılaşılan sorunları analiz ederek bir çözüm önerisi sunabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz

2. TEMA: BOŞ TELLERDE YAY ÇEKME-İTME

Temada öğrencilerin boş tellerde yay çekme-itme hareketini çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 7

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.2.2.1. Boş tellerde yay çekme-itme hareketleriyle çalabilme

- a) Yay çekme-itme hareketlerini çözümler.
- b) Boş tellerde yay çekme ve itme hareketlerini uygularken duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Boş tellerde yay çekme-itme hareketlerini çalgıya özgü tekniklerle kullanır.
- ç) Boş tellerde yay çekme-itme hareketlerini müziksel bileşenlerle ilişkilendirerek uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Boş Tellerde Yay Çekme-İtme Hareketleri

Genellemeler

Yay, tel üzerinde düz bir çizgide hareket ettirilmelidir.

Yay çekme ve yay itme hareketleri sırasında bilek, kol ve omuz uyum içinde çalışmalıdır.

Hareketler yumuşak ve kontrollü olmalıdır; sert veya ani hareketlerden kaçınılmalıdır.

Yayın tel üzerindeki baskısı ne çok hafif ne çok sert olmalıdır.

Anahtar Kavramlar

çekme, itme, yay

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve performans görevi ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden 2 kişilik gruplar hâlinde öğretmenin belirlediği ritmik kalıplarla yay çekme-itme egzersizleri yapılan kısa bir sunum gerçekleştirmeleri istenebilir. Performans görevleri, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin viyolada doğru duruş ve tutuş tekniğini bildikleri ve yay hareketlerini görseller ve öğretmen yönergeleriyle öğrenmeye açık oldukları kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Öğretmen, öğrencilerin viyola tutuş ve yay hareketleriyle ilgili mevcut bilgilerini anlayabilmeleri için birkaç temel soru sorabilir. Örneğin: "Yayın çalgıya nasıl temas edebildiğini hiç gözlemleyebildiniz mi?", "Yayı hareket ettirebilirken kolun hangi açıda durabilmesi gerektiğini bilebiliyor musunuz?" gibi sorularla öğrencilerin konuya dair ön bilgileri değerlendirilebilir.

Ayrıca öğrencilerden geçmişte görebildikleri veya duyabildikleri yay teknikleri hakkında yorum yapabilmeleri istenerek rehberlik sağlanabilir. Bu süreçte öğretmen, öğrencilerin bilgi düzeyine uygun başlangıç noktalarını belirleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Bir musluğu açıp kapatırken kolunuzun hareketi nasıl önemliyse bir yayı hareket ettirirken de kol pozisyonunuz önemlidir. Sizce kolun duruşu, yayın çalgı üzerindeki hareketini nasıl etkileyebilir?" veya "Bir fırçayla boyama yaparken fırçayı tutuş şekliniz sonucunu nasıl etkileyebilir? Bu durum, bir yayla müzik yaparken de benzer bir etki yaratabilir mi?" gibi günlük hayattan örneklerle viyolada yay hareketlerinin önemine dikkat çekilebilir.

Bu şekilde öğrenciler, yay hareketlerinin duruş ve tutuşla olan ilişkisini günlük yaşamdaki deneyimleriyle bağlantı kurarak anlamaya çalışabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.2.2.1

Öğrencilere boş tellerde yay çekme-itme hareketleri gösterilerek derse başlanır. Viyola yayının yapısı ve boş tellerde yay çekme-itme tekniğinin önemi anlatılır. **(SDB2.1)**. Öğrencilere, profesyonel viyola sanatçılarının performanslarından kısa videolar izletilerek görsel-dijital okuryazarlık becerileri desteklenir. Öğrenciler tarafından etkileşimli tahtadaki kendi kişisel klasörlerine bu videoları harici bellek vasıtasıyla kopyalayıp kaydedilir **(OB2)**. Yay tutuşu ve bilek hareketlerinin önemi açıklanır. Öğrenciler, yay çekme-itme sırasında karşılaşılabilecekleri hatalar sorularak düşünmeleri sağlanır. Öğrencilerin gözlem yeteneğini geliştirmek için öğretmen tarafından yay çekme-itme hareketleri adım adım gösterilir. Öğretmenin hareketleri dikkatlice gözlemlenir. **(KB2.2)**. Yayın tel üzerindeki konumunun ve basınç miktarının nasıl değiştiği görsel olarak anlatılır **(OB4)**. Öğrencilerin önce yay tutuşları kontrol edilerek bireysel olarak denemeler yapılır. Öğrenciler, açık tellerde yay çekme-itme egzersizlerine başlatılır. Boş tellerde yay çekme-itme hareketleri çözümlenir. Bu süreçte öğrencilerin yay pozisyonu ve kol açısını doğru uygulamasına rehberlik edilir. Öğrenciler tarafından çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alınır. Yay hızının, basıncının ve açısının ses kalitesine etkisi üzerinde durulur. Grup çalışmalarına yönlendirilerek iş birliği içerisinde senkronize yay çekme-itme çalışmaları yapılır **(D3.4.1)**. Grup çalışmaları sırasında öğrencilerden birbirine destek olması ve iş birliği yapabilmeleri beklenir **(D4.1, SDB2.2)** ve yay hareketleri planlı bir şekilde kontrol edilir **(D3.2)**. Bu çalışmalar çalgıya özgü teknikleri kullanarak yapılır. Öğrencilere yay hareketlerini analiz etmeleri için yavaşlatılmış performans videoları izletilir. Dijital platformlardan yararlanılarak ünlü sanatçıların yay teknikleri incelenip not alınır **(OB2)**. Verilen çalışmalar müziksel bileşenlerine göre yapılır. Öğrenciler birbirlerine soru sorarak yay çekme-itme çalışmaları sırasında karşılaştıkları zorlukları değerlendirir **(E3.8)**. Performans görevi olarak 2 kişilik gruplar hâlinde öğretmenin belirlediği ritmik kalıplarla yay çekme-itme egzersizleri yapılan kısa bir sunum gerçekleştirmeleri istenebilir. Performans görevleri, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Zenginleştirme sürecinde "Yay Yarışı" oyunu oynatılabilir. Öğrenciler, metronoma uygun olarak belirlenen tempoda yaylarını çekip-iterek senkronize olmaya çalışır. Kim en düzenli ve hatasız çalarsa puan kazanabilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerden öğretmeni taklit ederek yay tutuş ve duruşunu doğru bir şekilde uygulamaları, ayna karşısında kendilerini izleyerek çalışmaları ve öğretmen rehberliğinde yavaş tempoda çalışmalar yapılması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALAR

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: POZİSYON VE AÇIK TEL ÇALIŞMALARI

Temada öğrencilerin viyoladaki boş telleri ve üzerindeki notaları tanıyabilmeleri, 1. pozisyon ve açık tel çalışmaları yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 9

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER E1.1 Merak, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemlleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- ViY.2.3.1. Viyoladaki boş teller üzerindeki notaların yerlerini çözümleyebilme
- a) Viyolanın boş tellerindeki notaları ve fiziksel yerlerini belirler.
 - b) Boş teller üzerindeki notaların yerleri arasındaki sıralamayı ve ilişkileri belirler.
- ViY.2.3.2. Viyolada 1. pozisyonda çalabilme
- a) Viyolada 1. pozisyonu çözümler.
 - b) Viyolada 1. pozisyonda çalabilmek için çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
 - c) Viyolada 1. pozisyonu çalabilmek için uygun parmak ve yay tekniklerini kullanır.
 - ç) Viyolada 1. pozisyonu müziksel bileşenlere uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Boş Teller
1. Pozisyon
Açık Tel Çalışmaları

Genellemeler

Parmaklar, klavye üzerinde doğal bir şekilde yerleşir ve ellerin rahat olması sağlanır. Bu pozisyonda genellikle başparmak, viyolanın arkasına hafifçe yaslanır ve diğer parmaklar sırayla 1. (işaret parmağı), 2. (orta parmak), 3. (yüzük parmağı) ve 4. (serçe parmak) yerleşiminde bulunur. Parmaklar genellikle düz ve gevşek olmalı, bilek ise hafif bir eğimle rahat olmalıdır.

Anahtar Kavramlar

sağ el teknikleri, sol el teknikleri, pozisyon

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi ve performans görevi ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden viyoladaki belirli notaları fiziksel olarak göstermeleri veya notaların sırasını bir çizimle sunmaları istenebilir. Performans görevleri, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin viyolada duruş ve tutuş pozisyonlarını öğrendikleri, yay çekme-itme hareketlerini uygulamaya aşına oldukları kabul edilir. Ayrıca viyoladaki boş tellerin temel notaların yerlerini ve viyolanın 1. pozisyonundaki parmak yerleşimlerini öğretmenin rehberliğinde keşfetmeye hazır oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Öğretmen, öğrencilerin boş tellerdeki notaların yerlerini, 1. pozisyonu ve açık pozisyonu anlayabilmeleri için çeşitli sorular sorabilir. Örneğin: "Viyolada hangi tellerde hangi notaları bulabilirsiniz?", "1. pozisyonda hangi parmakların hangi notalara karşılık gelebildiğini biliyor musunuz?", "Açık pozisyonundaki notalar hangi sesleri oluşturabiliyor?" gibi sorularla öğrencilerin önceki bilgileri değerlendirilebilir.

Ardından öğretmen, öğrencilere boş teller ve pozisyonlar hakkında daha önce duyabildikleri veya gözlemleyebildikleri bilgilerle ilgili düşüncelerini paylaşabilmeleri için fırsat verebilir. Bu süreç, öğrencilerin mevcut bilgi düzeyini belirleyebilmeye ve hangi öğrencilerin daha fazla rehberliğe ihtiyaç duyabileceğini anlamaya yardımcı olabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Telefonunuzda bir numarayı tuşlayabilirken parmaklarınızı nasıl yerleştirebilirsiniz?”, “Bilgisayar klavyesinde yazı yazabilirken hangi tuşun nerede olduğunu nasıl hatırlayabilirsiniz?” gibi sorular yöneltilir. Bu sorular, viyoladaki notaların yerlerini öğrenebilmenin ve pozisyonların farkında olabilmenin, çalgı çalabilirken nasıl bir temel oluşturabileceğini düşünmeleri için bir bağlantı kurabilir.

Bu sayede öğrenciler, parmak hafızası ve konum bilinci gibi günlük hayatta farkında olmadan kullanabildikleri becerilerle viyoladaki nota yerleri ve pozisyon bilgisini anlamlı bir şekilde ilişkilendirebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.2.3.1.

Öğretmen rehberliğinde viyolanın boş tellerindeki notaların isimlerini gösteren görsellerle derse başlanır (**OB4**). Viyola üzerindeki boş tellerde yer alan notaların fiziksel konumlarını belirlemeye yardımcı olacak görsel materyaller ve yönergeler sunulur. Öğrenciler, boş telleri tek tek inceleyerek do, sol, re ve la telleri üzerindeki notaların sıralamasını ve diğer tellerle ilişkisini belirler. Bu süreçte “Re teli üzerinde hangi notalar var?”, “La teli üzerinde hangi notalar var?” gibi sorularla öğrencilerin dikkati yönlendirilir. Öğrenciler tarafından belirledikleri notalar arasındaki sıralama ve ilişkileri açıklanır ve aynı tel üzerindeki notalar gruplar hâlinde sınıflandırılır (**KB2.5**). Öğrenilen bilgiler, şema veya çizimlerle görselleştirilerek grup içinde paylaşılır. (**SDB2.2**). Öğrencilerin doğru notaları belirleyip belirlemediği gözlemlenerek, geri bildirim verilir ve öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerine rehberlik edilir (**SDB1.2**). Performans görevi olarak öğrencilerden viyoladaki belirli notaları fiziksel olarak göstermeleri veya notaların sırasını bir çizimle sunmaları istenir; bu süreç, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

VİY.2.3.2.

Öğretmen, viyolanın sapı üzerindeki pozisyonları gösteren görseller kullanarak açıklamalar yapar (**SDB2.1**). Öğrenciler görselleri inceler ve anlarlar (**OB4**). Öğrencilere “Bir çalgıda doğru duruş ve pozisyon neden önemlidir?” sorusu yöneltilerek kısa bir beyin fırtınası yapılır. Öğrencilerin fikirlerini beyan etmeleri ve konuyla alakalı sorular sormaları sağlanır (**E1.1, E3.8**). Öğrenciler öğretmenlerinin vücut duruşlarını izleyip, onları gözlemleyerek kendi duruşlarını düzeltir ve viyola çalar (**KB2.2**). Öğrencilere sol elin klavye üzerindeki konumu ve parmak numaralarının yerleşimi anlatılır (**SDB2.1**).

Öğrencilere bireysel olarak 1. pozisyondaki temel parmak yerleşimleri yaptırılır ve gözlem yapılarak geri bildirim verilir. Öğrencilerden yaylarını doğru şekilde tutmaları istenir ve öğretmen yay kavrama ile ilgili rehberlik eder. Öğrenciler çalma uygulamalarına yönlendirilir. Açık teller üzerinde yay çekme-itme çalışmaları yapılır (do, sol, re ve la telleri). Öğrencilerin verilen çalışmaları çözümlmeleri beklenir. Tüm öğrenciler çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alırlar. Öğrencilere açık teller üzerinde farklı yay hızları ve baskıları denemeleri için kısa egzersizler yaptırılır. Öğrenciler bu egzersizlerde çalgıya özgü teknikleri kullanırlar. Yay çekiş açısını doğru yapabilmek için öğretmenin gösterdiği referans çizgileriyle (yayın tahtaya paralel olması gibi) karşılaştırmalar yapılır (**KB2.7**). Öğrencilerden viyola çalarken dikkat edilmesi gereken kuralları belirlemeleri, müziksel bileşenlerine uygun çalmaları istenir. Grup çalışması yaparak çalışmalarda aktif rol almaları sağlanır (**D3.4**).

“Enstrümanına özen göstermek neden önemlidir?” sorusu etrafında kısa bir tartışma yapılır. Öğrenciler tarafından günlük pratik alışkanlıkları nasıl geliştirebilecekleri konusunda fikirleri saygı çerçevesinde ve eleştiriye açık hâlde paylaşılır (**D14.1**). Öğrencilerden evde açık teller üzerinde günde 5 dakika yay çalışmaları yapmaları istenir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin viyoladaki nota yerlerini ve pozisyonları daha iyi kavrayabilmesi için çeşitli yöntemler kullanılabilir. Öncelikle interaktif öğrenme araçlarından yararlanılarak dijital ortamda nota yerlerini keşfetmeleri sağlanabilir. Örneğin viyola klavyesi üzerinde notaların yerlerini gösteren uygulamalar veya oyun tabanlı etkinlikler kullanılabilir. Öğrencilerin belirli notalara ulaşırken el ve parmak hareketlerini gözlemlemeleri, aynalar veya videolar kullanarak kendi çalma pozisyonlarını incelemeleri sağlanabilir.

Bedensel farkındalık çalışmaları yapılarak öğrencilerin kas hafızasını geliştirmeleri desteklenebilir. Örneğin yaylı çalgı çalan müzisyenler için tasarlanmış esneme ve el egzersizleri uygulanabilir. Pozisyon geçişlerini hızlandırmak ve doğruluğu artırmak için gözler kapalı veya farklı hızlarda çalma gibi çalışmalar da eklenebilir.

Destekleme Öğrencilerin viyoladaki nota yerlerini ve pozisyon farkındalığını geliştirmeleri için çeşitli destekleyici etkinlikler düzenlenebilir. İlk aşamada, notaların yerlerini ve pozisyonları öğrenmeye yönelik görsel ve işitsel materyaller sunularak öğrencilerin duyuşsal algıları güçlendirilebilir. Örneğin viyola klavyesi üzerinde notaların yerlerini gösteren şemalar, renk kodlu etiketler veya dijital uygulamalar kullanılabilir.

Öğrencilerin parmak yerleşimlerini doğru kullanabilmeleri için başlangıçta öğretmenin rehberliğinde yavaş tempoda çalışmaları sağlanabilir. Eşlikli çalma çalışmaları ile doğru sesleri ve pozisyonları tanımaları desteklenebilir. Ayrıca öğretmenin çaldığı notaları taklit ederek veya öğretmenin belirlediği kısa melodileri çalarak öğrenmelerini pekiştirebilirler.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: DÜZEYİME UYGUN ETÜT ÇALIŞMALARI YAPIYORUM

Temada öğrencilerin 1. pozisyon düzeyinde etüt çalışmaları yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemlleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.2.4.1. Viyolada 1. pozisyon etütleri çalabilme

- a) Viyolada 1. pozisyon etütleri çözümler.
- b) Viyolada 1. pozisyon etütleri çalabilmek için çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Viyolada 1. pozisyon etütleri çalabilmek için uygun parmak ve yay tekniklerini kullanır.
- ç) Viyolada 1. pozisyon etütleri müziksel bileşenlere uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

1.Pozisyon

Yay Kullanımı

Etüt Çalışmaları

Genellemeler

1.pozisyon, viyola çalmada temel bir başlangıç noktası olup doğru duruş ve tutuş ile çalma sürecini kolaylaştırır.

Etüt çalışmaları, öğrencilere ritmik ve melodik yapıları doğru analiz etme becerisi kazandırır.

Teknik becerilerin disiplinli ve istikrarlı bir şekilde geliştirilmesi, müzikal ifadenin daha güçlü ve kontrollü olmasını sağlar.

Anahtar Kavramlar

duruş ve tutuş, etüt çözümleme, parmak pozisyonları, pozisyon değişimi, temel yay teknikleri, viyola çalma teknikleri

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; bireysel performans değerlendirmeleri, kontrol listeleri, gözlem formları ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden 1. pozisyonda bir etüdü sınıf önünde çalmaları istenebilir. Performans sırasında duruş ve tutuş doğruluğu, yay kullanımı, parmak pozisyonları gibi kriterler dikkate alınır.

Performans görevi; analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formları ile ölçülebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin viyolanın temel yapısını, çalma pozisyonlarını ve tekniklerini öğrendikleri, temel yay hareketleri, sol el parmak pozisyonları ve nota okuma becerilerinin geliştiği konusunda farkındalık kazandıkları kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Öğrencilerin 1. pozisyonda viyola çalabilmeleri, temel yay tekniklerini uygulayabilmeleri, nota bilgisine sahip olabilmeleri ve müzikal ifadeyi kullanabilmeleri için önceki bilgi ve becerileri belirlenebilir. Öncelikle öğrencilerin daha önce öğrenebildikleri teknikleri, nota okuma becerilerini ve müzikal terimlere olan hâkimiyetlerini değerlendirebilmek için açık uçlu sorular yöneltilebilir.

Öğrencilere temel çalma becerilerini ölçebilmek amacıyla bireysel çalma görevleri verilebilir ve bu süreçte duruş, tutuş, yay kontrolü, parmak pozisyonları ve ritmik doğruluk gibi teknik unsurlar gözlemlenebilir.

Dinleme ve analiz etkinlikleri ile öğrencilerin müzikal farkındalık düzeyleri değerlendirilebilir. Kısa melodik yapılar veya etütler dinletilerek öğrencilerin müzikal bileşenleri ayırt edebilme becerileri incelenebilir. Bu süreçte sınıf içi tartışmalar yapılarak öğrencilerin viyola teknikleri ve müzikal ifade hakkındaki önceki deneyimlerini paylaşabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerin bireysel farkındalık geliştirebilmeleri amacıyla öz değerlendirme formları kullanılabilir. Öğrencilere kendi çalma becerilerini, teknik hâkimiyetleri ve müzikal ifade düzeylerini düşünebilmelerini sağlayacak yönlendirmeler sunularak güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini fark edebilmeleri sağlanabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden daha önce çalışabildikleri etütleri ve viyola tekniklerini hatırlayabilmeleri istenir. Çalışılabilen tekniklerin müzikal ifadeyle ilişkisi hakkında tartışma yapılabilir. “Önceki çalışmalarınızda yay kullanımı ve parmak pozisyonlarını nasıl uygulayabildiniz? Bu teknikleri yeni bir etütte nasıl kullanabilirsiniz?” gibi sorularla öğrencilerin önceki bilgileriyle yeni öğrenme çıktıları arasında bağlantı kurabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilere 1. pozisyonda kullanılabilen temel teknikler ile müzikal anlatım arasındaki ilişki vurgulanabilir. “Bir etüt çalışılırken ritmik yapı, dinamikler ve ses temizliği neden önemli olabilir?” gibi sorularla öğrencilerin teknik ve müzikal bileşenleri bütünleştirebilmeleri sağlanabilir. Önceki derslerde öğrenebildikleri yay çekme, parmak yerleşimi ve ses kontrolü becerileri ile yeni etüt çalışmaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar değerlendirilebilir.

Öğrencilerden önceki çalışmalarında öğrenebildikleri teknikleri kullanarak yeni bir etüdü yorumlayabilmeleri istenebilir. “Daha önce çalışabildiğimiz bir etütte öğrendiğiniz yay hareketleri, bu yeni etüt ile nasıl ilişkilendirilebilir?” gibi sorularla bağlantılar kurabilmeleri teşvik edilebilir. Çalışılabilen etütlerin teknik gereklilikleri, müzikal ifade ve viyola çalma becerileriyle ilişkilendirilerek öğrencilerin yeni öğrenme çıktıları ile önceki bilgilerini bütünleştirebilmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları VİY.2.4.1.

Viyolada 1. pozisyon temel etüt çalışmalarını yapabilmek için önce çalınacak etüt dikkatlice gözlemlenerek çözümlemeye başlanır. Bu süreçte sanatsal ve gündelik bilgi türlerini fark edilerek etüdün içeriği anlamaya çalışılır (**OB1**). Süreç boyunca disiplinli ve istikrarlı çalışma alışkanlıkları geliştirerek düzenli ve odaklanmış bir şekilde ilerlenir (**D3.1**). Yeni, değişen ve belirsiz durumları anlamaya yönelik bir yaklaşımla etüdün yapısı analiz edilir. (**SDB3.1**). Etüdü keşfetmeye yönelik doğal bir merak geliştirilir ve bu merakları doğrultusunda eseri daha derinlemesine incelemeye yönelmeleri sağlanır (**E1.1**). Etüdün ritmik yapısı, melodik ilerleyişi ve parmak numaraları incelenir. Gözleme ilişkin amaçlar belirlenerek etüt analiz edilir ve belirli ölçütler doğrultusunda değerlendirme yapılır (**KB2.2**). Nota değerlerini ve temel müziksel işaretleri fark ederek parmak yerleşimleri zihinde canlandırılır. Öğrenciler tarafından viyola çalarken vücut dengesini sağlamak için doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alınır. Sol elin klavyeye yerleşimi, başparmağın ve diğer parmakların doğru konumlandırılması gözlemlenir ve uygulanır. Uygun veri toplama araçları (ayna, video kaydı, öğretmen geri bildirimi) kullanılarak duruş ve tutuş pozisyonu değerlendirilir. Sağ elde yayı tutuş ve yay hareketleri, bilek ve kol koordinasyonu ile bütünlük şeklinde çalışılır. Duruş ve tutuşun çalma sürecini nasıl etkilediği öğrenciler tarafından deneyimlenir.

1. pozisyonda temel yay ve sol el teknikleri kullanılarak çalışmaya devam edilir. Çalışmaları düzenli ve disiplinli bir yaklaşımla sürdürerek istikrarlı ilerleme sağlamaya özen gösterilir (**D3.1**). Öğrenciler, farklı teknikleri keşfederek yeni sesler üretmeye çalışır ve süreç içinde merak duygularını geliştirmeleri sağlanır (**E1.1**). Bu süreçte karşılaştıkları yeni, değişen ve belirsiz durumları anlamlandırarak çalışmalarına yön verilir (**SDB3.1**).

Yayın tellerle temas noktaları ve yay hızının ses üretimine etkisi üzerine gözlem yapılır. Sol elin parmakları ile perde değişimlerini temiz ve net yapabilmek için bilinçli pratikler gerçekleştirilir. Sesin doğru ve temiz çıkabilmesi için yay baskısı ve hız dengesi ayarlanarak uygulanır. Öğrenciler, gözlemledikleri verileri sınıflandırarak ve kaydederek ilerlemelerini takip eder.

Öğrencilerde çalıştıkları etüdü müziksel bileşenlere uygun şekilde çalmak için duyarlılık geliştirilir. Çalma sürecinde sanatsal bilgiye dayalı kararlar alarak müziğin yapısı daha bilinçli şekilde yorumlanır. **(OB1)**. Çalma sürecinde yeni müzikal ifadeleri keşfederken karşılaştıkları değişken unsurları anlamlandırarak yorumlarını geliştirirler **(SDB3.1)**. Melodiyi uygun tempoda ve ritmik doğrulukla çalmaya özen gösterirler. Dinamik değişimleri gözlemleyerek müzikal ifade güçlendirilir. Eserin karakterini ve duygusal yapısını anlamaya çalışarak çalmaya devam edilir. Performans görevi olarak öğrencilerin çaldıkları etüdü sınıf önünde sergilemeleri istenir. Performans görevi analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formları ile ölçülebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Zenginleştirme sürecinde daha karmaşık ritmik yapılar ve değişken ölçüler içeren etütler üzerinde çalışmalar yapmaları sağlanabilir. Repertuvar genişletme amacıyla 1. pozisyonda ancak farklı müzik türlerinden eserlerin çalınması sağlanabilir.

Çabuk öğrenen öğrencilerden etütleri farklı tempolarda çalmaları beklenebilir.

Destekleme Destekleme sürecinde 1. pozisyondaki temel teknikler aşamalı ve tekrarlı çalışmalarla desteklenebilir. Duruş, tutuş ve yay kontrolünü geliştirebilmek için ek alıştırmalar sunulabilir ve bu beceriler küçük bölümler hâlinde çalışılabilir.

Yay hareketleri ve parmak yerleşimleri, daha yavaş tempoda çalışılarak pekiştirilebilir. Görsel-işitsel desteklerden faydalanılarak tekniklerin doğru uygulanması sağlanabilir. Öğretmen rehberliğinde teknikler adım adım öğrenilebilir ve bölümlere ayrılmış küçük egzersizlerle süreç kolaylaştırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. SINIF**1. TEMA: 3. POZİSYONU TANIYORUM**

Temada öğrencilerin viyola üzerinde 3. pozisyonu tanıyıp çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 26

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.5. Öz Güven, E2.5. Oyunseverlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D12. Sabır, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.3.1.1. Viyolada üçüncü pozisyonda çalabilme

- a) Üçüncü pozisyonu kullanarak nota etüdü çözümler.
- b) Viyolada üçüncü pozisyon için duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Üçüncü pozisyonda viyolaya özgü teknikleri uygular
- ç) Üçüncü pozisyonda çalarken müziksel bileşenlerine uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Viyolada 3. Pozisyon Çalışmaları

Genellemeler Pozisyon değişiklikleri, genellikle yavaş ve kontrollü bir şekilde yapılmalıdır. Bu, öğrencilerin doğru teknikleri geliştirmesi ve daha hızlı geçişler yapabilmesi için kritik bir adımdır. 3. pozisyon, müzikal ifadenin genişlemesine olanak tanır. Daha yüksek sesler, farklı tonlar ve geniş aralıklar sayesinde müzikal ifade özgürlüğü artar.

Anahtar Kavramlar geçiş, pozisyon, sağ el teknikleri, sol el teknikleri

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden 3. pozisyonu kullanabileceği bir eser çalması istenir. Sonrasında öz/akran veya grup değerlendirmeleri yapılabilir. Performans görevleri, dereceli puanlama anahtarı ya da gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu tema kapsamında öğrencilerin 1. pozisyon ve açık tel notalarını bildikleri, temel yay tekniklerine hâkim oldukları ve viyoladaki nota yerleşimi konusunda temel bir farkındalığa sahip oldukları kabul edilir.

Öğrencilerin pozisyon kavramına dair temel bir anlayış geliştirdikleri ve 3. pozisyonun viyoladaki işlevini keşfetmeye hazır oldukları kabul edilmektedir. Ayrıca sol elin klavye üzerinde nasıl hareket ettiğini ve pozisyon değişiminin çalgı üzerindeki etkilerini gözlemleyip analiz edebilecekleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin 1. pozisyondaki nota yerlerini ve açık tel seslerini hatırlayabilip hatırlayamadıklarını gözlemleyerek ön değerlendirme sürecini başlatabilir. Öğrencilere "1. pozisyonda bir dizi çalabilirken parmaklarınızı nasıl yerleştirebiliyorsunuz?", "Aynı notaları daha yukarıda bir pozisyonda çalabilmeniz gerekse ne yapabilirsiniz?" gibi sorular yönelti-
lerek mevcut bilgi düzeyleri hakkında farkındalık geliştirebilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerin pozisyon kavramını anlayabilmelerine yönelik kısa bir tartışma yapılabilir. 1. pozisyondan 3. pozisyona geçişin nasıl olabileceği üzerine beyin fırtınası yapılarak, öğrencilerin önceki deneyimlerinden yola çıkarak tahmin yürütebilmeleri teşvik edilebilir.

Öğretmen, öğrencilere bir nota gösterebilir ve önce 1. pozisyonda çalabilmelerini, ardından aynı notayı viyola üzerinde daha yukarıda bulabilmelerini isteyebilir. Bu çalışma sırasında öğrencilerin sap üzerindeki yönelim becerileri, parmak hafızaları ve işitsel farkındalıkları gözlemlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Merdiven çıkabilirken ayaklarınızı nasıl yerleştirebilirsiniz?”, “Bilgisayar klavyesinde yazı yazabilirken ellerinizi nasıl konumlandırabilirsiniz?” gibi sorular yöneltilerek bedensel koordinasyonun ve konum farkındalığının günlük hayatta nasıl kullanılabileceği üzerine düşünceleri sağlanabilir. Bu sorular, viyoladaki pozisyon değişimlerinin de belirli bir düzen ve kas hafızası gerektirebileceğini fark edebilmeleri için bir bağlantı oluşturabilir.

Öğrencilerden 1. pozisyonu evlerinin giriş katı, 3. pozisyonu ise üst kat gibi hayal etmeleri istenebilir. Bir üst kata çıkabilirken nasıl bilinçli bir şekilde adım atılması gerekiyorsa, viyolada da pozisyon değişiminde parmak yerleşimlerinin ve elin kaydırılabilmesinin bilinçli bir süreç olduğu vurgulanabilir.

Ayrıca bisiklet sürebilirken vites değiştirme örneği verilerek vites değiştirmenin nasıl hız ve dengeyi etkileyebileceği anlatılabilir. Bu benzetme ile öğrenciler, 3. pozisyona geçebilmenin de ses yüksekliğini değiştirebilen ve enstrümanın çalınmasını etkileyebilen bir teknik olduğunu kavrayabilirler.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VIY.3.1.1

Dersin başında öğretmen tarafından 3. pozisyonun tanımı yapılarak bu pozisyonun viyolada daha fazla hareket kabiliyeti sağladığı ve eserlerdeki teknik pasajların icrasında önemli bir temel oluşturduğu açıklanır. Öğrencilere “3. pozisyonda çalarken yay ve sol elin uyumunu nasıl sağlayabiliriz?” gibi sorular yöneltilir. 1. pozisyonda çaldıkları notalar hatırlatılarak 3. pozisyonun daha yukarıda yer aldığı belirtilir. Öğrencilerden 3. pozisyonu viyolada bir üst kata çıkmak gibi hayal etmeleri istenir. 1. pozisyonu evlerinin girişi, 3. pozisyonu ise üst kat olarak hayal etmeleri ve öğrencilerin bu pozisyonda parmak yerleşimini, yay kontrolünü ve ses aralıklarını doğru şekilde kullanabilmeyi eğlenceli bir şekilde anlamaları sağlanır **(E2.5)**. Öğrencilere sol elin klavye üzerinde nasıl kaydırılacağı gösterilir ve 1. parmağı (işaret parmağı) kullanarak klavyede yukarı doğru kaydırıp 3. pozisyona nasıl geçileceği açıklanır.

Öğretmen tarafından 3. pozisyonda bir etüt sergilenir ve öğrencilerin, bu uygulamayı dikkatle izleyerek pozisyon değişikliği sırasında sol elin sap üzerinde nasıl yerleştiğini ve yay hareketlerinin buna nasıl eşlik ettiğini analiz ederek sorgulamaları sağlanır. Uygulama aşamasından önce 3. pozisyonda çalacakları etüdün bona ve solfej çalışması yapılarak etüt çözümlenir ve etüdün hangi bölümlerinde bu pozisyona geçiş yapacakları belirlenir. Ardından 3. pozisyonda doğru duruş ve tutuş pozisyonu değerlendirilir ve pozisyon değişiminde kontrolü nasıl artırabileceklerini tartışarak bu süreçte kendi kapasitelerine güven geliştirme fırsatı bulunur **(OB1, E1.5)**. Öğrencilerin 3. pozisyonda parmak yerleşimlerini belirlemeye yönelik bireysel alıştırma yaparak ve bu süreçte çalgıya özgü teknikleri uygulayarak kendi gelişimlerini desteklemeye yönelik sorumluluk almaları sağlanır **(D16.1)**. Etüt çalma aşamasında, öğrencilere 3. pozisyonda verilen etüt dikkatlice çalınır ve bu süreçte müziksel bileşenler uygulanır. Grup etkinliklerinde çiftler hâlinde birbirlerinin uygulamalarını gözlemleyerek olumlu geri bildirimlerde bulunmaları sağlanır **(SDB2.3)**. “Pozisyon Yarışı” oyunu oynatılarak öğrencilerin sırayla viyolada bir notayı 1. pozisyonda çalmaları sonra aynı notayı 3. pozisyonda bulup çalmaları istenir **(E2.5)**. Doğru ve temiz çalan alkışlanır. Ders boyunca, öğrenciler sabır ve kararlılıkla tekniklerini geliştirmeye odaklanır **(D12.3)**. Dersin sonunda, öğrenciler öz değerlendirme formları ile kendi performanslarını analiz edebilir ve akran değerlendirme formları aracılığıyla birbirlerinin uygulamalarına dair geri bildirimde bulunabilir **(SDB1.2, OB4)**. Öğrencilerden belirli tempolarda 3. pozisyona geçiş çalışmaları yapmaları performans görevi istenebilir. Çalışmalar, gözlem formları veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Zenginleştirme sürecinde "Pozisyon Yarışı" oyunu oynanabilir. Öğrenciler, sırayla bir dizi nota 1. pozisyonda çalarak başlarlar. Ardından öğretmen bir müzik parçası çalar ve öğrenciler, notaları 3. pozisyonda hızlı bir şekilde bulmaya çalışırlar. Bu yarışa zaman sınırlamaları eklenebilir, böylece öğrencilerin zaman baskısı altında odaklanma yetenekleri gelişebilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerin 3. pozisyonla ilgili teknikleri gözlemlenerek her birine özel geri bildirimde bulunulabilir. Hangi noktada zorlandıklarını belirlenip, o alanda odaklanmalarını sağlanarak daha hızlı gelişmelerine yardımcı olunabilir. Ayrıca 3. pozisyonu anlatan eğlenceli bir hikâye oluşturularak 3. pozisyonu "viyoladaki çatı katı" gibi eğlenceli bir metaforla ilişkilendirerek bu pozisyonun mantığını daha kolay kavramaları sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: DÜZEYİME UYGUN ETÜT ÇALIŞMALARI YAPIYORUM

Temada öğrencilerin 3. pozisyonda etüt çalışmaları yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E2.2. Sorumluluk

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.3.2.1. Düzeyine uygun etütleri çalabilme

- a) Çalınacak etütleri çözümler.
- b) Etütleri çalarken duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Etütleri çalarken viyolaya özgü teknikleri uygular.
- ç) Etütleri çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

3. Pozisyonda Etütler

Genellemeler

Viyola perdesiz bir çalgıdır ve bu, 3. pozisyonda doğru tonlamayı elde etmek için dikkatli parmak yerleşimi gerektirir. Çalışmalarda parmaklar, tam doğru noktada olmalıdır. Aksi hâlde intonasyon hataları oluşur.

3. pozisyonda yapılan hatalar genellikle sesin netliğini etkiler. Özellikle aralıklar üzerinde çalışmak, her notanın doğru frekansta çalınmasını sağlamak önemlidir.

Anahtar Kavramlar

etüt, pozisyon, sol el teknikleri, temel yay teknikleri

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden çaldıkları etüdü sınıf önünde sergilemeleri istenir.

Sonrasında öz/akran veya grup değerlendirmeleri yapılabilir. Performans görevleri, dereceli puanlama anahtarı ya da gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin viyolada 1 ve 3. pozisyonları tanıdığı, temel nota yerleşimlerini bildiği ve temel yay teknikleri ile sol el koordinasyonu konusunda belirli bir farkındalık geliştirdiği kabul edilir.

Öğrencilerin nota okuma ve analiz yapma becerilerine sahip olduğu, etütlerin ritmik, melodik ve teknik yapısını çözümleyerek çalabildiği ve buna bağlı olarak nota değerlerini, parmak numaralarını ve müziksel işaretleri tanıyabildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilere "Bir etüdü çalabilmeden önce nelere dikkat edebilirsiniz?", "Bir etüdün ritmik ve melodik yapısını nasıl analiz edebilirsiniz?" gibi sorular yöneltilerek konuya dair mevcut bilgi düzeyleri hakkında farkındalık geliştirebilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerden daha önce çalışabildikleri bir etüdü gözden geçirmeleri istenerek etüt çözümü sürecindeki yaklaşımları gözlemlenebilir. Öğretmen; nota değerlerini, parmak numaralarını ve müziksel işaretleri tanıyıp tanımadıklarını değerlendirebilmek için öğrencilere küçük analiz soruları sorabilir.

Daha sonra öğretmen kısa bir etüt gösterebilir ve öğrencilerden bu etüdü ritmik, melodik ve teknik açıdan yorumlamaları istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin gözlem ve analiz yapma becerileri değerlendirilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Bir metni okuyabilmeden önce nasıl anlamaya çalışabilirsiniz?”, “Bir harita veya yol tarifine bakabilirken ilk olarak nelere dikkat edebilirsiniz?” gibi sorular yöneltilerek bilgi analiz edebilme ve anlamlandırabilme süreçlerinin günlük hayattaki yerini fark edebilmeleri sağlanabilir.

Bu sorular, öğrencilerin bir etüdü çalabilmeden önce nota yapısını çözümleyebilmenin, tıpkı bir metni okuyabilmeden önce anahtar kelimeleri belirleyebilmek veya bir haritayı anlayabilmeden önce yönleri gözden geçirebilmek gibi önemli bir ön hazırlık süreci olduğunu kavrayabilmelerine yardımcı olabilir.

Ayrıca yemek tarifi okuyabilmek ve uygulayabilmek örneği verilerek yemek yapabilirken malzemelerin sırasını bilebilmenin, ölçüleri doğru ayarlayabilmenin ve pişirme sürecine dikkat edebilmenin, bir etüdü çalabilmeden önce ritmik ve teknik yapılarını analiz edebilmekle benzer bir süreç olduğu vurgulanabilir.

Öğrencilerin düzenli ve planlı ilerleyebilmenin önemini kavrayabilmeleri için bir spor antrenmanına başlayabilmeden önce yapılan ısınma hareketleriyle çalgı çalışmalarındaki teknik alıştırmalar arasında bir benzetme kurulabilir. Isınmadan spor yapmanın sakatlanmalara yol açabileceği gibi ön analiz yapmadan çalmaya başlamanın da teknik hatalara neden olabileceği ifade edilebilir. Bu bağlantılar sayesinde öğrenciler, etüt çalışmalarında analiz yapabilmelerin ve müziksel bileşenlere dikkat edebilmenin sadece teknik bir gereklilik değil aynı zamanda hayatın farklı alanlarında da kullanılabilen bir beceri olduğunu fark edebilirler.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.3.2.1.

Viyolada 3. pozisyon temel etüt çalışmalarını yapabilmek için önce çalınacak etüt dikkatlice gözlemlenerek çözümlemeye başlanır. Süreç boyunca disiplinli ve istikrarlı çalışma alışkanlıkları geliştirerek düzenli ve odaklanmış bir şekilde ilerlenir (**D3.1.3**). Etüdün ritmik yapısı, melodik ilerleyişi ve parmak numaraları incelenir. Gözleme ilişkin amaçlar belirlenerek etüt analiz edilir ve belirli ölçütler doğrultusunda değerlendirme yapılır (**KB2.2**). Nota değerlerini ve temel müziksel işaretleri fark ederek parmak yerleşimleri zihinde canlandırılır. Öğrenciler tarafından viyola çalarken vücut dengesini sağlamak için doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alınır.

3. pozisyonda temel yay ve sol el teknikleri kullanılarak çalışmaya devam edilir. Öğretmen öğrencileri gözlemler ve gerekli geri bildirimlerde bulunur. Sol elin parmakları ile perde değişimlerini temiz ve net yapabilmek için bilinçli pratikler gerçekleştirilir. Sesin doğru ve temiz çıkabilmesi için yay baskısı ve hız dengesi ayarlanarak uygulanır. Öğrenciler, gözlemledikleri verileri sınıflandırarak ve kaydederek (**KB2.2**) ilerlemelerini takip eder. Çalma sürecinde düzenli ve planlı bir şekilde ilerlenir (**D3.2, D12.3, E2.2**).

Öğrencilerde çalıştıkları etüdü müziksel bileşenlere uygun şekilde çalmak için duyarlılık geliştirilir. Çalma sürecinde sanatsal bilgiye dayalı kararlar alarak müziğin yapısı daha bilinçli şekilde yorumlanır (**OB1**). Çalma sürecinde yeni müzikal ifadeleri keşfederken karşılaştıkları değişken unsurları anlamlandırarak yorumlarını geliştirirler (**SDB3.1**). Melodiyi uygun tempoda ve ritmik doğrulukla çalmaya özen gösterirler. Dinamik değişimleri gözlemleyerek müzikal ifade güçlendirilir. Eserin karakterini ve duygusal yapısını anlamaya çalışarak çalmaya devam edilir. Gruplara ayrılarak birlikte çalınır, öğrencilerde iş birliği duygusu güçlendirilir (**SDB2.2**). Performans görevi olarak öğrencilerin çaldıkları etüdü sınıf önünde sergilemeleri istenir. Öz değerlendirme formlarıyla bireysel katkılarını ve akran değerlendirme formlarıyla grup içindeki iş birliğini analiz edebilirler. Öğretmen, performans görevini dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirebilir ve her gruba geri bildirim sağlayabilir (**SDB1.2**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin etüt çözümüleme ve çalma süreçlerini daha bilinçli hâle getirebilmeleri için bireysel veya grup projeleri önerilebilir. Örneğin öğrencilerden bir etüdü analiz edip kendi öğrenme süreçlerini görselleştirmeleri istenebilir. Bu kapsamda etüdün ritmik ve melodik yapısını grafiksel olarak gösteren bir şema oluşturabilir ya da parmak numaralarını, yay yönlerini ve dinamikleri renklendirerek işaretleyebilirler.

Dijital araçlardan yararlanarak etütlerdeki teknik pasajları detaylı inceleyen video içerikleri hazırlamaları teşvik edilebilir. Öğrenciler, belirli bir etüdü çalarken karşılaştıkları zorlukları, çözümlerini ve pratik yöntemlerini içeren kısa bir video kaydı oluşturabilir ve bu kayıtları sınıfta paylaşarak birbirlerine geri bildirim verebilirler.

Destekleme Öğretmen, etüt çözümüleme ve çalma süreçlerini desteklemek için doğrudan enstrüman üzerinde uygulamalı çalışmalar yapar. Örneğin etütlerde kullanılan parmak pozisyonları ve yay teknikleri viyola üzerinde gösterilerek öğrencilerin bu teknikleri hissetmeleri sağlanabilir. Ayrıca öğretmen, öğrencilerle birlikte bona ve solfej çalışmaları yaparak etütlerin ritmik ve melodik yapısını tekrar etmelerine yardımcı olabilir.

Grup çalışmaları sırasında öğrenciler birbirine destek olacak şekilde eşleştirilir; bu sayede, teknik becerilerde zorlanan öğrenciler daha deneyimli öğrencilerden rehberlik alabilir ve her öğrencinin süreçte aktif bir rol üstlenmesi sağlanabilir.

Ayrıca temel teknikleri pekiştirmek için oyunlaştırılmış etkinlikler veya hafıza kartları kullanılarak öğrencilerin etütlerdeki parmak numaralarını, ritmik kalıpları ve yay yönlerini daha kolay öğrenmeleri sağlanabilir. Hızlı refleks geliştirme oyunları veya ritim eşleşme etkinlikleri gibi eğlenceli çalışmalar eklenerek öğrencilerin etüt çalışmalarına daha aktif katılım göstermeleri desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: 1-3 GEÇİŞLİ ETÜT ÇALIŞMALARI YAPIYORUM

Temada öğrencilerin 1. pozisyondan 3. pozisyona geçişli etütleri çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.3.3.1. 1 ve 3. pozisyon geçişlerini içeren etütleri çalabilme

- a) Pozisyon geçişlerini içeren etütleri çözümler.
- b) Pozisyon geçişlerinde duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Pozisyon geçişlerinde viyolaya özgü teknikleri uygular.
- ç) Pozisyon geçişli etütleri müziksel bileşenlerine uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Pozisyon Geçişli Etütler

Genellemeler

1. pozisyondan 3. pozisyona geçiş, elin kısa mesafede pozisyon değiştirmesini gerektirir. Bu geçişler bazen hızlı olmalı, bazen de yavaş ve dikkatli yapılmalıdır. İyi bir teknik, geçişi hem doğru hem de hızlı yapabilmenizi sağlar.

Pozisyon değiştirirken parmakların birbirinden bağımsız bir şekilde hareket etmesi gerekir. Bu, parmaklar arasındaki bağımsızlık ve esnekliğin geliştirilmesine yardımcı olur. 1. pozisyondan 3. pozisyona geçerken parmakların birbirini engellemeyecek şekilde hareket etmesi önemlidir.

Anahtar Kavramlar

etüt, geçiş, pozisyon, sağ el tekniği, sol el tekniği

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden, öğrendiği pozisyonları kullanabileceği bir etüt çalması istenir. Sonrasında öz/akran veya grup değerlendirmeleri yapılabilir. Performans görevleri, dereceli puanlama anahtarı ya da gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin viyolada 1 ve 3. pozisyonları tanıdığı, temel nota yerleşimlerini bildiği ve her iki pozisyonda da temel etütleri çalabildiği kabul edilir. Öğrencilerin pozisyon değişimi kavramına dair temel bir anlayış geliştirdiği ve çalgı üzerinde el hareketlerini yönlendirebilecek düzeye ulaştığı kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin 1 ve 3. pozisyonları ne kadar bilebildiklerini ve pozisyon değişimine yönelik farkındalıklarını değerlendirebilmek için gözlem yapabilir. Öğrencilere "1. pozisyonda çalabildiğiniz bir notaya 3. pozisyonda nasıl ulaşabilirsiniz?" ve "Pozisyon değiştirebilirken sol eliniz ve yayınızı nasıl koordine edebilirsiniz?" gibi sorular yöneltilerek konuya dair mevcut bilgileri ortaya çıkarılabilir.

Öğretmen, re teli üzerinde 1 ve 3. pozisyondaki notaları çaldırarak öğrencilerin sesleri tanıyıp tanımadıklarını gözlemleyebilir. Öğrencilerin pozisyon değişimine ne kadar hazır olabileceklerini anlamak için sap üzerinde küçük kaydırma egzersizleri yaptırılabilir ve bu sırada parmak yerleşimleri, ses temizliği ve yay kontrolü gözlemlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Merdiven çıkabilirken adımlarınızı nasıl yerleştirebilirsiniz?”, “Bir müzik parçasını farklı tonlarda çalabilmeniz gerekse nasıl bir yöntem izleyebilirsiniz?” gibi sorular yöneltilerek bedensel koordinasyonun ve konum değiştirebilmenin günlük hayattaki yansımaları üzerine düşünmeleri sağlanabilir.

Bu sorular, öğrencilerin viyolada pozisyon değişiminin de bilinçli bir hareket gerektirebileceğini fark edebilmelerine yardımcı olabilir. Merdiven çıkabilirken bir ayağın yukarı hareket edebilmesi gibi viyolada da sol elin sap üzerinde bilinçli bir şekilde kaydırılabilmesi gerektiği vurgulanabilir.

Ayrıca dokunmatik bir ekranı kaydırarak farklı menülere ulaşabilmek veya bilgisayar klavyesinde el pozisyonlarını değiştirebilerek yazı yazabilmek gibi günlük eylemler örnek gösterilerek öğrencilerin ellerinin konumunu değiştirebilirken kas hafızasını nasıl kullanabildiklerini fark edebilmeleri sağlanabilir.

Bu bağlantılar sayesinde öğrenciler, pozisyon değişiminin doğal bir süreç olabileceğini ve kas hafızası ile el koordinasyonunun geliştirilebilmesi gerektiğini kavrayarak öğrenmeye daha kolay adapte olabilirler.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.3.3.1

Dersin başında “Bugün, viyolada daha fazla nota çalmak ve melodileri renklendirmek için 1 ve 3. pozisyonlar arasında geçiş yapmayı öğreneceğiz!” diyerek öğrencilerin merak duygularının aktif hâle gelmesi sağlanır (**E1.1**). Akıllı tahtada 1 ve 3. pozisyonların klavye üzerindeki yerlerini gösteren görsellerden yararlanılarak, öğrencilerin bu görselleri inceleyip parmak yerleşimlerini görsel olarak kavramaları sağlanır. (**OB4**). Parmakların esnekliğini artırmak için basit açma-germe hareketleri yaptırılır. Duruş ve tutuş sırasında dikkatlerini yay ve sol elin uyumuna verirler (**E3.2**). Re teli üzerinde 1. pozisyondaki notalar (mi, fa#, sol, la) çaldırılarak hatırlamaları sağlanır. Parmak yerleşimleri ve temiz ses elde etmeleri gözlemlenir. 3. pozisyonda 1. parmağın, 1. pozisyondaki 3. parmağın olduğu yere kaydığı gösterilir. Re teli üzerinde 3. pozisyonda (sol, la, si, do) notaları çaldırılır. Öğrencilerin doğru sesleri bulmalarını kolaylaştırmak için bu notaları önce öğretmen çalar, ardından öğrencilerin tekrar etmesi istenir. Öğrenciler çalacakları etüdün bona ve solfej çalışmasını yaparak etüdü çözümler. Etütte kullanılacak notaların yerleri analiz edilir ve pozisyona geçiş için gerekli hareketler incelenir. Öğrenciler duruş ve tutuş pozisyonlarını alarak yay ve sol el koordinasyonunu geliştirmeye hazırlanır. Öğrenciler tarafından sap üzerinde 1 ve 3. pozisyonda parmak yerleşimlerini belirlemeye yönelik alıştırmalar yapılır. Bu süreçte çalgıya özgü teknikleri uygulayarak yay ve sol el koordinasyonlarını geliştirilir. Etüt çalma aşamasında, öğrenciler 1 ve 3. pozisyonda verilen etüdü dikkatlice çalar ve bu süreçte müziksel bileşenler uygulanır. Grup etkinliklerinde öğrenciler çiftler hâlinde birbirlerinin uygulamalarını gözlemler ve olumlu geri bildirimlerde bulunabilir (**SDB2.3**). Öğrencilerin pozisyon değiştirirken rahat olmalarını sağlamak için gevşeme ve nefes egzersizleri yaptırılabilir. Ders boyunca, öğrenciler sabır ve kararlılıkla tekniklerini geliştirmeye odaklanır (**D12.3**). Dersin sonunda öğrencilerden performans görevi olarak öğrendiği pozisyonları kullanabileceği bir etüt çalması istenebilir. Öğrenciler öz değerlendirme formlarıyla kendi performanslarını analiz edebilir ve akran değerlendirme formları aracılığıyla birbirlerinin uygulamalarına dair geri bildirimde bulunabilir (**SDB1.2, OB4**). Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Zenginleştirme sürecinde öğrenciler çaldıkları etüdün farklı yorumlarını çalışabilirler. Örneğin bir geçişi daha hızlı, daha yavaş veya farklı dinamiklerde çalmayı deneyebilirler. Bu, öğrencilerin müzikal ifade ve teknik gelişimini artıracaktır. Öğrenciler, etütlerinde öğrendikleri teknikleri yaratıcı bir şekilde kullanabilecekleri doğaçlama çalışmaları yapabilirler. Örneğin bir pasaja veya melodiye 1 ve 3. pozisyon geçişleri ekleyerek bu geçişleri doğaçlama yollarla uygulayabilirler. Bu, öğrencilerin teknikleri daha serbest bir şekilde kullanmalarını sağlar ve müzikal esneklik kazandırır.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilere doğru parmak yerleşimleri ve vücut duruşları hatırlatılır. Öğretmen rehberliğinde öğrencilerin duruşu sık sık kontrol edilerek onların doğru teknikleri uyguladığından emin olunabilir. Çalışılacak parçaları ya da etütlerin başta yavaş tempoda çalışılması, doğru parmak yerleşimi ve teknik kontrolü üzerinde yoğunlaşma sağlanabilir. Bu süreç, öğrencilerin zorluk yaşadıkları geçişleri veya teknik hataları anlamalarına ve düzeltmelerine yardımcı olabilir. Özellikle 1 ve 3. pozisyonlar arasındaki geçişlerde, yavaş ve dikkatli bir çalışma yapmak bu geçişlerin doğal ve doğru olmasına olanak tanır.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

1. TEMA: 2. POZİSYONU TANIYORUM

Temada öğrencilerin viyolada 2. pozisyonu tanıyarak çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 26

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.8 Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.4.1.1. İkinci pozisyonda çalabilme

- a) 2. pozisyonu kullanarak nota etüdü çözümler.
- b) Viyolada 2. pozisyon için duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) 2. pozisyonda viyolaya özgü teknikleri uygular.
- ç) 2. pozisyonda çalarken müziksel bileşenlerine uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Genellemeler

2. pozisyon, viyolacının yay kullanımı ve parmak yerleşimi açısından doğru bir teknik gerektirir.

Viyolada 2. pozisyon, birinci pozisyonun hemen üstünde yer alan ve genellikle daha yüksek notaların çalınabilmesi için kullanılan bir tekniktir.

2. parmağın birinci pozisyondan daha yukarıdaki bir noktada, genellikle birinci parmağın birinci perdeye yakın olduğu bir konumda yerleşmesidir.

Anahtar Kavramlar

geçiş, pozisyon, sağ el teknikleri, sol el teknikleri

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden 2. pozisyonu kullanabileceği bir eser çalması istenir. Sonrasında öz/akran veya grup değerlendirmeleri yapılabilir. Performans görevleri, dereceli puanlama anahtarı ya da gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin 1 ve 3. pozisyonu öğrenerek temel viyola tekniklerine hâkim oldukları varsayılır. 1 ve 3. pozisyonda parmak yerleşimleri ve yay kontrolü gibi temel beceriler geliştirilmiş, yay teknikleri, sağ el teknikleri, sol el teknikleri ve başlangıç seviyesindeki eserleri çalmaya alıştıkları varsayılır.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilere "1. pozisyonda bir dizi çalabilirken parmaklarınızı nasıl yerleştirebilirsiniz?" veya "Aynı notaları daha yukarıda bir pozisyonda çalabilmeniz gerekse ne yapabilirsiniz?" gibi sorular sorarak mevcut bilgi düzeylerini ölçebilir. Ardından 2. pozisyonla ilgili kısa bir tartışma yaparak öğrencilerin önceki deneyimlerinden yola çıkarak 2. pozisyondaki parmak yerleşimi ve yay hareketleri hakkında tahmin yürütebilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilere bir nota gösterilip önce 1. sonra 3. ve ardından 2. pozisyonda çalmaları istenerek parmak hafızaları, yönelim becerileri ve işitsel farkındalıkları gözlemlenir. Bu süreç, öğrencilerin 2. pozisyondaki geçiş için gerekli hazırlık düzeylerini ortaya koyabilmesine ve hangi teknik desteğin gerektiği konusunda öğretmene bilgi sağlayabilmesine yardımcı olabilir.

Köprü Kurma Viyolada 2. pozisyonda çalışmaya başlayabilmeden önce yapılan hazırlık, tıpkı bir metni okuyabilmeden önce anahtar kelimeleri belirleyebilmek veya bir yemek tarifini uygulayabilmeden önce malzemeleri sırasıyla hazırlayabilmek gibi önemli bir süreç olabilir.

Öğrencilere "Bir etüdü çalabilmeden önce hangi notaları hedefleyebilirsiniz? 2. pozisyonda hangi parmakları, nasıl yerleştirebilirsiniz?" gibi sorular sorularak 2. pozisyonda çalabilme-ye başlamadan önce ritmik ve teknik yapılarını çözümleyebilmenin gerekliliği vurgulanabilir.

Ayrıca ısınma hareketlerini bir spor antrenmanı ile karşılaştırarak öğrenciler 2. pozisyona geçerken parmak yerleşimlerini ve yay hareketlerini doğru biçimde analiz etmenin, sakatlanmalardan kaçınmak gibi müzikal hataları önlemede ne kadar önemli olduğunu fark eder.

Bu bağlantılar, öğrencilerin 2. pozisyon çalışmalarında da analiz yapabilmenin yalnızca teknik bir gereklilik değil aynı zamanda genel yaşam becerilerini geliştirebilen bir alışkanlık olduğunu anlamalarına yardımcı olabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.4.1.1

Viyolada 2. pozisyonun tanımı yapılarak bu pozisyonun farklı ses aralıklarını keşfetmek, müzikal ifadeyi zenginleştirmek ve teknik becerileri geliştirmek açısından önemli bir temel oluşturduğu açıklanır. Öğrencilere "2. pozisyonda çalarken yay ve sol el koordinasyonunu nasıl sağlayabiliriz?" gibi sorular yöneltilir. Öğretmenin, 2. pozisyonda geçişler yapabileceği bir etüt sergilenir ve öğrenciler tarafından bu uygulama dikkatle izlenerek sol el pozisyonunun sap üzerinde nasıl konumlandığı ve yay hareketlerinin buna uyumu gözlemlenir. Öğrenciler, pozisyon değişikliği sırasında parmak yerleşimini nasıl daha doğru ve kontrollü yapabileceklerini araştırır ve "Pozisyon değişikliği sırasında parmak yerleşimini nasıl kontrol etmeliyiz?" gibi sorular yöneltilir; bu sorular üzerinden çıkarımlarda bulunarak görüşleri paylaşılır (**E3.8, KB2.11, SDB2.1**). Öğrencilerin 1 ve 2. pozisyon arasındaki farkı belirlemeleri sağlanır (**KB1**). Ardından çalınacak etüdün bona ve solfej çalışması yapılarak etüt çözülür. 2. pozisyonda kullanılacak notaların yerleri analiz edilir ve pozisyona geçiş için gerekli hareketler incelenir. Öğrenciler, 2. pozisyon çalışmaları için duruş ve tutuş pozisyonlarını alarak yay ve sol el koordinasyonunu geliştirmeye hazırlanır. Öğrenciler tarafından sap üzerinde 2. pozisyonda parmak yerleşimleri belirlemeye yönelik alıştırımlar yapılır. Bu süreçte çalgıya özgü teknikler uygulanarak yay ve sol el koordinasyonlarını geliştirmeleri sağlanır. Etüt çalma aşamasında, öğrenciler 2. pozisyonda verilen etüdü dikkatlice çalar ve bu süreçte müziksel bileşenler uygulanır. Grup etkinliklerinde öğrenciler çiftler hâlinde birbirlerinin uygulamalarını gözlemler ve olumlu geri bildirimlerde bulunabilir (**SDB2.3**). Öğrencilerin pozisyon değiştirirken rahat olmalarını sağlamak için gevşeme ve nefes egzersizleri yaptırılabilir. Ders boyunca, öğrenciler sabır ve kararlılıkla tekniklerini geliştirmeye odaklanır (**E3.2, D12.3**). Dersin sonunda öğrencilerden performans görevi olarak 2. pozisyonu kullanabileceği bir eser çalması istenebilir. Öğrenciler öz değerlendirme formlarıyla kendi performanslarını analiz edebilir ve akran değerlendirme formları aracılığıyla birbirlerinin uygulamalarına dair geri bildirimde bulunabilir (**SDB1.2, OB4**). Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Zenginleştirme sürecinde "Pozisyon Yarışı" oyunu oynanabilir. Öğrenciler, sırayla bir dizi nota 1. pozisyonda çalarak başlarlar. Ardından öğretmen bir müzik parçası çalar ve öğrenciler, notaları 2. pozisyonda hızlı bir şekilde bulmaya çalışırlar. Bu yarışa zaman sınırlamaları eklenebilir, böylece öğrencilere zaman baskısı altında odaklanma yeteneklerini geliştirebilir.

Destekleme Destekleme sürecinde öğrencilerin 2. pozisyonla ilgili tekniklerini gözlemlenerek her pozisyon değiştirirken yavaş tempolu egzersizler yapmaları önerilebilir. Öğrencilerin el hareketlerini kontrollü bir şekilde yapmaları ile pozisyon değişikliklerini doğru biçimde hissetmeleri, mekanik hatalardan kaçınmaları açısından öğretmen rehberliğinde gözlemlenir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: 2. POZİSYONDA ESER ÇALIŞMALARI YAPIYORUM

Temada öğrencilerin viyolada 2. pozisyonu kullanarak bir eseri teknik ve müzikal bileşenlere uygun şekilde çalabilmeleri, doğru duruş ve tutuşu uygulayarak müzikal ifadelerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1 Merak

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB3.1 Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemlleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.4.2.1. Viyolada 2. pozisyon eserleri çalabilme

- a) Viyolada 2. pozisyon eserleri çözümler.
- b) Viyolada 2. pozisyon eserleri çalabilmek için çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Viyolada 2. pozisyon eserleri çalabilmek için uygun parmak ve yay tekniklerini kullanır.
- ç) Viyolada 2. pozisyon eserleri müziksel bileşenlere uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

2. Pozisyon
Yay Kullanımı
Eser Çalışmaları

Genellemeler

Doğru duruş ve tutuş, çalma sürecinin verimliliğini artırarak ses üretiminde denge sağlar. Yay kontrolü ve sol el parmak pozisyonları, net ve temiz bir ses üretimi için temel teknik unsurlardır.

Etüt çalışmaları, öğrencilere ritmik ve melodik yapıları doğru analiz etme becerisi kazandırır.

Teknik becerilerin disiplinli ve istikrarlı bir şekilde geliştirilmesi, müzikal ifadenin daha güçlü ve kontrollü olmasını sağlar.

Etütlerin müzikal bileşenlere uygun şekilde çalınması, öğrencinin müzikal duyarlılığını ve çalma becerisini geliştirir.

Müzikal ifadeyi anlamak ve uygulamak, hem bireysel performansı hem de kültürel farkındalığı artırır.

Anahtar Kavramlar

duruş ve tutuş, etüt çözümleme, parmak pozisyonları, pozisyon değişimi, ritmik yapı, ses üretimi, temel yay teknikleri, viyola çalma teknikleri, yay kontrolü

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; bireysel performans değerlendirmeleri, kontrol listeleri, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilerin 2. pozisyonda temel teknikleri doğru uygulama becerileri; doğru-yanlış, eşleştirme ve açık uçlu sorular ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden 2. pozisyonda bir eser çalmaları istenebilir. Performans sırasında duruş ve tutuş doğruluğu, yay kullanımı, parmak pozisyonları, ritmik doğruluk, ses temizliği ve müzikal ifade gibi kriterler dikkate alınır.

Performans görevi; analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilere çaldıkları etüdü kendi performanslarına göre değerlendirebilecekleri öz değerlendirme soruları sunularak farkındalıkları artırılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin viyolanın temel yapısını, çalma pozisyonlarını ve temel tekniklerini öğrendikleri, 1, 2 ve 3. pozisyonda temel nota bilgisiyle basit etütleri ve melodileri çalabildikleri, yay tutuşu, temel yay hareketleri, sol el parmak pozisyonları ve nota okuma becerilerinin geliştiği, ölçü kavramlarını, ritmik yapıları ve temel müzik işaretlerini tanıyıp uygulayabildikleri, müzikal bileşenler (melodi, ritim, dinamik) konusunda farkındalık kazandıkları kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin 2. pozisyonda viyola çalabilmeleri, temel yay tekniklerini uygulayabilmeleri, nota bilgisine sahip olabilmeleri ve müzikal ifadeyi kullanabilmeleri için önceki bilgi ve becerileri belirlenebilir. Öncelikle öğrencilerin daha önce öğrendikleri teknikleri, nota okuma becerilerini ve müzikal terimlere olan hâkimiyetlerini değerlendirebilmek için açık uçlu sorular yöneltilebilir.

Öğrencilere temel çalma becerilerini ölçebilmek amacıyla bireysel çalma görevleri verilebilir ve bu süreçte duruş, tutuş, yay kontrolü, parmak pozisyonları ve ritmik doğruluk gibi teknik unsurlar gözlemlenebilir.

Dinleme ve analiz etkinlikleri ile öğrencilerin müzikal farkındalık düzeyleri değerlendirilebilir. Kısa melodik yapılar veya etütler dinletilerek öğrencilerin müzikal bileşenleri ayırt edebilme becerileri incelenebilir. Bu süreçte sınıf içi tartışmalar yapılarak öğrencilerin viyola teknikleri ve müzikal ifade hakkındaki önceki deneyimlerini paylaşabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerin bireysel farkındalık geliştirebilmeleri amacıyla öz değerlendirme formları kullanılabilir. Öğrencilere kendi çalma becerilerini, teknik hâkimiyetleri ve müzikal ifade düzeylerini düşünebilmelerini sağlayacak yönlendirmeler sunularak güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini fark edebilmeleri sağlanabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden daha önce çalışabildikleri etütleri ve viyola tekniklerini hatırlayabilmeleri istenebilir. Çalışılabilen tekniklerin müzikal ifadeyle ilişkisi hakkında tartışma yapılabilir. “Önceki çalışmalarınızda yay kullanımı ve parmak pozisyonlarını nasıl uygulayabildiniz? Bu teknikleri yeni bir etütte nasıl kullanabilirsiniz?” gibi sorularla öğrencilerin önceki bilgileriyle yeni öğrenme çıktıları arasında bağlantı kurabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilere 2. pozisyonda kullanılabilen temel teknikler ile müzikal anlatım arasındaki ilişki vurgulanabilir. Önceki derslerde öğrendikleri yay çekme, parmak yerleşimi ve ses kontrolü becerileri ile yeni etüt çalışmaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar değerlendirilebilir.

Öğrencilerden önceki çalışmalarında öğrendikleri teknikleri kullanarak yeni bir etüdü yorumlamaları istenebilir. Çalışılan etütlerin teknik gereklilikleri, müzikal ifade ve viyola çalma becerileriyle ilişkilendirilerek öğrencilerin yeni öğrenme çıktılarıyla önceki bilgilerini bütünleştirmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.4.2.1.

Öğrenciler, viyolada 2. pozisyonu içeren bir eseri çalmaya başlamadan önce eserin yapısını gözlemleyerek analiz eder. Bu aşamada, eserin formunu, melodik yapısını ve ritmik düzenini inceleyerek müzikal içeriği anlamlandırmaya çalışırlar (**OB1**). Çalışma sürecinde düzenli ve disiplinli bir yaklaşım geliştirerek odaklanmış bir şekilde ilerlerler (**D3.1**). Eserde yer alan teknik ve müzikal unsurları keşfederken karşılaştıkları yeni öğeleri anlamlandırır ve değerlendirirler (**SDB3.1**). Öğrenciler, keşif sürecinde merak duygularını harekete geçirerek eserin detaylarını inceler (**E1.1**). Eserin ritmik düzeni, melodik seyri ve pozisyon değişim noktaları analiz edilir. Öğrenciler, gözlem amacına uygun olarak eseri çözümler ve belirli kriterler doğrultusunda değerlendirme yapar (**KB2.2**). Nota değerlerini, müziksel işaretleri tanımlayarak zihinsel prova yaparlar. Eseri çalarken dengeyi sağlamak için doğru duruş ve tutuş tekniklerini uygular. Sol elin klavyeye uygun yerleşimi, başparmağın konumu ve 2. pozisyondaki diğer parmakların doğru şekilde yerleştirilmesi gözlemlenir ve uygulanır. Aynalar, video kayıtları ve öğretmen geribildirimleri kullanılarak duruş ve tutuş değerlendirilir (**KB2.2**). Sağ elin yayı doğru şekilde tutması ve yay hareketlerinin bilek ile kol koordinasyonu içerisinde uygulanması sağlanır. Çalma sürecinde duruş ve tutuşun ses kalitesi üzerindeki etkisi deneyimlenir. Öğrenciler, 2. pozisyonda temel yay tekniklerini ve sol el becerilerini geliştirerek çalışmaya devam eder. Düzenli ve disiplinli çalışarak teknik becerilerini ilerletmeye odaklanırlar (**D3.1.3**). Öğrenciler, çalıştıkları eserin müzikal anlatımına uygun olarak yorum geliştirme becerilerini kullanır. Müzikal ifadeleri keşfederek karşılaştıkları yeni öğeleri analiz eder ve kendi yorumlarını geliştirirler (**SDB3.1**). Yay hareketlerini, yay hızı ve baskısını eserin dinamiklerine uygun olarak ayarlar. Sol elin perde değişimlerini net ve temiz bir şekilde gerçekleştirebilmesi için bilinçli tekrarlar yapar. Yayın tellerle temas noktaları ve yay baskısının ses üzerindeki etkileri değerlendirilir. Öğrenciler, gözlemledikleri verileri sınıflandırarak ve kaydederek ilerleme süreçlerini takip eder (**KB2.2**). Öğrenciler, eseri müziksel öğelerle bütünleşik bir biçimde çalmak için duyarlılık geliştirir. Çalma sırasında sanatsal kararlar alarak müziğin yapısını bilinçli bir şekilde yorumlar (**OB1**). Çalıştıkları eserlerde yeni müzikal ifadeleri keşfederken karşılaştıkları farklılıkları analiz ederek yorum becerilerini geliştirirler (**SDB3.1**). Müzikal ifadeleri araştırarak yeni anlatım biçimlerini deneyimleyerek öğrenme süreçlerine katkıda bulunurlar (**E1.1**). Melodiyi uygun tempo ve ritim doğruluğunda çalmaya özen gösterirler. Dinamik değişimleri gözlemleyerek müzikal anlatımı güçlendirirler. Eserin karakterini ve duygusal yapısını anlamaya çalışarak yorumlarını geliştirirler.

Performans görevi olarak öğrencilerin çaldıkları eseri sınıf önünde sergilemeleri istenir. Öz değerlendirme formlarıyla bireysel katkılarını ve akran değerlendirme formlarıyla grup içindeki iş birliğini analiz edebilirler.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilere 2. pozisyondaki temel etütlerin yanı sıra farklı yay tekniklerini (detaşe, legato, staccato) içeren egzersizler verilebilir. Daha karmaşık ritmik yapılar ve değişken ölçüler içeren etütler üzerinde çalışmalar yapmaları sağlanabilir.

Öğrencilere müzikal ifadeyi güçlendirmek için dinamik kontrolü ve vibrato kullanımı gibi ileri düzey teknikler tanıtılabilir. Repertuar genişletme amacıyla farklı müzik türlerinden eserlerin çalınması sağlanabilir. Öğrencilerden etütleri farklı tempolarda çalmaları, süsleme teknikleri eklemeleri ve öğrendikleri teknikleri doğaçlama çalışmalarında uygulamaları beklenebilir. Ayrıca küçük grup çalışmaları veya bireysel araştırmalar yapılabilir. Öğrencilere etütleri inceleyerek müzikal yapılarını yazılı veya sözlü olarak açıklamaları için çalışmalar verilebilir.

Destekleme 2. pozisyondaki temel teknikler aşamalı ve tekrarlı çalışmalarla desteklenebilir. Duruş, tutuş ve yay kontrolünü geliştirebilmek için ek alıştırmalar sunulabilir ve bu beceriler küçük bölümler hâlinde çalışılabilir. Yay hareketleri ve parmak yerleşimleri, daha yavaş tempoda çalışılarak pekiştirilebilir. Görsel-işitsel desteklerden faydalanılarak tekniklerin doğru uygulanması sağlanabilir. Öğretmen rehberliğinde teknikler adım adım öğrenilebilir ve bölümlere ayrılmış küçük egzersizlerle süreç kolaylaştırılabilir. Ritmik yapılar ve nota değerleri, ellerle ritim çalışmaları yapılarak desteklenebilir. Temel müzikal kalıpların sık tekrarı ile öğrenme süreci güçlendirilebilir. Öğrencilere bireysel rehberlik sunulabilir ve ek çalışmalarla gelişimleri desteklenebilir. Öğrenciler, öğrendikleri teknikleri uygulayabilmek için öğretmen eşliğinde yavaş tempoda tekrar yapabilir ve küçük hedefler belirleyerek adım adım ilerleyebilir. Motivasyonlarını artırabilmek için başarılarını takip eden bireysel değerlendirme süreçlerine dâhil edilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: 1-2-3. POZİSYONA UYGUN ETÜT ÇALIŞMALARI YAPIYORUM

Temada öğrencilerin 1, 2 ve 3. pozisyonlarda geçişli etüt çalışmaları yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1 Merak

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB3.1 Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemlleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.4.3.1. Viyolada 1, 2 ve 3. pozisyon etütleri çalabilme

- a) Viyolada 1, 2 ve 3. pozisyon etütleri çözümler.
- b) Viyolada 1, 2 ve 3. pozisyon etütleri çalabilmek için çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Viyolada 1, 2 ve 3. pozisyon etütleri çalabilmek için uygun parmak ve yay tekniklerini kullanır.
- ç) Viyolada 1, 2 ve 3. pozisyon etütleri müziksel bileşenlere uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

1, 2 ve 3. pozisyon

Yay Kullanımı

Etüt Çalışmaları

Genellemeler

1, 2 ve 3. pozisyonlar, viyola çalmada teknik gelişimi destekleyen temel aşamalardır.

Doğru duruş ve tutuş, çalma sürecinin verimliliğini artırarak ses üretiminde denge sağlar.

Yay kontrolü ve sol el parmak pozisyonları, net ve temiz bir ses üretimi için temel teknik unsurlardır.

Etüt çalışmaları, öğrencilere ritmik ve melodik yapıları doğru analiz etme becerisi kazandırır.

Teknik becerilerin disiplinli ve istikrarlı bir şekilde geliştirilmesi, müzikal ifadenin daha güçlü ve kontrollü olmasını sağlar.

Etütlerin müzikal bileşenlere uygun şekilde çalınması, öğrencinin müzikal duyarlılığını ve çalma becerisini geliştirir.

Müzikal ifadeyi anlamak ve uygulamak, hem bireysel performansı hem de kültürel farkındalığı artırır.

Anahtar Kavramlar

duruş ve tutuş, etüt çözümleme, parmak pozisyonları, pozisyon değişimi, ritmik yapı, ses üretimi, temel yay teknikleri, viyola çalma teknikleri, yay kontrolü

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; bireysel performans değerlendirmeleri, kontrol listeleri, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilerin 1, 2 ve 3. pozisyonda temel teknikleri doğru uygulama becerileri; doğru-yanlış, eşleştirme ve açık uçlu sorular ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden 1, 2 ve 3. pozisyonda bir etüt çalmaları istenebilir. Performans sırasında duruş ve tutuş doğruluğu, yay kullanımı, parmak pozisyonları, ritmik doğruluk, ses temizliği ve müzikal ifade gibi kriterler dikkate alınır.

Performans görevi; analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilere, çaldıkları etüdü kendi performanslarına göre değerlendirebilecekleri öz değerlendirme soruları sunulurarak farkındalıkları artırılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin viyolanın temel yapısını, çalma pozisyonlarını ve temel tekniklerini öğrendikleri, 1, 2 ve 3. pozisyonda temel nota bilgisiyle basit etütleri ve melodileri çalabildikleri, yay tutuşu, temel yay hareketleri, sol el parmak pozisyonları ve nota okuma becerilerinin geliştiği, ölçü kavramlarını, ritmik yapıları ve temel müzik işaretlerini tanıyıp uygulayabildikleri ve müzikal bileşenler (melodi, ritim, dinamik) konusunda farkındalık kazandıkları kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin 1, 2 ve 3. pozisyonda viyola çalma, temel yay teknikleri, nota bilgisi ve müzikal ifadeye yönelik önceki bilgi ve becerileri belirlenir. Öncelikle öğrencilerin daha önce öğrendikleri teknikleri, nota okuma becerilerini ve müzikal terimlere olan hâkimiyetlerini değerlendirmek için açık uçlu sorular yöneltilir. Öğrencilere temel çalma becerilerini ölçmek amacıyla bireysel çalma görevleri verilir ve bu süreçte duruş, tutuş, yay kontrolü, parmak pozisyonları ve ritmik doğruluk gibi teknik unsurlar gözlemlenir.

Dinleme ve analiz etkinlikleri ile öğrencilerin müzikal farkındalık düzeyleri değerlendirilir. Kısa melodik yapılar veya etütler dinletilerek öğrencilerin müzikal bileşenleri ayırt etme becerileri incelenir. Bu süreçte sınıf içi tartışmalar yapılarak öğrencilerin viyola teknikleri ve müzikal ifade hakkındaki önceki deneyimlerini paylaşmaları sağlanır.

Öğrencilerin bireysel farkındalık geliştirmeleri amacıyla öz değerlendirme formları kullanılır. Öğrencilere kendi çalma becerileri, teknik hâkimiyetleri ve müzikal ifade düzeyleri üzerine düşüncelerini sağlayacak yönlendirmeler sunularak onların güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini fark etmeleri sağlanır.

Köprü Kurma Öğrencilerden daha önce çalışabildikleri etütleri ve viyola tekniklerini hatırlayabilmeleri istenebilir. Çalışılabilen tekniklerin müzikal ifadeyle ilişkisi hakkında tartışma yapılabilir. “Önceki çalışmalarınızda yay kullanımı ve parmak pozisyonlarını nasıl uygulayabildiniz? Bu teknikleri yeni bir etütte nasıl kullanabilirsiniz?” gibi sorularla öğrencilerin önceki bilgileriyle yeni öğrenme çıktıları arasında bağlantı kurabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilere 1, 2 ve 3. pozisyonda kullanılabilen temel teknikler ile müzikal anlatım arasındaki ilişki vurgulanabilir. Önceki derslerde öğrendikleri yay çekme, parmak yerleşimi ve ses kontrolü becerileri ile yeni etüt çalışmaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar değerlendirilebilir.

Öğrencilerden önceki çalışmalarında öğrendikleri teknikleri kullanarak yeni bir etüdü yorumlamaları istenebilir. Çalışılabilen etütlerin teknik gereklilikleri, müzikal ifade ve viyola çalma becerileriyle ilişkilendirilerek öğrencilerin yeni öğrenme çıktıları ile önceki bilgilerini bütünleştirebilmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları VIY.4.3.1.

Öğrenciler, viyolada 1, 2 ve 3. pozisyonları içeren etütleri çalmaya başlamadan önce eserin yapısını gözlemleyerek analiz yapar. Bu aşamada, sanatsal ve günlük bilgi türlerini ayırt ederek eserin içeriğini anlamlandırmaya çalışırlar (OB1). Çalışma sürecinde düzenli ve disiplinli bir yaklaşım geliştirerek odaklanmış bir şekilde ilerlerler (D3.1). Yeni ve beklenmedik unsurları anlamlandırarak etüdün genel yapısını değerlendirirler (SDB3.1). Etüdü keşfetme sürecinde merak duygularını harekete geçirerek derinlemesine inceleme yaparlar (E1.1). Etüdün ritmik düzeni, melodik seyri ve parmak numaraları analiz edilir. Öğrenciler, gözlem amacına uygun olarak eseri inceler ve belirli kriterler doğrultusunda değerlendirme yapar (KB2.2). Nota değerlerini ve müziksel işaretleri tanımlayarak zihinsel prova yapar. Öğrenciler, viyola çalarken dengeyi sağlamak için doğru duruş ve tutuş tekniklerini uygular. Sol elin klavyeye uygun yerleşimi, başparmağın konumu ve diğer parmakların doğru şekilde yerleştirilmesi gözlemlenir ve uygulanır. Aynalar, video kayıtları ve öğretmen geribildirimleri kullanılarak duruş ve tutuş değerlendirilir (KB2.2). Sağ elin yayı doğru şekilde tutması ve yay hareketlerinin bilek ile kol koordinasyonu içerisinde uygulanması sağlanır. Çalma sürecinde duruş ve tutuşun ses kalitesi üzerindeki etkisi deneyimlenir. Öğrenciler, 1, 2 ve 3. pozisyonlarda temel yay tekniklerini ve sol el becerilerini geliştirerek çalışmaya devam eder. Düzenli ve disiplinli çalışarak teknik becerilerini ilerletmeye odaklanırlar (D3.1.3). Farklı teknikleri keşfederek viyola üzerinde yeni ses olanaklarını araştırırlar ve bu süreçte merak duygularını artırırlar (E1.1). Çalışmaları sırasında karşılaştıkları yeni unsurları yorumlayarak gelişimlerine yön verirler (SDB3.1). Yayın tellerle temas noktaları ve yay hızının ses üzerindeki etkileri değerlendirilir. Sol elin perde değişimlerini net ve temiz bir şekilde gerçekleştirebilmesi için bilinçli tekrarlar yapılır. Yay baskısı ve hızı arasındaki denge ayarlanarak sesin doğruluğu sağlanır. Öğrenciler, gözlemledikleri verileri sınıflandırarak ve kaydederek ilerleme süreçlerini takip eder (KB2.2).

Öğrenciler, etüdü müziksel öğelerle bütünleşik bir biçimde çalmak için duyarlılık geliştirir. Çalma sırasında sanatsal kararlar alarak müziğin yapısını bilinçli bir şekilde yorumlarlar (OB1). Çalıştıkları eserlerde yeni müzikal ifadeleri keşfederken karşılaştıkları farklılıkları analiz ederek yorum becerilerini geliştirirler (SDB3.1). Müzikal ifadeleri araştırarak, yeni anlatım biçimlerini deneyimleyerek öğrenme süreçlerine katkıda bulunurlar (E1.1). Melodiyi uygun tempo ve ritim doğruluğunda çalmaya özen gösterirler. Dinamik değişimleri gözlemleyerek müzikal anlatımı güçlendirirler. Eserin karakterini ve duygusal yapısını anlamaya çalışarak yorumlarını geliştirirler.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Performans görevi olarak bir eseri sınıfta çalmaları istenebilir. Öğrencilere 1, 2 ve 3. pozisyondaki temel etütlerin yanı sıra farklı yay tekniklerini (detache, legato, staccato) içeren egzersizler verilebilir. Daha karmaşık ritmik yapılar ve değişken ölçüler içeren etütler üzerinde çalışmalar yapmaları sağlanabilir.

Öğrencilere müzikal ifadeyi güçlendirmek için dinamik kontrolü ve vibrato kullanımı gibi ileri düzey teknikler tanıtılabilir. Repertuar genişletme amacıyla farklı müzik türlerinden eserlerin çalınması sağlanabilir. Öğrencilere etütleri farklı tempolarda çalmaları, süsleme teknikleri eklemeleri ve öğrendikleri teknikleri doğaçlama çalışmalarında uygulamaları beklenebilir. Ayrıca küçük grup çalışmaları veya bireysel araştırmalar yapılabilir.

Öğrencilere etütleri inceleyerek müzikal yapılarını yazılı veya sözlü olarak açıklamaları için çalışmalar verilebilir.

Destekleme 1, 2 ve 3. pozisyonadaki temel teknikler aşamalı ve tekrarlı çalışmalarla desteklenebilir. Duruş, tutuş ve yay kontrolünü geliştirebilmek için ek alıştırımlar sunulabilir ve bu beceriler küçük bölümler hâlinde çalışılabilir.

Yay hareketleri ve parmak yerleşimleri, daha yavaş tempoda çalışılarak pekiştirilebilir. Görsel-işitsel desteklerden faydalanılarak tekniklerin doğru uygulanması sağlanabilir. Öğretmen rehberliğinde teknikler adım adım öğrenilebilir ve bölümlere ayrılmış küçük egzersizlerle süreç kolaylaştırılabilir.

Ritmik yapılar ve nota değerleri, ellerle ritim çalışmaları yapılarak desteklenebilir. Temel müzikal kalıpların sık tekrarı ile öğrenme süreci güçlendirilebilir. Öğrencilere bireysel rehberlik sunulabilir ve ek çalışmalarla gelişimleri desteklenebilir.

Öğrenciler, öğrendikleri teknikleri uygulayabilmek için öğretmen eşliğinde yavaş tempoda tekrar yapabilir ve küçük hedefler belirleyerek adım adım ilerleyebilir. Motivasyonlarını artırmak için başarılarını takip eden bireysel değerlendirme süreçlerine dâhil edilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

1. TEMA: TÜRK MÜZİĞİ SES SİSTEMİ

Temada koma sesleri ile ilgili etütlerin viyola üzerinde uygulanması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 24

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB3.1. Uyum

Değerler D12. Sabır
D3.Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemlleme
KB2.7. Karşılaştırma
KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.5.1.1.Türk müziği ses aralıklarını çalabilme

- a) Türk müziği ses aralıklarını içeren egzersizleri veya ezgileri çözümler.
- b) Türk müziği ses aralıklarını doğru şekilde çalabilmek için çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Viyolada Türk müziği seslerini elde etmek için uygun parmak ve yay tekniklerini kullanır.
- d) Türk müziği ses aralıklarını, seslerini içeren ezgileri müziksel bileşenlere uygun şekilde çalar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziği Ses Aralıkları

Genellemeler

Türk müziğine özgü ses aralıklarını içeren ezgileri doğru şekilde çalabilmek için yalnızca teknik bilgi değil aynı zamanda çalgıya uygun bir tutuş, duruş ve parmak-yay kullanımı da geliştirmelidir.

Müziğin doğru bir şekilde icra edilmesi için hem teknik hem de müzikal becerilerin bir arada bulunmasını sağlar.

Anahtar Kavramlar

koma, Türk müziği

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilere basit ritimleri gruplar hâlinde çalma görevi verilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin doğadaki sesleri gözlemlene ve temel dinleme becerilerinin olduğu kabul edilir.

Öğrencilerin keşfederek öğrenme yaklaşımıyla daha iyi anlayacağı ve merak ederek öğrenme motivasyonunun artacağı, ses değişimlerini keşfetmek için deneyimleyerek öğrenme (parmak kaydırma, dinleme, karşılaştırma) yöntemlerini kullanabileceği kabul edilir.

Öğrencilerin akranlarıyla iş birliği yaparak gözlemlerini paylaşacakları ve tartışarak öğrenme süreçlerini pekiştirecekleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilere "Tam ve yarım sesler hakkında neler biliyorsunuz?" veya "Doğadaki seslerde nasıl değişimler fark edebildiniz?" gibi sorular yöneltilerek ön bilgileri değerlendirebilmek sağlanabilir.

Öğrencilere farklı doğal sesler (su dalgası, rüzgâr sesi, kuş cıvıltısı) dinletilerek sabit veya değişken sesleri ayırt edebilmeleri istenebilir. Öğrencilere viyolada çalınabilen sabit ve kayıcı seslerden örnekler dinletilerek bu sesler arasındaki farkları tanımlayabilmeleri istenebilir.

Köprü Kurma Telefon zil sesi (sabit) ile video oyunlarındaki müziklerin ton değişimleri (değişken) arasındaki farklılığı gösterebilmek, araba kornaları (sabit ses) ile geçen bir ambulansın sireni (kayıcı ses) arasındaki farkı dinletebilmek ve doopler (kayıcı olarak algılanabilme) etkisini açıklayabilmek. Öğretmen, koma seslerinin sadece müzikte değil konuşma tonlamalarında da bulunabildiğini örneklerle gösterebilerek gündelik yaşamla bağlantı kurabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

VIY.5.1.1.

Viyolayı ellerine almadan önce doğal ortamdaki sesler öğrenciler tarafından gözlemlenir ve derse başlanır (**KB2.2**). Çevrelerindeki ince ton değişimlerine dikkat etmeleri için öğrenciler yönlendirilir ve "Sizce doğadaki hangi sesler tamamen sabit, hangileri zamanla değişiyor?" gibi sorularla düşünceleri sağlanır. Farklı sesler dinlenirken "Bazı sesler sabit kalırken bazıları neden kayıyor gibi hissediliyor?" sorusu üzerine düşünmeye teşvik edilir. Bu aşamadan sonra viyolada sabit sesler (tam ve yarım sesler) ile koma sesleri arasındaki farkları keşfetmeye yönelik bir dinleme etkinliği yapılır. Öğrencilere öğretmenin veya bir kaydın çaldığı iki farklı nota arasındaki geçiş dikkatlice dinletilir. Öğrenciler, duydukları değişimi anlamaya çalışırken "Bu iki ses arasındaki farkı nasıl açıklarsınız?", "İlk duyduğunuz ses ile ikinci ses arasındaki mesafe nasıl değişiyor?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin gözlem amaçlarını belirlemeleri sağlanır. Daha sonra sesleri daha ayrıntılı inceleyerek gözlemlerini sistemli bir şekilde kaydetmek için öğrencilerden viyolarını almaları ve parmaklarını hafifçe kaydırarak bu seslerin nasıl oluştuğunu araştırmaları istenir. "Parmağınızı biraz yukarı kaydırduğunuzda ne değişti? Peki, biraz aşağı kaydırınca ne oldu?" gibi sorularla öğrencilerin keşfetme süreçleri desteklenir. Öğrenciler, parmaklarını kaydırarak seslerin nasıl değiştiğini anlamaya çalışırken öğrencilerin bu farklılıkların nedenlerini merak etmeye başlamaları sağlanır (**E1.1**). Bu aşamada, öğrenciler Türk müziği ses aralıklarını keşfederken tam ve yarım seslere kıyasla belirgin olmayan ve sürekli değişen bu yeni ses sistemine adapte olmaya çalışırlar. Öğretmen tarafından "Bu seslerin tam veya yarım seslerden farkı nedir?", "Bu değişimi nasıl kontrol edebilirsiniz?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin yeni, değişen ve belirsiz sesleri anlamaları sağlanır (**SDB3.1**). Öğrenciler, çalınacak kısa bir eseri veya ezgisel alıştırmayı inceleyerek bu kademeli seslerinin hangi bağlamda yer aldığını çözümlerler. Bu sırada öğretmen, "Sizce bu müziği farklı kılan şey ne olabilir?" sorusuyla onları sesler arasındaki farkları anlamaya yönlendirir. Ardından öğrenciler viyolada ses aralıklarını deneyimlemek için çalgıya özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alarak parmaklarını uygun şekilde yerleştirirler. Öğretmen tarafından "Duruşunuzu nasıl ayarladığınızda daha rahat hareket ediyorsunuz?", "Parmağınızı ne kadar kaydırmanız gerektiğini nasıl anlayabilirsiniz?" gibi sorularla onların çalgıya özgü pozisyonlarını bilinçli şekilde ayarlamalarına yardımcı olunur. Öğrenciler elde edilen gözlem verilerini sınıflandırır, bu seslerinin tam ve yarım seslerden farkı hakkında çıkarımlar yaparlar (**KB2.10**). Öğrenciler, ses değişimlerini görselleştiren basit şemalar çizer ve viyola üzerinde öğretmenin yönlendirmesiyle küçük denemeler yaparak öğrendiklerini pekiştirebilirler.

Daha sonra öğrenciler çalgıya özgü teknikleri kullanarak ses aralıklarını içeren basit bir melodiyi veya egzersizi çalmaya çalışırlar. Öğrenciler, bu ses aralıklarının müzikte nasıl bir etki oluşturduğunu daha iyi kavrayabilmek için aynı melodiyi hem koma sesleriyle hem de koma sesleri olmadan çalarak karşılaştırır (**KB2.7**). Bu noktada öğretmen, öğrencilerin sanatsal bilgi ile gündelik bilgi arasındaki farkı görmelerini sağlamak için bir tartışma başlatır. "Koma sesleri müzik içinde kullanıldığında nasıl bir duygusal etki oluşturuyor?", "Gündelik hayatta konuşurken ya da şarkı söylerken benzer bir ses değişimi yapıyor muyuz?" gibi sorular sorarak öğrencilerin bilgi türlerini fark etmelerine yardımcı olur (**OB1**). Öğrenciler, koma seslerinin sadece bir müzik tekniği olmadığını, aslında bazı dillerde konuşma tonlamalarında bile benzer geçişlerin kullanıldığını keşfederler. Öğrenciler son olarak çaldıkları ezgiyi müziksel bileşenlere uygun şekilde ifade etmeye çalışırlar.

Bu noktada öğretmen, “Bu ezgiyi koma sesleriyle çaldığınızda nasıl bir duygu oluşturdu?”, “Peki aynı melodiyi koma sesleri olmadan çalsaydınız nasıl bir farklılık hissederdiniz?” gibi sorularla onların müzikal farkındalıklarını artırmalarına yardımcı olur. Süreç içinde, koma seslerini içeren egzersizlerin başlangıçta zorlayıcı olabileceği, ancak sabır ve düzenli çalışma ile tekrar ederek kontrol edilebilir hâle geleceği öğretmen tarafından vurgulanır. Öğrenciler olumlu bakış açısıyla çalışmalarını sürdürürler (D12.1). Bu sayede disiplinli ve istikrarlı çalışma alışkanlıklarını da geliştirirler (D3.1). Süreç sonunda öğrencilere performans görevi olarak basit koma seslerini içeren kısa bir ezgiyi seçerek veya öğretmenin verdiği bir melodiyi kullanarak çalmaları istenebilir. Aynı ezgiyi önce koma sesleri olmadan ardından koma sesleriyle çalarak aradaki farkı gözlemlmeleri ve deneyimlerini sözlü ya da yazılı olarak ifade etmeleri beklenir. Ayrıca koma seslerinin müzikte nasıl bir duygusal etki yarattığını açıklayan kısa bir sunum yapmaları da performans görevi olarak verilebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere basit bir melodi, hem Batı müziği tarzında (tam ve yarım sesler) hem de Türk müziği tarzında (koma sesleri) çalarak karşılaştırmaları sağlanır. Öğrenciler, kısa bir hikâyeyi koma seslerini kullanarak müzikle anlatmaya çalışır. Bu sayede, müziğin anlatım gücünü keşfetmeleri sağlanır.

Destekleme Doğal bir ortamda (park, orman, bahçe) gezinti düzenlenebilir. Öğrenciler, ses kaydedici cihazlarla çevredeki sesleri kaydeder ve bu sesleri sınıfta analiz edebilir. Türk müziği icracılarının koma seslerini nasıl kullandıklarını gösteren video örnekleri izletilir ve analiz etmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: ÇARGAH DİZİSİ İLE PARÇA ÇALABİLME

Temada öğrencilerin çargâh dizisini çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D7. Estetik, D16. Sorumluluk, D4. Dostluk

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.5.2.1. Viyolada çargâh makam dizisi ile şarkıları çalabilme

- a) Viyolada çargâh makamındaki şarkıları çözümler.
- b) Viyolada çargâh makamındaki şarkıları çalarken çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Viyolada çargâh makamındaki şarkıları çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Viyolada çargâh makamındaki şarkıları çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Çargâh Makam Dizisi

Genellemeler Çargâh, Türk müziğinde kullanılan makamsal bir dizidir ve genellikle do perdesi üzerine kurulur. Bu dizi, tam ve yarım ses aralıklarından oluşur

Anahtar Kavramlar çargâh, dizi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak çargâh makamındaki dizileri çalma görevi verilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin çargâh makam dizisini kavrayıp çalabilecekleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilere "Dizi nedir?" veya "Çargâh dizisi hakkında ne bilebiliyorsunuz?" gibi sorular sorularak konuyla ilgili ne kadar bilgiye sahip olabilecekleri öğrenilebilir.

Köprü Kurma

Çargâh dizisi, müzikte belli bir notaların sıralanışıdır. Bu dizideki sesler, bazen sakin bazen hareketli olabilir ve insanların iç dünyasını yansıtabilir.

İcra, bir müzik eserini çalma veya söyleme şeklimizdir. Yani müziği nasıl sunduğumuzdur. Çargâh dizisi kullanılarak yapılan icra, müziğin duygusunu dinleyicilere daha iyi aktarabilmemizi sağlar. Örneğin bir sanatçı çargâh dizisini kullanarak şarkı söylerken sesini daha güçlü veya daha yumuşak yapabilir, böylece müzik daha etkileyici olur.

Bir müzik eseri çalınırken çargâh dizisi içindeki sesler doğru şekilde kullanılırsa, ortaya duygularımızı güzelce anlatan bir müzik çıkar. İşte bu yüzden çargâh dizisi ve icra, müziğin anlamını ve güzelliğini ortaya koymamıza yardımcı olur!

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.5.2.1

Dersin başında çargâh makamının tarihsel bağlamından ve müzikal karakterinden kısaca bahsederek öğrencilerin dikkati çekilir. Öğrencilerin çargâh makam dizisini merak etmeleri sağlanır **(E1.1)**. Öğretmen, çargâh makam dizisinin hangi notalardan oluştuğunu (do, re, mi, fa, sol, la, si) açıklayarak etkileşimli tahtada diziyi gösteren bir görselle derse başlar **(OB4)**. Diziyi viyolada çalarak öğrencilerin dikkatle dinleyip gözlem yapmalarını sağlar **(KB2.2)**. Bu sırada, dizinin sakın ve düzenli karakterini vurgulayarak estetik duyarlılıklarını geliştirir **(D7.1)**. Öğretmen, viyolada sol elin doğru yerleşimini, parmak numaralarını ve nota basış noktalarını detaylı bir şekilde açıklar **(SDB2.1)**. Öğrenciler, öğretmenin gösterdiği parmak numaralarını ve nota yerleşimlerini görsellerden takip ederler **(OB4)**. Öğrenciler, "hava çalgısı" yöntemiyle (elleriyle havada pozisyon alarak) çargâh dizisinin parmak yerleşimlerini tekrar ederler. Bu çalışma, kas hafızalarını güçlendirirken doğru pozisyonu öğrenmelerine yardımcı olur. Öğrencilere sol elin doğru yerleşimi, parmak numaraları ve nota basış noktaları öğretilir **(SDB2.1)**. Ardından öğrencilerin notaları viyola klavyesinde bulma becerilerini geliştirmek için "Nota Dedektifleri" oyunu oynatılır. Öğretmen rastgele bir nota söyler ve öğrencilerden bu notayı viyolada bulup doğru şekilde çalmalarını ister **(E2.5)**. Bu etkinlik, öğrencilerin notaları hızlıca tanımasını ve viyoladaki yerlerini öğrenmesini sağlar. Aynı zamanda eğlenceli bir ortamda öğrenmeyi pekiştirir. Daha sonra öğrenciler verilen diziyi çözümleyerek çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonunu alırlar. Çargâh makam dizisini viyolaya özgü teknikleri kullanarak çalıp temel sesleri tanırlar. Öğretmen, diziyi yavaş tempoda çalarak öğrencilere örnek olur ve onları destekler. Öğrenciler, öğretmeni takip ederek doğru parmak yerleşimlerini gözlemler ve aynısını uygulamaya çalışırlar. Öğretmen, gerektiğinde her öğrenciyi tek tek gözlemleyerek doğru basış noktalarını ve parmak açısını düzeltir. Öğretmen, müziksel bileşenler olan ritim, ezgi ve dinamiklere dikkat çekerek öğrencilerin müzikal ifade gücünü artırmayı hedefler. Öğrenciler, tempolarını kademeli olarak artırarak verilen diziyi müziksel bileşenlerine göre çalarlar. Öğretmen, dinamikleri (sesin kuvvetli ya da hafif olması) göstererek öğrencilerin müzikal ifadelerini zenginleştirmelerine yardımcı olur. Öğretmen rehberliğinde 2-3 kişilik gruplar hâlinde dizi çalışmaları yapılır. Öğrenciler, diziyi birlikte çalarken birbirlerini dinleyerek tempolarını ve geçişlerini uyumlu hâle getirirler. Grup çalışması sırasında iş birliği yaparak birbirlerini doğru çalma konusunda teşvik ederler ve saygı çerçevesi içerisinde geri bildirimlerde bulunurlar **(D4.1)**. Öğrenciler, birlikte çalışırken sorumluluk bilincini geliştirir ve grup içerisinde liderlik yaparak takım ruhunu desteklerler **(D16.2)**. Öğretmen, grupları gözlemleyerek iş birliği eğitimlerini değerlendirir ve gerektiğinde rehberlik eder. Dersin sonunda, performans görevi olarak öğrencilerden küçük gruplar hâlinde çargâh makam dizisini çalmaları istenir. Her grup, diziyi müziksel bileşenlere uygun olarak çalar ve diğer gruplar onları dinler. Öğrenciler, birbirlerine yapıcı geri bildirimlerde bulunarak akran değerlendirmesi yaparlar. Öğretmen, gözlem formları ve kontrol listeleri ile öğrencilerin performanslarını değerlendirir. Değerlendirme sırasında doğru parmak yerleşimi, temiz ses elde etme, ritmik doğruluk ve müzikal ifade gibi kriterlere dikkat edilir. Öğrenciler, kendi performanslarını da öz değerlendirme formu ile değerlendirerek kişisel gelişimlerini gözlemleme fırsatı bulurlar. Bu değerlendirme süreci, öğrencilerin kendilerini objektif olarak değerlendirmelerini ve gelişim alanlarını fark etmelerini sağlar.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Diziyi rahatça çalabilen öğrenciler, viyolada daha ileri pozisyonlarda (3 veya 5. pozisyon) çalmayı deneyebilirler. Bu, öğrencilerin klavye hâkimiyetlerini artırır ve daha geniş bir tını yelpazesine ulaşmalarını sağlar.

Destekleme Her bir nota için parmak yerlerine küçük renkli çıkartmalar yapıştırılabilir. Öğrenciler, renkleri takip ederek notaları doğru şekilde basmayı öğrenebilirler.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: BUSELİK DİZİSİ İLE PARÇA ÇALABİLME

Temada öğrencilerin buselik dizisini çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D12. Sabır, D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Matematik, Türkçe, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemeleme, KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.5.3.1. Viyolada buselik makam dizisi ile şarkıları çalabilme

- a) Viyolada buselik makamındaki şarkıları çözümler.
- b) Viyolada buselik makamındaki şarkıları çalarken çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Viyoladabuselik makamındaki şarkıları çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Viyolada buselik makamındaki şarkıları çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Buselik Makam Dizisi Çalabilme

Genellemeler Buselik dizisi düğâh perdesinde başlar ve karar sesini düğâh perdesinde yapar. Güçlü perdesi nevadır.

Anahtar Kavramlar buselik, dizi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, öz/akran değerlendirmesi veya dereceli puanlama anahtarı ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak buselik makamındaki dizileri çalma görevi verilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin buselik makam dizisini kavrayıp çalabilecekleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilere daha önce herhangi bir makam bilgisine sahip olup olmadıkları sorulabilir. Koma sesler ve Türk müziği perdeleri hakkında ne kadar bilgiye sahip oldukları değerlendirilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere daha önce herhangi bir makam bilgisine sahip olup olmadıkları sorulabilir. Koma sesler ve Türk müziği perdeleri hakkında ne kadar bilgiye sahip olabilecekleri değerlendirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VIY.5.3.1

Öğretmen, buselik makam dizisinin hangi notalardan oluştuğunu (la minör) açıklayarak etkileşimli tahtada diziyi gösteren bir görselle derse başlar **(OB4)**. Diziyi viyola ile çalarak öğrencilerin gözlem yapmalarını sağlar **(KB2.2)**. Öğrencilere sol elin doğru yerleşimi, parmak numaraları ve nota basış noktaları viyolada gösterilir. Öğretmen buselik makamındaki örnek şarkıları öğrencilere dağıtır ve bu şarkıların melodik yapısını, ritmik özelliklerini ve makamın duygusunu nasıl yansıttığını açıklar. Öğrenciler şarkıları notalarıyla birlikte inceler, makamın perdelerini ve geçki noktalarını çözümler **(KB2.4)**. Bu aşamada, öğrencilerin makamın seslerini tanımaları ve şarkıyı müzikal olarak anlamaları sağlanır. Öğrenciler, şarkıyı çalarken ritim, ezgi, dinamikler ve ifade gibi müziksel unsurlara dikkat ederler. Her öğrencinin doğru duruş ve yay tutuşunu benimsediğinden emin olmak için bireysel ve grup hâlinde egzersizler yapılır **(SDB2.2)**. Öğrenciler, bu temel becerileri pekiştirerek buselik makamındaki şarkıları çalarken teknik hatalardan kaçınır ve daha verimli bir çalışma süreci geçirir. Öğrenciler düz yay (detaşe) ve legato yay tekniklerini kullanarak metronom eşliğinde diziyi müziksel bileşenleri (ritim, ezgi, dinamikler) uygulayarak çalar. Bu süreçte öğrenciler kendi öz düzenleme becerilerini geliştirir **(SDB1.2)**. Tereddüt ettikleri noktalarda öğretmene sorular sorarak gerekli geri bildirimleri alırlar **(E3.8)**. Öğretmen rehberliğinde 2-3 kişilik gruplar hâlinde dizi çalışmaları yapılır, öğrenciler birbirlerini diziyi doğru çalma konusunda teşvik eder ve birbirlerine destek olurlar **(D4.1)**. Buselik makamındaki şarkılarda, öğrenciler viyolaya özgü teknikleri doğru bir şekilde uygular. Sol el parmak pozisyonları, perde yerleşimleri, yay kullanımı, pozisyon değişimleri ve ses temizliği gibi teknikler üzerinde planlı bir şekilde çalışılır **(D3.2)**. Öğretmen, öğrencilere bu teknikleri adım adım gösterir ve her bir öğrencinin bu teknikleri doğru şekilde uyguladığından emin olur. Öğrenciler, bu teknikleri yavaş tempodan başlayarak pratik eder. Her öğrencinin olumlu bakış açısına sahip olması hedeflenir **(D12.1)**. Tempoyu aşamalı olarak artırarak çalışmalar yapılır. Öğrenciler şarkıyı çalarken ritim, ezgi, dinamikler ve ifade gibi müziksel unsurlara dikkat ederek şarkıları çalarlar. Performans görevi olarak küçük gruplar hâlinde diziyi çalmaları istenir ve performanslar, öz/akran değerlendirmesi ve gözlem formları ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin birlikte icra edebileceği buselik eserlerden küçük topluluk çalışmaları yapılabilir. Günümüz müziğinde buselik etkileri taşıyan eserleri keşfetmeleri istenebilir.

Destekleme Öğrencilere buselik dizisi yavaş çaldırılıp çalışmalar yaptırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

1. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAM KAVRAMI

Temada öğrencilerin Türk müziğinde makam kavramını tanımaları, farklı makamları dinleyerek duygu ifadelerini keşfetmeleri ve makamların melodik yapısını anlamaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 24

ALAN BECERİLERİ -

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E2.2. Sorumluluk

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D4. Dostluk, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.6.1.1. Makam kavramı hakkında bilgi toplayabilme

- a) Makam kavramını öğrenmek için kullanabileceği bilgi kaynaklarını belirler.
- b) Makam kavramına ilişkin belirlediği kaynaklardan temel bilgileri toplar.
- c) Makam kavramına ilişkin elde ettiği bilgileri doğrular.
- ç) Makam kavramına ilişkin elde ettiği bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziğinde Makam Kavramı

Genellemeler

Makamlar, Türk müziğinde melodik yapıyı ve duygusal anlatımı belirler.
Farklı makamlar, karakteristik ses dizileri ve perdeler içerir.
Makamlar, belirli kurallar çerçevesinde oluşan melodik kalıplara sahiptir.

Anahtar Kavramlar

analiz, dizi, dinleme, duygusal anlatım, makam, melodik yapı, perde

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden belirli bir makamı seçerek o makamın ifade ettiği duyguyu anlatan bir hikâye, şiir veya resim oluşturmaları ve bunu sınıfla paylaşmaları istenebilir.

Performans görevi, gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin temel müzik bilgisine ve dinleme becerilerine sahip olduğu kabul edilir. Öğrencilerin Türk müziğinde makam kavramını daha önce duydukları, temel müzik terimlerine aşina oldukları ve müzik eserlerini dinleyerek duygu ifadelerini yorumlayabildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin makam kavramına dair mevcut bilgilerini değerlendirebilmek amacıyla sınıfta sorular sorabilir. Örneğin: "Makam kelimesini daha önce duyabildiniz mi?", "Türk müziğinde makamlar hakkında bir bilginiz olabiliyor mu?", "Bir müzik eserinin duygusunu belirleyebilen unsurlar neler olabilir?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin konuya dair ön bilgilerini belirleyebilmeye çalışabilir.

Bu süreç, öğrencilerin makam kavramına ilişkin algılarını anlayabilmeye ve hangi öğrencilerin ek desteğe ihtiyaç duyabileceğini belirleyebilmeye yardımcı olabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Dinlediğiniz müziklerde bazı melodilerin size farklı duygular hissettirebildiğini fark edebildiniz mi?" ya da "Bir müziğin duygusunu belirleyebilen en önemli unsurlar neler olabilir?" gibi sorular yöneltilerek makamların müzikteki anlatım gücü üzerine düşünebilmeleri sağlanabilir.

Türk müziğinde makamların, müziğin karakterini ve duygusunu şekillendirebilen temel unsurlar olduğu açıklanarak günlük hayatta duyabildikleri müziklerde bu özellikleri ayırt edebilmeleri vurgulanabilir. Bu sayede öğrenciler öğrendikleri makam kavramını yalnızca teorik olarak değil dinleyebildikleri müziklerle ilişkilendirerek günlük hayatlarında fark edebilirler.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.6.1.1.

Öğretmen, derse başlarken Türk müziğinde makam kavramını tanıtmak amacıyla kısa ses ve video örnekleri sunar. Öğrenciler, bu eserleri dinlerken makamların duygusal etkilerini fark ederek düşüncelerini ifade eder. Sunumun ardından öğretmen, "Bu müzik size ne hissettirdi? Sizce bu müzik hangi duyguları anlatıyor?" sorularını yöneltir. Bu soru, öğrencilerin gözlemlerini ifade etmelerine ve makam kavramını keşfetmelerine olanak tanıyabilir. Daha sonra öğrencilerle birlikte makam kavramını araştırmak için kullanabilecekleri müzik kitapları, çevrim içi ansiklopediler, videolar ve akıllı tahta gibi kaynaklar belirlenir **(OB4)**. Öğrenciler, makam kavramını öğrenmek için kullanabilecekleri bilgi kaynaklarını belirler.

Bu süreçte öğrenciler, bilgiye ulaşmak için en etkili araçları seçerken görevlerini yerine getirmek için iç motivasyon geliştirir ve kaynakları dikkatle analiz eder. Seçtikleri kaynakları kullanarak makam kavramlarıyla ilgili temel bilgileri toplar **(OB1)**.

Öğrenciler, farklı makamları içeren kısa melodiler dinleyerek bu makamların duygusal etkilerini keşfeder. Daha sonra öğretmenin çaldığı belirli bir makamı dinledikten sonra benzer bir duygu taşıyan başka bir müzik parçası bulmaya yönlendirilir. "Bu makam size ne hissettirdi? Sizce bu duygu başka hangi müziklerde olabilir?" gibi sorularla öğrencilerin duydukları müziği yorumlamaları sağlanır.

Araştırma sürecinde öğrenciler, üstlendikleri görevleri zamanında ve sorumluluk alarak yerine getirirler. Bu süreçte kendi duygu, düşünce ve davranışlarını izleyerek öğrenme sürecini bilinçli bir şekilde yönetirler **(SDB1.2)**. Çalışmalarının sorumluluğunu alarak süreç boyunca kararlarının ve eylemlerinin sonuçlarını değerlendirirler **(E2.2)**. Toplanan bilgiler sınıf ortamında paylaşıldığında, öğrenciler bu bilgileri birbirleriyle karşılaştırarak eksiklerini fark eder, örüntüleri listeleyerek bilgilerin doğruluğunu kontrol eder **(KB2.10)**. Öğrenciler, makam kavramına ilişkin elde ettiği bilgileri doğrular.

Grup içinde çalışırken öğrenciler, ulaştıkları bilgileri organize eder ve poster, tablo, kısa sunumlar gibi görsel materyaller hazırlayarak bilgilerini kaydeder. Bu süreçte oluşturdukları görselleri bağlamdan kopmadan dönüştürerek sunumlarına eklerler **(OB4, SDB2.1)**. Her öğrenci, grup içinde bilgi paylaşımına katılarak hem kendi öğrenmesini pekiştirir hem de arkadaşlarının öğrenmesine destek olur. Sunum aşamasında, her grup hazırladığı materyalleri sınıf içinde tanıtır ve ulaştığı çıkarımları açık ve anlaşılır bir şekilde ifade eder **(SDB2.1)**. Öğrenciler, diğer grupların sunumlarını dikkatle dinler ve etkin dinleme becerilerini kullanarak söz kesmeden katkıda bulunur **(D14.1)**. Ayrıca akran değerlendirme sürecinde arkadaşlarının duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışarak empati kurar ve geri bildirim verir **(D4.2)**. "Bu noktayı daha net açıklayabilir misiniz?" gibi sorular sorarak birbirlerinin öğrenme süreçlerine katkı sağlarlar. Performans görevi olarak öğrencilerden belirli bir makamı seçerek o makamın ifade ettiği duyguyu anlatan bir hikâye, şiir veya resim oluşturmaları ve bunu sınıfla paylaşmaları istenebilir. Performans görevi, gözlem formu ya da analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere Türk müziğinde makam kavramı ile ilgili akademik makaleler, interaktif eğitim platformları veya dijital müzik analiz araçları önerilebilir. Öğrenciler, bir makam hakkında kısa bir araştırma raporu hazırlayabilir, dijital müzik programları kullanarak belirli bir makamın ses frekanslarını grafik olarak inceleyebilir veya enstrümanlarıyla basit makam geçişlerini deneyimleyebilir. Ayrıca proje çalışmaları kapsamında seçtikleri bir Türk müziği eserini analiz ederek eserin makam yapısını, duygusal ifadesini ve perde kullanımını sınıfta sunabilirler.

Destekleme Öğretmen, bire bir rehberlik sağlayarak makam kavramını açıklayan basitleştirilmiş tablo ve görseller sunabilir. İş birliği temelli çalışmalarda öğrenciler birbirlerine rehberlik ederek makam bilgisini keşfetme süreçlerine katkı sağlayabilir. Tüm öğrenciler için öğrenmeyi eğlenceli hâle getirmek adına farklı makamların duygu ifadelerini ayırt etmeye yönelik dijital oyunlar, hafıza kartları veya interaktif dinleme etkinlikleri kullanılabilir. Ayrıca öğrencilerin makam kavramını uygulamalı olarak keşfetmelerini sağlamak için basit melodiler üzerinden makam analizi yapabilecekleri grup çalışmaları teşvik edilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: KÜRDİ DİZİSİ İLE PARÇA ÇALABİLME

Temada öğrencilerin kürdi dizisi ile eser çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB 11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1.Merak

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB1.2. Bilgiyi Toplama, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Matematik, Türkçe, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.6.2.1. Kürdi makam dizisi ile eserler çalabilme

- a) Kürdi makam dizisindeki eserleri çözümler.
- b) Kürdi makam dizisiyle eserler çalabilmek için duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Kürdi makam dizisi ile eserler çalarken viyolaya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Kürdi makam dizisi ile eserler çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kürdi Makam Dizisi

Karar Sesleri

Genellemeler

Kürdi makamı, Türk müziğinde karakteristik bir duygusal ifade sunan özgün melodik yapılar içerir.

Karar sesleri, makamın melodik akışının tamamlanmasını sağlayarak müzikal ifadeye bütünlük kazandırır.

Teknik beceriler, yay kontrolü ve doğru sol el pozisyonları, kürdi makamının özgün yapısını çalarken etkili bir müzikal anlatım oluşturur.

Makamların melodik motiflerini anlamak ve uygulamak, müziksel duyarlılığı ve kültürel farkındalığı artırır.

Anahtar Kavramlar

dinamik yapılar, duruş ve tutuş, karar sesleri, kültürel bağlam, kürdi makamı, melodik akış, melodik motifler, müziksel ifade, teknik gereklilikler, Türk müziği, viyola çalma teknikleri, yay kontrolü

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; bireysel performans değerlendirmeleri, kontrol listeleri, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilerin kürdi makamına ait melodik motifleri, karar seslerini ve müzikal ifadeleri doğru kullanma becerileri; doğru-yanlış, eşleştirme ve açık uçlu sorular ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden kürdi makamında bir eser ya da etüt çalmaları istenebilir. Performans sırasında ritmik doğruluk, yay kullanımı, parmak pozisyonları, karar seslerinin vurgulanması, müzikal ifade ve tonlama gibi kriterler dikkate alınır. Performans görevi; analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilere, çaldıkları eseri kendi performanslarına göre değerlendirebilecekleri öz değerlendirme soruları sunularak farkındalıkları artırılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Türk müziği makamları hakkında temel bir fikre sahip olduğu, daha önce çar-gâh ve buselik makam dizileri ile eserler çalabildiği, temel müzik teorisi bilgisine (diyez, bemol, notaların yazım şekilleri, ölçü ve tartımlar) sahip olduğu kabul edilir. Viyolanın temel yapısı ve çalma teknikleri önceki öğrenme çıktılarında öğrenilmiş olup öğrencilerin yay tekniği, sol el pozisyonları ve temel vibrato kullanımı konusunda deneyimli olduğu varsayılır. Ayrıca öğrencilerin temel nota bilgisini bildiği ve müziksel bileşenler (melodi, ritim, dinamik) konusunda farkındalık kazandığı kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin daha önce öğrendikleri makam dizileri, müziksel terimler ve viyola çalma teknikleri hakkındaki bilgilerini ölçebilmek için açık uçlu sorular yöneltilir. "Daha önce çalabildiğiniz eserlerden hatırlayabildiğiniz karar sesleri nelerdir?" veya "Buselik ve çargâh makam dizileri arasındaki farklar size ne ifade edebilir?" gibi sorular kullanılabilir.

Öğrencilere kürdi makamında kısa bir eser dinletilerek melodik motifler ve karar sesleri hakkında yorum yapabilmeleri istenebilir. Bu etkinlik, öğrencilerin dinleyebilme ve ayırt edebilme becerilerini ölçebilmek için kullanılabilir.

Öğrencilerin makam dizileri ve viyola teknikleri hakkındaki önceki deneyimlerini paylaşabilmelerini sağlamak için sınıf içi bir tartışma ortamı oluşturulabilir. Örneğin "Makamlar size hangi duyguları çağırabiliyor?" gibi sorular yöneltilir. Öğrencilerin viyola üzerinde daha önce öğrendikleri notalarla kısa bir etüt çalabilmeleri istenebilir. Bu süreçte doğru duruş, tutuş ve yay kontrolü gibi temel beceriler gözlemlenebilir.

Öğrencilere kendi beceri düzeylerini değerlendirebilmeleri için bir öz değerlendirme formu sunulabilir. Örneğin "Karar seslerini ayırt edebilmekte ne kadar başarılı olduğunuzu düşünabiliyorsunuz?" gibi ifadelerle kendilerini değerlendirebilmeleri sağlanabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden daha önce çalışabildikleri makamları hatırlayabilmeleri istenebilir. Makamların duygu dünyasıyla ilişkisi hakkında tartışma yapılabilir. "Bir halk ezgisinde veya klasik Türk müziği eserinde kürdi makamını duyduğunuzda hissettikleriniz nelerdi? Sizce bu makam hangi duyguları yansıtabilir?" gibi sorular kullanılarak öğrencilerin makamın karakterini anlayabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilere kürdi makamının teknik gereklilikleri ile viyola çalabilme becerisi arasında bağlantı kurdurulabilir. "Bugün, viyolada kürdi makamının tekniklerini çalışabilirken önceki derslerde öğrenebildiğimiz yay çekme, parmak yerleşimi ve sol el pozisyonu bilgilerini nasıl uygulayabiliriz?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin önceki bilgilerini kullanabilmeleri teşvik edilebilir.

Makamın melodik yapıları örneklenir ve viyola teknikleriyle ilişkilendirilebilir. "Kürdi makamında kullanılabilen belirli melodik motiflerin viyoladaki yay hareketleri ve parmak pozisyonlarıyla nasıl bağlantılı olduğunu keşfedebilmek için bir örnek çalışma yapalım." gibi yönlendirmelerle öğrencilerin uygulamalı öğrenme sürecine katılabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerden daha önceki makamlarda öğrendikleri teknikleri kullanarak yeni çalışmalara geçiş yapabilmeleri istenebilir. "Kürdi makamında öğrenebildiğimiz melodik süslemeler, buselik makamında çalabildiğimiz bir melodiye nasıl yansıtılabilir? Hangi benzerlikler ve farklılıklar olabilir?" gibi sorular yöneltilerek önceki öğrenme çıktıları ile yeni öğrenmeler arasında bağlantı kurulabilmesi sağlanabilir.

Bu şekilde, önceki bilgilerin pekiştirilebilmesi ve yeni öğrenme çıktıları ile anlamlı bir bağ oluşturulabilmesi hedeflenebilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **ViY.6.2.1**

Öğrenciler kürdi makam dizisi ile eser çalabilmek için öncelikle bu makamla ilgili bilgi toplama sürecine yönlendirilir. Kürdi makamının temel yapısını anlamaları için önce öğretmen tarafından sunulan kısa bir tanıtım yapılır. Bu aşamada öğrencilerin merak duygularını harekete geçirmek amacıyla Kürdi makamının hangi duyguları yansıttığı, hangi eserlerde sık kullanıldığı ve batı müziğindeki benzerlikleri veya farklılıkları üzerine düşünmeleri sağlanır **(E1.1)**. Daha sonra öğrenciler, kürdi makamı hakkında bilgi edinmek için kullanabilecekleri kaynakları belirlerler. Öğrencilerden istenen bilgilere ulaşmak için hangi araçları kullanabileceklerini belirlemeleri istenir ve bu süreçte öğretmen rehberlik eder. Geleneksel nota-

lar, dijital kaynaklar, sözlü aktarımlar ve repertuar örnekleri gibi araçlar tartışılır **(OB1)**. Öğrenciler belirledikleri kaynakları kullanarak kürdi makamının dizi yapısı, seyri, karakteristik ifadeleri ve kullanıldığı eserler hakkında bilgi toplarlar **(KB2.6)**. Ulaştıkları bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrulayarak not alırlar, ardından ilerleyen aşamalarda kullanabilmek için etkileşimli tahtadaki şahsi klasörlerine hafıza kartı ile kaydederler **(OB2)**. Bilgi toplama süreci tamamlandıktan sonra öğrenciler, kürdi makamındaki bir eserin notalarını çözümler.

Öncelikle eserin içinde geçen karakteristik melodik diziler analiz edilir ve öğrenciler, duydukları ve öğrendikleri sesleri viyolada deneyerek makama özgü ses dizisini keşfederler. Çalışmalar sırasında kürdi makamında eser çalabilmek için duruş ve tutuş pozisyonlarını nasıl ayarlamaları gerektiği üzerinde durulur. Öğrenciler, viyolaya özgü teknikleri uygulayarak yay çekme, sol el pozisyonu ve parmak yerleşimleri konusunda öğretmenlerden geri bildirim alırlar. Bu aşamada öğrenciler, kürdi makamındaki eserleri çalarken makamın farklı seyir özelliklerinden dolayı karşılaşılabilecekleri belirsizlikleri anlamlandırmaları için yönlendirilirler **(SDB3.1)**. Makamın durağı, güçlü sesi ve seyir özelliklerinin farklı eserlerde değişiklik gösterebileceği vurgulanarak öğrencilerin bu tür değişken durumları nasıl analiz edebilecekleri tartışılır. Öğrenciler, kürdi makamına ait bir eseri çalışırken makamın müzikal bileşenlerini uygulamaya teşvik edilirler. Bu süreçte nüanslar, artikülasyon ve ifade unsurlarının doğru kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. Öğrenciler, daha önce topladıkları bilgileri kullanarak kürdi makamına özgü çalma stilini yorumlamaya yönlendirilirler. Bu aşamada öğrencilerin içsel motivasyonlarını artırmak için her öğrencinin esere kendi müzikal yorumunu katması teşvik edilir. Kendi keşiflerini yapmaları ve kişisel müzikal gelişimlerini deneyimlemeleri için bağımsız çalışmalar yapmaları sağlanır. Ayrıca öğrenciler ilgi ve özerklik duygularını pekiştirmek için eser seçimine ve çalışma yöntemlerine dair kararlar alabilirler **(D3.1)**.

Eser icrası sırasında öğrencilerin kendi performanslarını ve arkadaşlarının çalışmalarını değerlendirerek geri bildirim vermeleri sağlanır. Performans görevi olarak öğrencilerden kürdi makamında bir eser ya da etüt çalmaları istenebilir. Performans sırasında ritmik doğruluk, yay kullanımı, parmak pozisyonları, karar seslerinin vurgulanması, müzikal ifade ve tonlama gibi kriterler dikkate alınır. Performans görevi; analitik dereceli puanlama anahartarı, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden farklı eserleri analiz ederek kürdi makamının melodik yapısını diğer makamlarla karşılaştırmaları istenebilir. Öğrenciler, kürdi makamındaki motifleri kullanarak kısa doğaçlama pasajlar çalabilirler. Makamın karakteristik melodik yapısını keşfetmeleri için belirli bir seyir doğrultusunda doğaçlama yapmaları teşvik edilir.

Grup içinde farklı melodik motifleri birleştirerek bir eser oluşturma etkinliği yapılabilir. Öğrenciler, kürdi makamının motiflerinden yola çıkarak kolektif bir beste oluşturabilir ve viyola grubu içinde çalabilirler. Böylece hem yaratıcı hem de işbirlikçi bir çalışma süreci deneyimlenir. Daha ileri seviyede ritmik yapıların kullanıldığı etüt çalışmaları uygulanabilir. Kürdi makamında sık kullanılan ritmik kalıplar ve usuller üzerinden etütler geliştirilerek öğrencilerin teknik yeterlilikleri artırılabilir. Farklı sanatçılar tarafından icra edilen kürdi makamındaki eserler dinletilebilir ve yorum farklılıkları tartışılabilir. Öğrenciler, aynı eserin farklı sanatçılar tarafından icra edilen versiyonlarını dinleyerek müzikal yorum farklılıklarını analiz edebilirler. Bu süreç, müzikte ifade çeşitliliğini anlamalarına katkı sağlar.

Makamın tarihsel gelişimi ve kültürel bağlamları hakkında bilgi verilebilir, öğrencilerden kısa sunumlar hazırlamaları istenebilir. Kürdi makamının geleneksel müzikteki ve modern düzenlemelerdeki yeri araştırılarak öğrenciler makamın tarihsel bağlamını kavrayabilirler. Öğrencilerden öğrendikleri kürdi makamını kullanarak küçük melodik kompozisyonlar yapmaları beklenebilir.

Destekleme Kürdi makamına ait eserlerde motiflerin ve karar seslerinin anlaşılmasını kolaylaştırmak için eserler bölümlere ayrılarak incelenebilir. Öğrenciler, bu bölümleri sırayla analiz edebilirler. Melodik motifler tek tek ele alınarak farklı bölümler arasındaki ilişkiler gösterilebilir. Motiflerin ve melodik geçişlerin daha iyi anlaşılması için eserin zorlayıcı bölümleri yavaş bir tempoda çalıştırılabilir. Öğrenciler, önce basit melodik yapılarla başlayarak eserin tamamına aşamalı olarak geçiş yapabilirler. Kürdi makamına ait eserlerin kritik bölümleri defalarca dinletilebilir ve analiz edilebilir. Dinleme sırasında makamın karakteristik motifleri, karar sesleri ve melodik aralıklarının önemi vurgulanabilir. Makamın yapısını görselleştirmek için nota grafiklerinden, renkli şemalardan ve video materyallerinden yararlanılabilir. Öğrencilerin işitsel ve görsel algılarını destekleyerek öğrenme sürecini kolaylaştırmak hedeflenir. Öğrencilere yöneltilen sorular, makamların yapısını daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Örneğin "Bu melodik motif hangi karar sesine yöneliyor?" veya "Bu geçiş hangi duyguyu yansıtıyor?" gibi sorularla öğrencilerin düşünceleri sağlanabilir. Öğrenciler kendi analizlerini yaparak öğrenme sürecine aktif olarak katılabilirler. Her motif veya melodik yapı, küçük parçalara ayrılarak düzenli bir çalışma planı oluşturulabilir. Böylece öğrenciler kendi hızlarında ilerleyerek öğrenme sürecini daha verimli hâle getirebilirler. Grup içinde yapılan çalışmalar, öğrencilerin farklı bakış açılarını görmelerine ve birlikte öğrenmelerine olanak tanıyabilir. Grup üyeleri birbirlerine geri bildirimde bulunarak ilerlemelerini sağlayabilirler. Öğrencilerin çabaları takdir edilerek gelişim süreçleri vurgulanabilir ve motivasyonları artırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: HİCAZ DİZİSİ İLE PARÇA ÇALABİLME

Temada öğrencilerin hicaz dizisi ile eser çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB 11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB3.1. Uyum

Değerler D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB1.Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.6.3.1. Hicaz makam dizisi ile eserler çalabilme

- a) Hicaz makam dizisindeki eserleri çözümler.
- b) Hicaz makam dizisi ile eserler çalabilmek için duruş tutuş pozisyonu alır.
- c) Hicaz makam dizisi ile eserler çalarken viyolaya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Hicaz makam dizisi ile eserler çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Hicaz Makamı
Karar Sesleri

Genellemeler

Hicaz makamı, Doğu ve Batı müzik kültürleri arasında köprü kuran kendine özgü bir melodik karaktere sahiptir.

Karar sesleri, melodik akışın yönünü belirleyerek eserin duygusal etkisini pekiştirir.

Viyolada yay tekniği, çift ses kullanımı ve pozisyon değişimleri, hicaz makamının karakteristik melodik yapısını vurgulamada önemli rol oynar.

Makamsal geçişleri doğru yorumlayabilmek için müzikal dinleme ve analiz becerilerinin gelişmesi gerekir.

Anahtar Kavramlar

artikülasyon, çift ses tekniği, duruş ve tutuş, geçiş motifleri, hicaz makamı, intonasyon, karar sesleri, kültürel bağlam, makamsal geçişler, melodik süslemeler, müzikal analiz, Türk müziği, viyola icra teknikleri, yay kullanımı

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; bireysel performans değerlendirmeleri, kontrol listeleri, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilerin hicaz makamına ait melodik motifleri, karar seslerini ve müzikal ifadeleri doğru kullanma becerileri, doğru-yanlış, eşleştirme ve açık uçlu sorular ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden hicaz makamında bir eser ya da etüt çalmaları istenebilir. Performans sırasında ritmik doğruluk, yay teknikleri, süslemeler, çift ses kullanımı, karar seslerinin vurgulanması, müzikal ifade ve tonlama gibi kriterler dikkate alınır. Performans görevi; analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilere performansları hakkında kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu verilerek bireysel farkındalıklarının gelişmesi sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Türk müziği makamları hakkında temel bilgiye sahip olduğu, daha önce Çar-gâh ve buselik makam dizisi ile eserler çalabildiği, temel müzik teorisi bilgisine (diyez, bemol, koma sesler, notaların yazım şekilleri) sahip olduğu kabul edilir. Viyolanın temel yapısı, çalma teknikleri ve süsleme unsurlarının önceki öğrenme çıktıları ile öğrenildiği varsayılır. Öğrencilerin yay çekme teknikleri, pozisyon değişimleri ve çift ses kullanımı konusunda ön deneyime sahip olduğu düşünülür. Ayrıca öğrencilerin temel nota bilgisini bildiği ve müziksel bileşenler (makamsal seyir, nüans, artikülasyon) konusunda farkındalık kazandığı kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin daha önce öğrendikleri makamlar, müziksel terimler ve viyola çalma teknikleri hakkındaki bilgilerini ölçebilmek amacıyla açık uçlu sorular yöneltilebilir. "Daha önce hangi Türk müziği makamlarında eserler çalabildiniz?" veya "Hicaz makamını tanımlayabilen belirgin melodik motifler sizce nelerdir?" gibi sorular kullanılabilir.

Öğrencilere hicaz makamında kısa bir eser dinletilerek makamın karakteristik melodik yapısını, süslemelerini ve karar seslerini yorumlamaları istenebilir. Bu etkinlik, öğrencilerin dinleyebilme ve analiz yapabilme becerilerini geliştirebilmek amacıyla kullanılabilir.

Öğrencilerin daha önce öğrendikleri makamlarla hicaz makamını karşılaştırabilmelerini sağlamak için sınıf içi tartışma ortamı oluşturulabilir. Örneğin "Hicaz makamının duygu dünyası size ne hissettirebilir?" gibi sorular yöneltilebilir.

Öğrencilerin viyola üzerinde daha önce öğrendikleri süsleme teknikleriyle kısa bir etüt çalabilmeleri istenir. Bu süreçte çift ses kullanımı, pozisyon değişimleri ve yay teknikleri gözlemlenebilir.

Öğrencilere kendi beceri düzeylerini değerlendirebilmeleri için bir öz değerlendirme formu sunulabilir. Örneğin "Hicaz makamındaki süsleme tekniklerini uygulayabilmede ne kadar başarılı olduğunuzu düşünebiliyorsunuz?" gibi ifadelerle kendilerini değerlendirebilmeleri sağlanabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden daha önce çalışabildikleri makam dizilerini hatırlayabilmeleri istenebilir. Makamların duygu dünyasıyla ilişkisi hakkında tartışma yapılabilir. "Bir film müziğinde ya da klasik bir Türk müziği eserinde hicaz makamını öğrendikleri neler hissedebildiniz? Bu duyguların müzikte nasıl ifade edilebildiğini düşünüyorsunuz?" gibi sorular yöneltilerek makamın karakteristik yapısını fark edebilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilere makamların teknik gereklilikleri ile viyola çalabilme becerisi arasında bağlantı kurdurulabilir. "Bugün, viyolada hicaz makamının melodik yapısını çalışabilirken önceki derslerde öğrenebildiğimiz pozisyon değişimleri, çift ses kullanımı ve yay tekniklerini nasıl uygulayabiliriz?" gibi sorular kullanılarak öğrencilerin önceki deneyimlerinden yararlanabilmeleri sağlanabilir.

Makamın melodik yapıları örneklenebilir ve viyola teknikleriyle ilişkilendirilebilir. "Hicaz makamındaki süslemelerin ve tekniklerin viyola üzerindeki uygulamalarını keşfedebilmek için bir örnek çalışma yapalım." gibi etkinliklerle öğrencilerin teorik bilgiyi pratiğe dökabilmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerden daha önceki makamlarda öğrendikleri teknikleri kullanarak yeni çalışmalara geçiş yapabilmeleri istenebilir. "Hicaz makamında öğrenebildiğimiz yay kontrolü, nihavent makamında çalabildiğimiz bir melodiye nasıl yansıtılabilir? Hangi teknikler benzer, hangi noktalar farklı olabilir?" gibi sorular yöneltilerek önceki öğrenme çıktıları ile yeni öğrenmelerin bağlantılı olabileceği vurgulanabilir.

Bu süreç, öğrencilerin önceki bilgilerini aktif şekilde kullanabilmelerini ve yeni öğrenme çıktıları ile anlamlı bir bağ kurabilmelerini sağlayabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları VİY.6.3.1

Öğrenciler hicaz makam dizisi ile eser çalabilmek için öncelikle bu makamın yapısını ve karakterini keşfetmeye yönlendirilir. Hicaz makamının mistik, derin ve etkileyici yapısı üzerine düşündürülerek hangi duygularla ilişkilendirildiği ve hangi tür müziklerde sıkça kullanıldığına dair bir giriş yapılır (E1.1). Öğretmen, öğrencilere hicaz makamının geleneksel müzikteki yeri hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra öğrencilerden bu makama yönelik araştırma yapmaları istenir. Bu noktada öğrenciler, hicaz makamına dair bilgi edinebilecekleri kaynakları belirlerler (KB2.6). Geleneksel nota kitapları, dijital arşivler, öğretmenin sundu-

ğu eser örnekleri ve Türk müziğinde hicaz makamını kullanan besteciler üzerine yapılan çalışmalardan yararlanabilecekleri vurgulanır. Öğrenciler belirledikleri kaynaklardan sistematik bir şekilde bilgi toplar ve bu süreçte öğretmen rehberliğinde yönlendirilirler **(OB1)**.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Ardından öğrenciler edindikleri bilgileri analiz ederek hicaz makamının seyri, güçlü sesleri, durağı ve karakteristik melodik yapıları hakkında notlar alırlar. Elde edilen bilgileri güvenilir kaynaklarla karşılaştırarak doğruluklarını kontrol ederler. Daha sonra bu bilgileri kaydederek ilerleyen aşamalarda müzikal uygulamalarında kullanmak üzere düzenlerler **(D3.2.6)**. Bilgi edinme sürecini tamamlayan öğrenciler, hicaz makamında bir eserin notalarını çözümlmeye başlarlar. Önce eserde geçen melodik diziler ve motifler çözümlenir, ardından viyola üzerinde bu motiflerin nasıl ifade edilmesi gerektiği uygulamalarla gösterilir. Öğrenciler, önceki aşamalarda edindikleri bilgileri kullanarak yeni ses dizileri keşfeder ve bu bilgileri yorumlamaya çalışırlar. Çalışmalar sırasında hicaz makamında eser çalabilmek için uygun duruş ve tutuş pozisyonlarını almaları gerektiğini gözlemler ve öğretmen rehberliğinde düzeltmeler yaparlar. Hicaz makamının kendine özgü ifade biçimi ve duygusal yapısı gereği, öğrenciler viyola üzerinde farklı yay tekniklerini ve sol el pozisyonlarını kullanmayı öğrenirler. Öğretmen, makamın icrasında gerekli olan süsleme tekniklerini, glissando ve vibrato gibi anlatım unsurlarını nasıl kullanabileceklerini göstererek öğrencileri yönlendirir. Bu süreçte öğrencilerin eser icrasında karşılaşılabilecekleri farklı melodik geçişleri ve belirsizlikleri anlamlandırmaları sağlanır **(SDB3.1)**. Öğrenciler hicaz makamına ait bir eseri müzikal bileşenleri göz önünde bulundurarak çalmaya teşvik edilirler. Eserin icrası sırasında nüanslar, dinamikler, artikülasyon ve müzikal anlatım öğeleri üzerinde çalışılır. Öğrencilerin içsel motivasyonlarını artırmak adına her birinin eseri kişisel yorumlarıyla çalmasına fırsat verilir. Ayrıca öğrencilerin bağımsız çalışma becerilerini geliştirmeleri için eserin farklı bölümlerini kendi teknik seviyelerine göre ele almalarına izin verilir **(D3.1)**. Dersin son aşamasında öğrenciler hicaz makamındaki eseri tam anlamıyla müzikal bir bütünlük içinde icra etmeye çalışırlar. Performans görevi olarak öğrencilerden hicaz makamında bir eser ya da etüt çalmaları istenebilir. Performans görevi; analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formları ve öz değerlendirme formları ile ölçülebilir. Öğrencilere performansları hakkında kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu verilerek bireysel farkındalıklarının gelişmesi sağlanabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden farklı eserleri analiz ederek hicaz makamının melodik yapısını diğer makamlarla karşılaştırmaları istenebilir. Öğrenciler, hicaz makamındaki motiflerin seyir özelliklerini belirleyerek buselik veya çargâh makamıyla arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları tartışabilirler.

Öğrenciler, hicaz makamında öğrendikleri motifleri kullanarak kısa doğaçlama pasajlar çalabilirler. Bu doğaçlamalarda hicaz makamına özgü süslemeler, portamento ve çift ses tekniklerinin kullanımı teşvik edilebilir. Grup içinde farklı melodik motifleri birleştirerek bir eser oluşturma etkinliği yapılabilir. Öğrenciler, hicaz makamının melodik motiflerini kullanarak bir viyola düeti ya da toplu icra eseri düzenleyebilirler. Daha ileri seviyede ritmik yapıların kullanıldığı etüt çalışmaları uygulanabilir. Hicaz makamındaki eserlerde rastlanan aksak ritimler ve usuller üzerine çalışmalar yapılarak öğrencilerin ritmik çeşitlilikleri keşfetmeleri sağlanabilir. Farklı sanatçılar tarafından icra edilen hicaz makamındaki eserler dinletilebilir ve yorum farklılıkları tartışılabilir. Öğrencilere aynı eserin farklı müzikal yorumlarını analiz etmeleri için dinleme etkinlikleri sunulabilir. Makamın tarihsel gelişimi ve kültürel bağlamları hakkında bilgi verilebilir, öğrencilerden kısa sunumlar hazırlamaları istenebilir. Hicaz makamının tarih boyunca nasıl şekillendiği ve farklı coğrafyalarda nasıl kullanıldığı üzerine araştırmalar yapmaları teşvik edilebilir.

Öğrencilerden öğrendikleri makamları kullanarak küçük melodik kompozisyonlar yapmaları beklenebilir. Hicaz makamına özgü seyirleri kullanarak viyola üzerinde kendi bestelerini oluşturmaları teşvik edilebilir.

Destekleme Hicaz makamına ait eserlerde motiflerin ve karar seslerinin anlaşılmasını kolaylaştırmak için eserler bölümlere ayrılarak incelenebilir. Öğrenciler, bu bölümleri sırayla analiz ederek makamın melodik akışını daha iyi kavrayabilirler. Motiflerin ve melodik geçişlerin daha iyi anlaşılması için eserin zorlayıcı bölümleri yavaş bir tempoda çalıştırılabilir. Öğrenciler hicaz makamına özgü geçişleri daha rahat takip edebilmek için önce küçük melodik motiflerle başlayarak eserin tamamına aşamalı olarak geçiş yapabilirler. Hicaz makamına ait eserlerin kritik bölümleri defalarca dinletilebilir ve analiz edilebilir. Dinleme sırasında motiflerin yapısı, kullanılan aralıklar ve karar seslerinin önemi vurgulanabilir. Makamın yapısını görselleştirmek için nota grafiklerinden, renkli şemalardan ve video materyallerinden yararlanılabilir. Öğrencilerin işitsel ve görsel algılarını destekleyerek öğrenme sürecini güçlendirmek hedeflenir. Öğrencilere yöneltilen sorular, makamların yapısını daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Örneğin "Hicaz makamındaki bu geçiş hangi duyguyu yansıtıyor?" veya "Bu motif hangi nota üzerine kurulmuş?" gibi sorular sorularak öğrencilerin analiz yapmaları sağlanabilir. Öğrenciler kendi analizlerini yaparak öğrenme sürecine aktif olarak katılabilirler. Her motif veya melodik yapı, küçük parçalara ayrılarak düzenli bir çalışma planı oluşturulabilir. Böylece öğrenciler kendi hızlarında ilerleyerek öğrenme sürecini daha verimli hâle getirebilirler.

Grup içinde yapılan çalışmalar, öğrencilerin farklı bakış açılarını görmelerine ve birlikte öğrenmelerine olanak tanıyabilir. Grup üyeleri birbirlerine geri bildirimde bulunarak ilerlemelerini sağlayabilirler.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

1. TEMA: ARŞE TEKNİKLERİ

Temada öğrencilerin arşe tekniklerini öğrenip çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemlleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.7.1.1. Detaşe tekniğini kullanarak etüt çalabilme

- a) Detaşe tekniğini kullanacağı etüdü çözümler.
- b) Detaşe tekniğine yönelik duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Detaşe tekniğini çalgıya özgü teknikle kullanır.
- ç) Detaşe tekniği ile etüt çalarken müziksel bileşenleri uygular.

VİY.7.1.2. Legato tekniğini kullanarak etüt çalabilme

- a) Legato tekniğini kullanacağı etüdü çözümler.
- b) Legato tekniğine yönelik duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Legato tekniğini çalgıya özgü teknikle kullanır.
- ç) Legato tekniği ile etüt çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Detaşe Tekniği

Legato Tekniği

Genellemeler

Detaşe ve legato gibi teknikler, viyola çalımında temel yay teknikleri olarak uygulanır.

Anahtar Kavramlar

detaşe, legato, viyola, yay

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden legato tekniğini kullanarak belirlenen eseri çalması istenebilir. Performans görevi; gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu tema kapsamında öğrencilerin yay çekme tekniğine ilişkin temel kavramlara aşina olduğu, yayın farklı bölümlerini kullanabildiği ve çalma sırasında doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını sergileyebildiği kabul edilir. Ayrıca öğrencilerin temel nota bilgisini kavradığı, detaşe ve legato gibi çalma teknikleri arasındaki farkları öğrenmeye hazır olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin yay tekniklerine yönelik düşünebilmelerini sağlamak için sorular sorabilir. Örneğin "Yayı çekebilirken hareketin sürekli veya kesintili olması çaldığımız sese nasıl etki edebilir?" veya "Farklı yay kullanımları müzikal ifadeyi nasıl değiştirebilir?" gibi sorularla öğrencilerin konuya yönelik farkındalık geliştirebilmelerine yardımcı olabilir.

Bu süreçte, öğrencilerin yayı doğru şekilde tutabilmeleri ve detaşe ile legato tekniklerini uygulayabilmeleri için temel hareketler üzerine kısa bir uygulama yaptırılarak gözlem yapılabilir. Öğrencilerin yay kontrolü, hareket akıcılığı ve çalma pozisyonları değerlendirilebilir ve mevcut bilgi düzeyleri belirlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerle günlük yaşamda karşılaşılabildikleri nesnelerin ve hareketlerin viyolonsel üzerindeki yay teknikleriyle olan benzerliklerini keşfedebilmek için bir sohbet başlatılabilir. Örneğin "Günlük yaşamda görebildiğiniz, hareketi sürekli veya kesintili olan neler var?" diye sorulabilir.

Öğrencilerden suyun musluktan kesintisiz bir akışla dökülebilmesini veya yürüyen merdivenin sürekli hareket edebilmesini legato tekniğiyle bir kuyruğa girebilen insanların adım adım ilerleyebilmesini ya da bir makasın ritmik açılıp kapanabilmesini detaşe tekniğiyle ilişkilendirebilmeleri istenebilir.

Bu sayede yay çekebilirken sürekli hareket gerektirebilen legato tekniği ile her notanın ayrı yay hareketiyle çalınabildiği detaşe tekniği arasında bağ kurabilmeleri sağlanabilir. Bu bağlantılarla öğrenciler, yay tekniklerini daha somut bir şekilde anlamlandırarak öğrenmeye başlayabilirler.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.7.1.1

Öğretmen, öğrencilere detaylı bilgiye ulaşmaları için görsel ve işitsel materyaller sunar. Öğrenciler, öğretmenin sağladığı bu materyalleri (**OB4**) kullanarak viyolada detaşe tekniğinde yay vuruşlarının nasıl bağımsız ve net yapılması gerektiğini gözlemler ve gözlemleri doğrultusunda tekniğin temel özelliklerini belirlemek için amaç ve ölçütler geliştirir (**KB2.2**). Öğrencilerin bu ölçütler doğrultusunda kendi değerlendirmelerini yapmalarına rehberlik edilir. Uygulamaya geçmeden önce öğrenciler öğretmenin rehberliğinde etüdün bonasını ve solfejini yaparak yay kullanımına dair temel hareketleri analiz eder ve ilgili bölümleri çözümler. Öğrenciler, yay hareketlerine odaklanarak (**E3.2**) bilek ve kol pozisyonlarını dikkatle kontrol eder ve doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alırlar. Çiftler hâlinde veya ayna karşısında çalışan öğrenciler, yay hareketlerini gözlemleyerek öz değerlendirme yapar ve akran değerlendirmesi yoluyla arkadaşlarına geri bildirimde bulunarak duygu ve düşüncelerini paylaşırlar (**D4.2**). Öğretmen, her öğrencinin detaşe tekniğini bağımsız ve net bir şekilde kullanıp kullanmadığını gözlemler; gerektiğinde bireysel rehberlik sunarak öğrencinin çalma konusunda tam anlamıyla hazırlıklı olmasını destekler (**SDB2.1**). Öğrenciler, bağımsız yay vuruşları yaparak viyolada sesleri net şekilde ayırt etmeyi deneyimler. Öğretmen, yay vuruşlarının her birinin netliğini sağlamak için öğrencilerden farklı hızlarda çalma denemeleri yapmalarını ister ve her öğrenciye, çalma sırasında yay vuruşlarının netliğini gözlemlemesi için rehberlik eder. Bu süreçte öğrenciler viyolaya özgü teknikleri kullanarak yay vuruşlarının bağımsız ve net olmasını sağlamak için planlı bir şekilde çalışır ve hedeflerine ulaşmak için hazırladıkları planı uygular (**D3.2**). Öğrenciler, tekniklerini geliştirir ve öğrendiklerini uygulamak için hazır hâle gelirler. Dersin sonunda, öğrenciler çalıştıkları etüdü detaşe tekniğini kullanarak çalar ve bu süreçte müziksel bileşenleri uygular. Performans görevi olarak detaşe tekniğinin kullanıldığı bir eser çalmaları istenebilir. Öğrenciler, kendilerine verilen bireysel geri bildirimleri değerlendirerek çalma becerilerini geliştirir. Performans görevi, gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

ViY.7.1.2

Öğretmen, öğrencilere legato çalma tekniği ile ilgili temel bilgilere ulaşmaları için çeşitli kaynaklar sunar. Öğrenciler, öğretmenin sağladığı görsel ve işitsel materyallerle (**OB4**) viyolada legato tekniğinin nasıl uygulandığını gözlemler ve bu tekniği kavrayabilmek için yay hareketlerinin detaylarını inceler. Bu süreçte öğrenciler, gözlemlerine yönelik amaç ve ölçüt belirleyerek legato çalma tekniği için gerekli yay hareketlerini öğrenmeye hazırlanır (**KB2.2**).

Uygulamaya geçmeden önce öğrenciler öğretmenin rehberliğinde etüdün bonasını ve solfejini yaparak yay kullanımına dair temel hareketleri analiz eder ve ilgili bölümleri çözümler. Öğrenciler, doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alarak legato tekniğini uygulamak için yavaş tempoda alıştırma yapar ve yay hareketlerini akıcı hâle getirmeye odaklanır (**E3.2**).

Çiftler hâlinde veya ayna karşısında çalışan öğrenciler, yay çekme hareketlerinin akıcılığını gözlemleyerek çalma pozisyonlarını değerlendirir ve öz değerlendirme ile akran değerlendirmesi yaparak arkadaşlarıyla duygu ve düşüncelerini paylaşır **(D4.2, SDB2.1)**.

Öğrenciler, viyolaya özgü teknikleri kullanarak notaları bağlar ve aralarındaki geçişleri akıcı bir biçimde sağlayarak yay hareketlerini birbirine eklemeyi dener. Öğretmen, her öğrencinin sesleri ayırt etmesine yönelik geri bildirim sunar ve öğrencinin yumuşak geçişlerle yay çekmesini destekler. Bu aşamada öğrenciler, legato tekniğinin inceliklerine odaklanarak tekniklerini pekiştirir.

Dersin sonunda, öğrenciler çalıştıkları etüdü legato tekniğini kullanarak çalar ve bu süreçte müziksel bileşenleri uygular. Her öğrenci, legato tekniğinde öğrendiği bilgi ve becerileri sergilerken aynı zamanda dikkat ve odaklanma becerilerini de güçlendirir.

Performans görevi olarak legato tekniğinin kullanıldığı bir eser çalmaları istenebilir. Öğrenciler, bu performans sürecinde öz değerlendirme yaparak ilerlemelerini izler ve birbirlerinin çalma tekniklerine saygı gösterir **(SDB2.3)**.

Performans görevi, gözlem formu ve analitik derecelipuanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin viyolada detaşe ve legato yay tekniklerini daha derinlemesine keşfetmeleri ve bu konudaki farkındalıklarını artırmaları için çeşitli viyola sanatçılarının bu teknikleri içeren performans videoları izletilebilir. Ayrıca detaşe ve legato tekniklerini vurgulayan özel etütler ve kısa eserler seçilerek öğrencilerin bu teknikleri kontrollü ve bilinçli şekilde kullanmaları sağlanabilir. Daha hızlı bir metronom eşliğinde yapılan çalışmalarla öğrencilerin her iki tekniği farklı tempolarda deneyimlemeleri teşvik edilebilir.

Destekleme Teknik becerilerde öğrenciler için detaşe ve legato yay tekniklerine yönelik yavaşlatılmış uygulamalar ve temel hareketler üzerinde odaklanan bire bir çalışmalar yapılabilir. Bu tekniklerin doğru uygulanabilmesi için her birinin yay üzerindeki etkisi ayrıntılı şekilde uygulamalı olarak gösterilebilir. Görsel destekli materyaller kullanılarak legatonun akıcı ve bağlı hareketi ile detaşenin net ve ayırık vuruşları arasındaki farklar açıklanabilir. Daha yavaş bir metronom eşliğinde kolay etüt çalışmaları yapılarak öğrencilerin her iki tekniği kontrollü ve bilinçli şekilde kullanmaları sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: MAKAM DİZİLERİ İLE ETÜTLER-1

Temada öğrencilerin çargâh, buselik, kürdi dizilerini pekiştirmeleri ve bu dizilere uygun etütleri viyolada doğru tekniklerle çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.7.2.1. Makam dizilerinde etüt çalışmaları yapabilme

- a) Çargâh, buselik, kürdi makamı dizilerine uygun etütleri çözümler.
- b) Makam dizilerine uygun etütleri çalarken doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını alır.
- c) Makam dizilerine uygun etütleri çalarken viyolaya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Makam dizilerine uygun etütleri çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Etüt çalışmaları

Genellemeler

Öğrencilerin çargâh, buselik, kürdi makamlarına ilişkin bilgi ve becerilerini pekiştirerek bu makamlara özgü teknikleri viyolada uygulama becerisi kazanmalarına olanak tanır.

Anahtar Kavramlar

buselik, çargâh, dizi, kürdi, viyola

ÖĞRENME

KANITLARI

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme ile ölçülebilir.

(Ölçme ve Değerlendirme)

Performans görevi olarak öğrencilerden belirledikleri bir makamda etüt bestelemeleri istenebilir. Bestelenen etütler; durak, güçlü ve yeden perdeleri içerecek şekilde yapılandırılarak sınıfta icra edilebilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin daha önce çargâh, buselik, kürdi makam dizilerine ilişkin bilgiye sahip oldukları, bu makamlarda eser çaldıkları ve bu bilgiler üzerine çalışmaya devam edebilecekleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin daha önce öğrendikleri çargâh, buselik, kürdi, makam dizilerine ilişkin bilgi düzeylerini ve bu makamlarda eser çalabilme becerilerini değerlendirebilmek amacıyla yönlendirici sorular sorabilir. Örneğin:

- "Daha önce hangi makam dizilerinde eser çalabildiğinizi hatırlayabiliyor musunuz?"
- "Çargâh ve buselik makamlarının ayırt edici özelliklerini nasıl tanımlayabilirsiniz?"

Ayrıca öğrencilerden makam dizilerinin nota sıralamalarını ve karakteristik özelliklerini açıklayabilmeleri istenebilir. Öğretmen, bireysel ya da grup etkinliklerinde öğrencilerin bu bilgilerini ortaya koyabilmelerini sağlayacak kısa dinleme ve tartışma çalışmaları düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğretmen, öğrencilere daha önce çalışabildikleri çargâh, buselik, kürdi ve hicaz makamlarını hatırlatabilmek için sorular yöneltebilir. Örneğin:

- "Daha önce çalabildiğiniz eserlerde bu makamların ayırt edici özelliklerini nasıl hissedebildiniz?"

Ardından öğretmen bu makamların duygusal ifade gücüne odaklanarak "Çargâh makamı size neşeli bir duygu hissettirebilirken segâh makamı sizde hangi duyguyu çağırıştırabiliyor olabilir?" gibi sorularla öğrencilerin sezgisel bağlantılar kurabilmelerini teşvik edebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.7.2.1

Öncelikle öğretmen tarafından etkileşimli tahta kullanarak öğrencilere buselik, çargâh ve kürdi dizileri ile ilgili eserler dinletir. Öğrencilerden dinledikleri eserler ile ilgili çözümlemeler yapmaları beklenir (**KB2.4**). Daha sonra öğrencilere düzeylerine uygun etütler nota kağıtlarıyla verilir (**OB4**). Öğrencilerden etüt ve eserin bona çalışması yapılarak çözümlemesi istenir. Etüt ve eserler ile ilgili bona çalışması ritim hatası olmayacak şekilde tekrarlarla çalışılır (**D12**). Seslendirecekleri etütlerde viyolada doğru tutuş ve duruş pozisyonunu alarak öğretmen eşliğinde etüt ve eser çalışmalarına geçerler. Bu aşamada öğrencilerden kendilerini değerlendirmeleri beklenir (**SDB1.2**). Öğretmenle eşlikli olarak çalan öğrenci çalışmalarda öğretmeniyle çaldığı etüt veya eseri öğretmenin de çaldığı sesleri dinleyerek eşlik eder. Eşliklerde eserdeki ritim ve nota sürelerine odaklanılır (**E3.2**). Buselik, çargâh ve kürdi dizilerinde etütleri çalmak için viyolaya özgü teknikleri kullanmaları sağlanır. Çalışmalarında sabırlı olmaları gerektiği vurgulanır (**D12**). Grup çalışmaları verilerek öğrencilerin kendi aralarında birbirleriyle iletişim kurmaları ve birbirlerine etütler ile ilgili yardımcı olmaları istenerek çalışmalarda kendilerini ifade etmeleri ve yorumlamaları sağlanır (**SD-B2.1, SDB2.2**). Bu çalışmaları gerçekleştirirken öğrencilerden müziksel bileşenleri uygulamaları beklenir. Öğrencilerin çalabildikleri etütleri kayıt altına alarak bu videoları kendi kişisel klasörlerine etkileşimli tahtayı kullanarak kopyalamaları sağlanır (**OB2**). Performans görevi olarak çargâh, buselik veya kürdi dizilerinde 2-3 kişilik gruplar hâlinde egzersiz çalışmaları istenebilir. Verilen performans görevi öz ve akran değerlendirme formları, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formları ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Dijital platformlar veya müzik yazılımları kullanılarak bu makamların karakteristik yapısını gösteren kısa sunumlar hazırlayabilirler. Grup etkinliklerinde farklı makamların kullanım alanlarını araştırarak bu bilgileri sınıf içinde paylaşabilirler. Örneğin Türk müziğinde bu makamların hangi tür eserlerde kullanıldığını analiz eden bir proje hazırlayabilirler.
- Destekleme** Sadeleştirilmiş etütler ve solfej çalışmaları düzenlenerek öğrencilerin bu dizileri hem bireysel hem de grup çalışmasıyla pekiştirmesi sağlanabilir. Performans hazırlıkları sırasında, yay hareketleri, duruş ve entonasyon gibi detaylarda bireysel geri bildirim verilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: İLERİ DÜZEY YAY TEKNİKLERİ

Temada staccato ve pizzicato tekniklerinin öğrenilmesi, bu tekniklerin kombinasyonlarının uygulanması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D4. Dostluk, D12. Sabır, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.7.3.1. Staccato tekniğini kullanarak etüt çalabilme

- Staccato tekniğinin kullanıldığı etüd çözümler.
- Staccato tekniğine yönelik duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- Staccato tekniğini çalgıya özgü tekniklerle kullanır.
- Staccato tekniğini kullanarak etüt çalarken müziksel bileşenleri uygular.

ViY.7.3.2. Pizzicato tekniğini kullanarak etüt çalabilme

- Pizzicato tekniğinin kullanıldığı etüd çözümler.
- Pizzicato tekniğine yönelik duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- Pizzicato tekniğini çalgıya özgü tekniklerle kullanır.
- Pizzicato tekniğini kullanarak etüt çalarken müziksel bileşenleri uygular.

ViY.7.3.3. Karma yay tekniklerini kullanarak eser çalabilme

- Karma yay tekniklerinin kullanıldığı eseri çözümler.
- Karma yay tekniklerine yönelik duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- Karma yay tekniklerini çalgıya özgü tekniklerle kullanır.
- Karma yay tekniklerini kullanarak eser çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Staccato Tekniği
Pizzicato Tekniği

Genellemeler Staccato ve pizzicato gibi teknikler, viyola çalımında temel yay teknikleri olarak uygulanır.

Anahtar Kavramlar pizzicato, staccato, yay

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme ile ölçülebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden staccato, pizzicato ve karma yay tekniklerini kullanarak bir Türk müziği eserini çalmaları istenebilir. Performans görevi; gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu tema kapsamında öğrencilerin viyolaya özgü temel teknikleri ve nota okuma becerilerini bildikleri kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin bireysel ve grup çalışmalarına aktif katılım sağlayabilecekleri ve müzikal ifadeye yönelik temel bir anlayış geliştirdikleri kabul edilmektedir. Öğrencilerin daha önce öğrenilen yay teknikleri (detache, legato) konusunda bilgi sahibi oldukları ve bu bilgiyi yeni tekniklerle ilişkilendirebilecekleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğretmen, dersin başında öğrencilerin yay tekniklerine yönelik mevcut bilgi ve deneyimlerini değerlendirebilmek için kısa sorular sorabilir. Örneğin "Yayla çalışabilirken hangi teknikleri daha önce kullanabildiniz?", "Bir yay hareketini güçlü ve vurgulu hâle nasıl getirebilirsiniz?" gibi sorularla öğrencilerin düşünebilmelerini sağlayabilir.

Bu sorular, yeni teknikleri öğrenebilmek için zemin hazırlayabilir ve öğrencilerin konuyla bağlantı kurabilmelerine yardımcı olabilir.

Köprü Kurma

Öğrenciler, farklı yay tekniklerini uygularken günlük yaşamdaki hareket ve becerilerle bağlantı kurarlar. Örneğin "Bir kalemi hafifçe bastırarak yazmakla daha güçlü bastırarak yazmak arasında nasıl bir fark var? Bu durum yay tekniklerini uygulamakla nasıl ilişkilendirilebilir?" gibi sorularla öğrenciler düşünmeye teşvik edilir. Ayrıca "Bir boya fırçasını yavaşça ya da hızla hareket ettirerek farklı dokular oluşturmak, yay çekerken kullandığınız hız ve basımla nasıl benzerlik gösterir?" gibi örnekler üzerinden tartışma yapılır. Öğrencilerden bu sorulara örneklerle cevap vermeleri ve düşüncelerini sınıf ortamında paylaşmaları istenir. Grup tartışmalarında birbirlerinin fikirlerini dinleyerek yorum yapar ve tekniklerin günlük yaşamdaki yansımalarını birlikte keşfederler.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

ViY.7.3.1

Dersin başında, öğrenciler staccato tekniğinin temel özelliklerini keşfetmeye yönlendirilir. Kısa ve keskin yay hareketlerinden oluşan bu teknik, örnekler üzerinden tartışılır. Ardından "Legato tekniği ile staccato tekniği arasında nasıl bir fark var? İkisi de farklı yay teknikleri, ama ne gibi farklılıklar gözlemliyorsunuz?" gibi sorularla öğrencilerin staccato hakkında edindikleri bilgileri hatırlamalarını ve legato ile karşılaştırmalarını sağlar (**KB2.7**). Öğrenciler, öğretmenin staccato tekniğini sergilediği uygulamayı dikkatle izleyerek yay çubuğunun teller üzerinde hiç kalkmadığını fark eder ve "Staccato'nun hızını ve yay kontrolünü etkileyen unsurlar nelerdir?" gibi sorularla tekniğin detaylarını inceler. İzledikleri uygulama ve gözlemleri doğrultusunda, staccato ve legato tekniklerinin benzerliklerini ve farklılıklarını keşfeder ve bu bulgularını sınıfta paylaşır (**OB4, SDB2.2, E1.2**). Öğrenciler ayrıca öğretmenin sunduğu metni ve görselleri inceleyerek teknikle ilgili bilgilerini derinleştirir. Öğrenciler uygulama öncesinde çalınacak etüdün bona ve solfejini yaparak etüdü çözümler. Ardından öğrenciler doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını alarak staccato yay hareketlerini dener. Viyolaya özgü teknikleri kullanarak yay çekişlerinde kısa ve keskin hareketlere odaklanır. Öğretmen, bireysel rehberlik sunarak öğrencilerin yay üzerindeki hareket ve basıncı kontrol etmelerine destek olur. Çiftler hâlinde çalışan öğrenciler, birbirlerinin yay hareketlerini gözlemler ve geri bildirim verir. Bu süreçte öğrenciler sabır ve kararlılıkla tekniklerini geliştirmeye çalışır. (**D12.3**) Son olarak etüt üzerinde staccato tekniği ile çalma pratiği yapılır. Öğrenciler, etüdü çalarken yay vuruşlarının netliğine dikkat eder ve müziksel bileşenleri uygular. Performans görevi olarak seçilen Türk müziği eserini bu teknikle çalması istenebilir. Dersin sonunda, öğrenciler öz değerlendirme formu doldurarak performanslarını analiz edebilir ve akran değerlendirme formları ile birbirlerine geri bildirimde bulunabilir (**SDB1.2**). Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ViY.7.3.2

Dersin başında, öğrenciler pizzicato tekniğini keşfetmeye yönlendirilir. Bu tekniğin, yay kullanmaksızın tellerin parmakla çekilmesiyle ses elde etmeye dayandığı, örnekler üzerinden tartışılır. Sağ el pizzicatosunda işaret veya orta parmağın etli kısmının kullanılabileceği ve sesin dolgunluğunu artırmak için sapın başlangıcı ile tuşenin bitimi arasındaki bölgenin tercih edilmesi gerektiği, öğrencilerle birlikte gözlemlenir ve uygulamalı olarak deneyimlenir. Öğrenciler, "Pizzicato tekniği ile yaylı teknikler arasında ne gibi farklar vardır? Hangi durumlarda pizzicato tercih edilir?" gibi sorulara cevap arayarak tekniğin kullanım alanlarını keşfeder (**KB2.7, E1.1**). Öğrenciler, öğretmenin pizzicato tekniğini sergilediği uygulamayı dikkatle izleyerek uygulama sırasında dikkatlerini sağ ve sol el pizzicato tekniklerinin farklılıklarına odaklar. "Hangi el daha kısa sürede ve net bir ses çıkarıyor? Pizzicato sesinin dolgunluğu nasıl artırılabilir?" gibi sorularla gözlemlerini analiz eder ve sınıfta paylaşır (**OB4, SDB2.1**).

Öğrenciler uygulama öncesinde çalınacak etüdün bona ve solfejini yaparak etüdü çözümler. Ardından pizzicato tekniğini uygulamak için önce duruş ve tutuş pozisyonlarını alır. Sağ el pizzicatosunda, işaret veya orta parmaklarıyla tele vurgu yaparak tok ve dolgun bir ses elde etmeye odaklanır. Viyolaya özgü teknikleri kullanarak tellerin doğru bölgesinden ses çıkarır. Sol el pizzicatosunda, basma ve çekme hareketlerini kısa sürede gerçekleştirerek temiz ve net bir ses elde etmeye çalışır. Öğrenciler çiftler hâlinde çalışarak birbirlerinin uygulamalarını gözlemler ve geri bildirim verir **(D4.1, SDB2.3)**. Son olarak etüt üzerinde pizzicato tekniği ile çalma pratiği yapılır. Öğrenciler, etüdü çalarken müziksel bileşenleri uygular. Performans görevi olarak seçilen Türk müziği eserini bu teknikle çalması istenebilir. Dersin sonunda, öz değerlendirme formlarıyla kendi performanslarını analiz edebilir ve akran değerlendirme formları ile birbirlerine geri bildirimde bulunabilir **(SDB1.2)**. Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ViY.7.3.3

Dersin başında öğrenciler karma yay tekniklerinin (staccato, pizzicato) özelliklerini kısaca gözden geçirir ve bu tekniklerin bir eserde nasıl uyumlu şekilde kullanılabileceğine ilişkin fikir alışverişi yapar. “Bu teknikler bir araya geldiğinde müzikal ifadeye nasıl bir katkı sağlar? Hangi teknik hangi bölümde daha etkili olabilir?” gibi sorularla öğrencilerin teknikleri düşünerek tartışmalarını sağlar. Öğrenciler, öğretmenin yönlendirmesiyle bir Türk müziği eserini inceler ve eserin hangi bölümlerinde hangi tekniklerin kullanılabileceğine karar verir. Eseri çalmadan önce bona ve solfej çalışmalarını yaparak eseri çözümler. Grup çalışmasıyla bir öğrenci eserin staccato kısımlarını ve bir diğeri pizzicato bölümlerini uygular. Bu süreçte, grup üyeleri birbirleriyle iş birliği yaparak eseri teknikler arasında uyumlu bir geçişle çalmayı planlar **(D16.1)**. Uygulama aşamasında, öğrenciler eseri çalmak için önce doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını alır. Viyolaya özgü teknikleri kullanarak yay çekişlerini ve parmak hareketlerini uygular. Teknikleri sırayla ve uyum içinde çalarken müziksel bileşenleri doğru şekilde uygulamaya özen gösterir. Grup içinde birbirlerine rehberlik ederek performans sırasında eksikliklerini düzeltir ve koordinasyon sağlar. Öğretmen, bu süreçte rehberlik ederek grup içindeki koordinasyonu destekler. Son aşamada, öğretmen performans görevi olarak öğrencilerden grup çalışması yaparak karma yay tekniklerini içeren bir Türk müziği eserini seçip bu eseri hazırlamalarını ve sınıfta sergilemelerini ister. Performans sırasında teknik geçişlerin akıcılığına, müziksel ifadenin tutarlılığına ve ekip çalışmasına dikkat edebilirler. Dersin sonunda, öz değerlendirme formlarıyla bireysel katkılarını ve akran değerlendirme formlarıyla grup içindeki iş birliğini analiz edebilirler. Öğretmen, performans görevini analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu ile değerlendirebilir ve her gruba geri bildirim sağlayabilir **(SDB1.2)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler, staccato ve pizzicato tekniklerini birleştiren eserlerden oluşan bir çalma listesi oluşturabilir. Bu eserleri dinleyerek her bir teknik kullanımının müzikal ifadeye nasıl katkıda bulunduğunu analiz etmeleri istenebilir. Ayrıca dijital müzik notasyonu programlarını kullanarak bir etüt tasarımları ve bu etüt üzerinde teknikleri uygulamaları teşvik edilebilir. Grup çalışmaları sırasında her gruba farklı bir yay tekniğini temsil eden bir bölüm çalma görevi verilerek tekniklerin karşılaştırıldığı bir mini performans hazırlanabilir.

Destekleme Sade ve yavaş tempolu etütler ve eserlerle çalışmaları önerilebilir. Bu çalışmalar sırasında tekniklerin uygulama detayları, öğretmenin rehberliğinde akıllı tahtada görsel olarak açıklanabilir ve adım adım uygulanabilir. Öğrencilerin teknikleri pekiştirmesi için oyunlaştırılmış etkinlikler düzenlenebilir, örneğin tekniklerin adlarına ve özelliklerine yönelik hafıza kartları ya da eşleştirme oyunları kullanılabilir. Grup çalışmaları sırasında tekniklerde daha deneyimli öğrencilerle eşleştirme yapılabilir. Ayrıca öğretmen, tekniklerin daha yavaş uygulanmasını sağlamak için bireysel desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere rehberlik edebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: ESER İCRA

Temada öğrencilerin repertuvarlarındaki eserleri viyolaya özgü tekniklerle çalmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- VİY.7.4.1. Çargâh, buselik, kürdi ve hicaz makam dizilerine uygun eserleri icra edebilme
- a) Verilen eserleri çözümler.
 - b) Eserleri çalarken doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını alır.
 - c) Eserleri çalarken viyolaya özgü teknikleri uygular.
 - ç) Eserleri müziksel bileşenlere uygun şekilde icra eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çargâh, Buselik, Kürdi ve Hicaz Makamlarında Eser Çalabilme

Genellemeler

Bu eseri çalabilmek için öncelikle her bir makamın dizi yapısını ve karakteristik seslerini anlamak gereklidir. Öğrenciler, bu makamların dizilerini gitar üzerinde doğru perdelere basarak çalışmalıdır.

Anahtar Kavramlar

buselik, çargâh, eser, hicaz, kürdi, makam

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, derecelendirme ölçeği kullanılarak ölçülebilir.

Öğrencilerin belirlene makamlarda eser icra etmesi için performans görevi verilebilir. Verilen performans gözlem formuna göre değerlendirilebilir. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmesi için öz değerlendirme formu veya akran değerlendirme formu kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin daha önce çargâh, buselik, kürdi ve hicaz makamlarıyla ilgili sınırlı bilgiye sahip olabileceği, ancak genel müzik bilgisi ve dinleme deneyimlerinin bulunduğu kabul edilir. Öğrencilerin müzikal algılarının farklı düzeylerde olabileceği ve her öğrencinin makamları anlamlandırma hızının değişebileceği kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, dersin başında öğrencilerin bu dört makam hakkında ne bilebildiklerini öğrenmek için sorular sorabilir. Öğrencilere kısa müzik örnekleri dinletilerek hangi makamın çalınabildiği sorulabilir. Öğrencilere her makamın dizi yapısı tek tek dinletilerek hangi dizinin hangi makama ait olabileceğini tahmin edebilmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Her makamın kendine özgü bir duygusal dünyası olabilmektedir. Örneğin hicaz makamı hüznü ve dramatik bir etki yaratabilirken çargâh makamı daha neşeli ve canlı olabilmektedir. Farklı makamların farklı duygular uyandırabilmesi, öğrencilerin müzik yoluyla empati yeteneklerini geliştirebilmelerine yardımcı olabilmektedir.

Örneğin hüznü bir melodiyi çalarken başkalarının üzüntüsünü anlayabilme üzerine konuşularak konuyla köprü kurulması sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.7.4.1.

Dersin başında "Müzik, duyguları ve kültürleri ifade etmenin güçlü bir aracıdır. Türk müziği ise çeşitli makamlar ve tonlarla zenginleşir. Bu yaşantıda Türk müziğinin dört önemli makamı olan çargâh, buselik, kürdî ve hicaz makamlarına ait eserleri icra etme yeteneğini geliştireceğiz." diyerek öğrencilerin dikkatleri çekilir. Viyola çalarken bu makamların teknik ve müzikal özelliklerini öğrenerek ve doğru tekniklerle eserleri doğru şekilde çalarak Türk müziğinin zenginliği keşfedilir. Çargâh, buselik, kürdî ve hicaz dizilerinin, Türk müziğinde çok sık kullanılan ve kendine has duygu dünyaları yaratan makam dizileri olduğu hatırlatılarak bu dizileri karşılaştırbilmeleri beklenir (**KB2.7**). Öğrencilere çalacakları eserlerin notaları verilir. Öğrenciler notaları inceler (**OB4**), çalınacak eserleri çözümlemeye başlarlar. Öğrenciler süreç boyunca disiplinli ve istikrarlı çalışma alışkanlıkları geliştirerek düzenli bir şekilde ilerler (**D3.1**). Öğrencilerde etüdü keşfetmeye yönelik doğal bir merak geliştirilmesi sağlanır (**E1.1**). Viyola çalarken her makamın duygusal etkisini doğru yansıtmak için doğru duruş ve tutuş pozisyonu alınır. Öğrenciler etütleri çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanılır. Her makamın duygusuna odaklanmaları sağlanır (**E3.2**). Etütler çalınırken müziksel bileşenleri uygulanır. Öğrenciler etüt boyunca istikrarlı bir tutum sergiler ve performansını devam ettirir (**D12.3**). Viyola ile etütleri icra ederken belirli arş tekniklerini kullanarak sesleri daha zengin ve etkileyici hâle getirilmesi beklenir. Öğrenciler gruplara ayrılır. Grup içinde kullandıkları arş teknikleri hakkında birbirlerine geri bildirim vererek iş birliği yapılır (**SDB2.1**). Öğretmen tarafından etüdün temposu, ritmi ve duygusal akışının müzikteki her detayla uyum içinde olması gerektiği söylenir. Dersin sonunda öğrencilerden performans görevi olarak istediği herhangi bir makam dizisini kullanarak melodi oluşturmaları istenir. Öğrenciler, öz değerlendirme formlarıyla kendi performanslarını analiz edebilir (**SDB1.2**), akran değerlendirme formlarıyla birbirlerine geri bildirimde bulunabilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme Öğrenciler, bu makamlarla bestelenmiş geleneksel şarkıları araştırarak sınıfta sunum yapabilirler. Öğrencilerin öğrendikleri makamları kullanarak doğaçlama yapmaları teşvik edilebilir. İleri düzey öğrenciler için makamlar arasında geçiş (modülasyon) çalışmaları yapılabilir.

Destekleme Öğrencilerin öğrenme stillerine uygun olarak çeşitli öğretim materyalleri kullanılabilir. Görsel öğrenenler için makamların görsel şemaları, nota kartları ve video dersleri kullanılabilir.

İşitsel öğrenenler için makamları tanıtıcı ses kayıtları, dinleme etkinlikleri ve ustaların icraları kullanılabilir.

Kinestetik öğrenenler için çalgının üzerinde uygulamalı çalışmalar ve doğaçlama egzersizleri yaptırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

8. SINIF**1. TEMA: SEGÂH DİZİSİ**

Temada öğrencilerin segâh dizisini öğrenmeleri ve bu yapıyı viyolada doğru tekniklerle çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.7. Sistematiçlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliğı

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Sosyal Bilimler, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.8.1.1. Segâh makamı dizisi ile eser çalabilme

- a) Segâh makamı dizisinin kullanıldığı eseri çözümler.
- b) Segâh makamı dizisini çalarken duruş ve tutuş pozisyonunu alır.
- c) Segâh makamı dizisini çalarken viyolaya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Segâh makamı dizisini çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Makamsal Diziler

Genellemeler Segâh, Türk müziğinde kullanılan makamsal bir dizidir ve segâh perdesi (si) üzerine kurulur. Bu dizi; tam, yarım ve daha küçük aralıklardan oluşan kendine özgü bir seyir yapısına sahiptir.

Anahtar Kavramlar dizi, segâh, viyola

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak segâh makamında öğrencilerin seçtiği bir eseri çalma görevi verilebilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu tema kapsamında öğrencilerin önceki süreçlerde çargâh, buselik, kürdi ve hicaz makamı dizilerini içeren eserler üzerinde çalıştığı ve koma seslere hâkim olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğretmen, öğrencilerin segâh makamında eser çalabilme becerisine yönelik mevcut bilgi ve teknik düzeylerini değerlendirebilmek için yönlendirici sorular sorabilir. Örneğin: "Daha önce hangi makam dizilerini öğrenebildiniz? Bu makamlarla ilgili hangi bilgileri hatırlayabiliyorsunuz?", "Bu makamlarla segâh makamı arasında ne gibi farklılıklar veya benzerlikler olabileceğini düşünebiliyorsunuz?" gibi sorularla öğrencilerin önceki bilgilerini hatırlayabilmeleri teşvik edilebilir.

Teknik becerileri değerlendirebilmek amacıyla öğretmen, segâh makamından kısa bir melodik örnek çalabilir ve "Bu melodinin segâh makamına özgü olduğunu düşündürebilen özellikler neler olabilir?" gibi sorular yöneltebilir. Öğrencilerden duyabildikleri melodiye müziksel bileşenler açısından analiz edebilmeleri ve makamın genel karakterini tarif edebilmeleri beklenebilir.

Öğretmen, bu yanıtlar doğrultusunda öğrencilerin segâh makamına dair algı ve bilgi seviyelerini değerlendirebilir. Bu süreçte öğrencilerin eksik veya geliştirilmeye açık yönleri belirlenebilir ve öğrenme sürecine yönelik gerekli düzenlemeler planlanabilir.

Köprü Kurma Öğretmen, öğrencilerin segâh makamını günlük hayatta karşılaştırdıkları müziklerle ilişkilendirebilmelerini sağlamak amacıyla düşündürücü sorular yöneltebilir. Örneğin: “Günlük hayatınızda duyduğunuz geleneksel Türk müziği ezgileri arasında size dingin veya içsel bir his verebilen melodiler var mı?” veya “Segâh makamı gibi makamsal yapıların kullanıldığı şarkılar sizce ne tür duygusal atmosferler yaratabilir?” Bu sorularla öğrencilerin makamların duygusal yansıma gücünü anlayabilmeleri hedeflenebilir.

Öğrencilerden, duydukları bir müziği segâh makamıyla ilişkilendirip ilişkilendiremediklerini açıklamaları ya da hissettiklerini paylaşmaları istenebilir. Bu süreç, öğrencilerin makamların günlük hayatta nasıl bir etki yaratabildiğini keşfedebilmelerine yardımcı olabilir.

Ayrıca öğrencilerin grup tartışmalarıyla birbirlerinin bakış açılarını dinleyerek segâh makamının müzikal anlatımdaki rolünü daha iyi kavramaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VİY.8.1.1

Öğretmen tarafından segâh makamını içeren bir eserin dinletilmesi veya çalınmasıyla derse giriş yapılır. Ardından segâh makamının daha önce öğrenilen çargâh, buselik, kürdi ve hicaz makamlarıyla karşılaştırılması istenir. Bu süreçte segâh makamının durak perdesinin segâh, güçlü perdesinin neva, yeden perdesinin kürdi olduğu ve dik hisar ile segâh perdesinin bu makamda karakteristik bir öneme sahip olduğu açıklanır. Bu süreçte makamların özellikleri belirlenir; benzerlikler ve farklılıklar listelenerek analiz edilir. **(KB2.7)**. Öğrencilerden bu analiz sırasında bilgi parçalarını belirlemeleri ve bu bilgiler arasında ilişki kurarak özgün çıkarımlar yapmaları beklenir **(OB1)**.

Daha sonra segâh makamını içeren bir etüdün çözümlemesine geçilir. Etüt üzerinde bona ve solfej çalışmaları yapılarak notaların doğru seslendirilmesi ve makamın genel yapısının anlaşılması sistematik bir şekilde ele alınır. Etüt çalışmaları sırasında segâh makamının durak, güçlü ve yeden noktaları üzerinde durularak bu perdeler arasındaki geçişlerin doğru şekilde ifade edilmesi sağlanır. Çalışmaların düzenli, odaklı ve gayretli bir yöntemle sürdürülmesi beklenir **(E3.7)**. Viyola üzerinde doğru duruş ve tutuş pozisyonları alınır. Bu süreçte, öğrencilerden yay tutuşu, sağ ve sol el pozisyonlarını dikkatle gözden geçirmeleri istenir ve öğretmen rehberliğinde düzeltmeler yapılır. Görev ve sorumlulukların kararlılıkla yerine getirilmesi ve çalışmalar sırasında disiplinli bir yaklaşım benimsemeleri beklenir **(D12.3)**. Ardından viyolaya özgü teknikler uygulanır. Yay çekişinde ağırlık, hız ve yaygınlık gibi teknik unsurlara odaklanılır. Son olarak pozisyon değişimleri ve entonasyon gibi detaylara dikkat edilir, müzikal bileşenler uygulanarak eser bütünlük içinde icra edilir. Bu süreçte öğrencilerin ritim ve ifadeye uygun çalım yapmaları teşvik edilir.

Grup çalışmaları sırasında öğrenciler teknik detayları değerlendirmek ve yapıcı geri bildirimler vermek için birlikte hareket eder **(D3.4)**. Bu çalışmalar, bireysel katkının grup başarısına olan etkisini anlamaya yönelik bir farkındalık geliştirir. Bu süreçte başkalarını etkin bir şekilde dinlemeleri ve grup iletişimine katılmaları beklenir **(SDB2.1, SDB2.1)**. Her öğrenci, grubun ortak hedeflerine ulaşmasına katkıda bulunur; ekip çalışması yapar ve yardımlaşarak iş birliği içinde çalışma süreçlerini güçlendirir **(SDB2.2)**. Performans görevi olarak segâh makamında öğrencilerin seçtiği bir eseri çalma görevi verilebilir. Dersin sonunda, bireysel performanslar gözlem formu veya analitik dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Öğrenciler, öz değerlendirme formlarıyla kendi performanslarını analiz edebilir **(SDB1.2)**, akran değerlendirme formlarıyla birbirlerine geri bildirimde bulunabilir. Performans görevi, dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler, segâh makamına uygun ezgi ve melodiler oluşturmak için yaratıcı projeler yapabilirler. Örneğin segâh makamı dizisini temel alarak kısa bir düzenleme veya etüt yazabilirler. Ayrıca bu makamda yer alan tanınmış eserlerin tarihi arka planını ve kültürel bağlamını araştırarak sunum ya da poster şeklinde sınıfta paylaşabilirler. Çevrim içi platformlar kullanılarak segâh makamı ile ilgili dijital kaynaklardan faydalanılabilir ve makamı farklı çalgılarla yorumlama çalışmaları gerçekleştirilebilir.

Öğrenciler, segâh makamının anlatım gücünü anlamak için film, tiyatro veya dizilerdeki duygusal sahnelerde bu makamın nasıl kullanılabileceğini tartışabilir. Bunun yanında segâh makamına dayalı eserlerin armonik analizini yaparak makamın karakteristik özelliklerini ortaya çıkaran bir rapor hazırlayabilirler.

Destekleme Öğretmen, segâh makamının seyir özelliklerini görsel materyaller ve dinleme etkinlikleriyle destekleyebilir. Makam dizisinin adım adım gösterildiği interaktif uygulamalar ve dijital kaynaklar kullanarak öğrencilerin makamı kavraması kolaylaştırılabilir. Bunun yanı sıra, sadeleştirilmiş bir eser üzerinde bireysel çalışmalar yapılması teşvik edilerek segâh makamına ait seslerin yay hareketleri ve pozisyon değişimleriyle doğru bir şekilde çıkartılması sağlanabilir.

Küçük grup çalışmaları düzenlenerek segâh makamındaki bir etüdün parça parça incelenmesi ve her bir bölümün detaylı olarak tartışılması sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: MAKAM DİZİLERİ İLE ETÜTLER-2

Temada öğrencilerin çargâh, buselik, kürdi, hicaz ve segâh dizilerini pekiştirmeleri ve bu dizilere uygun etütleri viyolada doğru tekniklerle çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D5. Duyarlılık, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Sosyal Bilimler, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.8.2.1. Makam dizilerinde etüt çalışmaları yapabilme

- Çargâh, buselik, kürdi, hicaz ve segâh makam dizilerine uygun etütleri çözümler.
- Makam dizilerine uygun etütleri çalarken doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını alır.
- Makam dizilerine uygun etütleri çalarken viyolaya özgü teknikleri kullanır.
- Makam dizilerine uygun etütleri çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Etüt Çalışmaları

Genellemeler

Öğrencilerin çargâh, buselik, kürdi, hicaz ve segâh makamlarına ilişkin bilgi ve becerilerini pekiştirerek bu makamlara özgü teknikleri viyolada uygulama becerisi kazanmalarına olanak tanır.

Anahtar Kavramlar

buselik, çargâh, dizi, hicaz, kürdi, segâh, viyola

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden, belirledikleri bir makamda etüt bestelemeleri istenebilir. Bestelenen etütler; durak, güçlü ve yeden perdeleri içerecek şekilde yapılandırılarak sınıfta icra edilebilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin daha önce çargâh, buselik, kürdi, hicaz ve segâh makam dizilerine ilişkin bilgiye sahip oldukları, bu makamlarda eser çaldıkları ve bu bilgiler üzerine çalışmaya devam edebilecekleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Öğretmen; öğrencilerin daha önce öğrendikleri çargâh, buselik, kürdi, hicaz ve segâh makam dizilerine ilişkin bilgi düzeylerini ve bu makamlarda eser çalabilme becerilerini değerlendirebilmek amacıyla yönlendirici sorular sorabilir. Örneğin:

- "Daha önce hangi makam dizilerinde eser çalabildiğinizi hatırlayabiliyor musunuz?"
- "Çargâh ve buselik makamlarının ayırt edici özelliklerini nasıl tanımlayabilirsiniz?"
- "Segâh makamında çalabildiğiniz bir eserin duygusal yapısını nasıl yorumlayabilirsiniz?"

Ayrıca öğrencilerden makam dizilerinin nota sıralamalarını ve karakteristik özelliklerini açıklayabilmeleri istenebilir. Öğretmen, bireysel ya da grup etkinliklerinde öğrencilerin bu bilgilerini ortaya koyabilmelerini sağlayacak kısa dinleme ve tartışma çalışmaları düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğretmen, öğrencilere daha önce çalışabildikleri çargâh, buselik, kürdi, hicaz ve segâh makamlarını hatırlatabilmek için sorular yöneltebilir. Örneğin:

- "Daha önce çaldığınız eserlerde bu makamların ayırt edici özelliklerini nasıl hissettiniz?"
- "Bu makamlar arasında hangi farklılıklar sizin için daha belirgin olabildi?"

Öğrenciler, bu sorulara bireysel olarak yanıt verdikten sonra grup içinde fikirlerini paylaşarak tartışabilirler. Ardından öğretmen bu makamların duygusal ifade gücüne odaklanarak "Çargâh makamı size neşeli bir duygu hissettirebilirken segâh makamı sizde hangi duyguyu çağırıştırabilir? gibi sorularla öğrencilerin sezgisel bağlantılar kurabilmelerini teşvik edebilir.

Daha sonra öğretmen etütlerin amacını açıklayarak şunları sorabilir:

- "Makam dizilerini öğrenebilmek, bir etüdü daha etkili bir şekilde çalabilmenize nasıl yardımcı olabilir?"
- "Makamların ayırt edici özelliklerini bilebilmek, müziksel ifade gücünüzü nasıl etkileyebilir?"

Bu süreçte öğrencilerden bireysel düşüncelerini paylaşabilmeleri ve grup içinde tartışarak önceki öğrenmelerle yeni hedefler arasında bağ kurabilmeleri beklenebilir. Grup çalışmaları sırasında fikirlerini ifade edebilmeleri ve birbirlerinden öğrenebilmeleri teşvik edilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

VIY.8.2.1

Öğretmen; çargâh, buselik, kürdi, hicaz ve segâh makam dizilerine uygun etütler seçerek derse başlar. Öğrencilerden, daha önce çaldıkları eserleri hatırlayarak bu makamlardaki ayırt edici özellikleri tekrar gözden geçirmeleri istenir. Bu süreçte ortak ve farklı özellikleri belirleyerek makamlardaki öne çıkan yapıları ilişkilendirmeleri beklenir (**KB2.9**). Öğrencilerden makamların nota sıralamaları ve karakteristik yapıları üzerine sunulan görselleri sorgulamaları ve bu görseller üzerinden akıl yürütme yaparak ulaştıkları çıkarımları paylaşmaları beklenir (**OB4**). Bu analizle makamların karakteristik yapısı pekiştirilir ve teknik becerilerin geliştirilmesi sağlanır. Her makam dizisinin nota sıralaması, durak, güçlü ve yeden noktaları üzerinde durularak öğrencilerin bu özellikleri hatırlamaları ve pekiştirmeleri sağlanır. Bu süreçte öğrencilerden etütlerin sırayla bona ve solfejini yaparak çözümlemeleri beklenir.

Öğrenciler, etütleri çalarken viyola üzerinde doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını alır ve yay hareketlerini dikkatle uygular. Öğretmen, bireysel rehberlik sağlayarak teknik hataları düzeltir ve etütlerde viyolaya özgü tekniklerin doğru şekilde uygulanmasını destekler.

Etütlerin çalınması sırasında makamların karakteristik özelliklerinin vurgulanması ve öğrencilerin bu özellikleri ayırt edebilmesi hedeflenir. Bu süreçte öğrencilerden belirlenen hedeflere ulaşmak için zihinsel ve bedensel enerjilerini en iyi şekilde kullanmaları ve çalışmalarına tam anlamıyla odaklanmaları beklenir (**E3.2**). Ayrıca hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli eylemleri planlama ve yürütme konusundaki kişisel inançlarının gelişmesi teşvik edilir (**E1.4**). Ritmik doğruluk, entonasyon ve ifade gibi müzikal bileşenlere dikkat edilerek öğrencilerin bol pratik yaparak etütleri çalmaları beklenir.

Grup çalışmaları sırasında öğrenciler birbirlerinin çalım tekniklerine yönelik yapıcı geri bildirimler verir ve makamların farklılıkları üzerine tartışarak iş birliği yapar. Bu süreçte düşüncelerini başkalarıyla tartışmaları ve farklı düşünceler üzerinde uzlaşma sağlayarak ortaklık kurmaları beklenir (**SDB2.2**). Bu süreçte öğrencilerden başkasının onurunu zedeleyecek söz ve davranışlardan kaçınmaları ve görgü kurallarına uygun hareket etmeleri beklenir (**D14.1**). Bu süreçte sosyal ilişkilerde sabırlı ve anlayışlı olmaya gayret etmeleri teşvik edilir (**D5.1**). Ayrıca başkalarını etkin bir şekilde dinleyerek grup iletişimine aktif olarak katılmaları beklenir (**SDB2.1**). Performans görevi olarak öğrencilerden belirledikleri bir makamda etüt bestelemeleri istenebilir. Bestelenen etütler, durak, güçlü ve yeden perdeleri içerecek şekilde yapılandırılarak sınıfta icra edilebilir. Performans sonunda bireysel çalışmalar öz değerlendirme formları ile analiz edilebilir (**SDB1.2**), grup içinde ise akran değerlendirme formları kullanılarak geri bildirim sağlanabilir. Performans görevi, gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Dijital platformlar veya müzik yazılımları kullanılarak bu makamların karakteristik yapısını gösteren kısa sunumlar hazırlayabilirler. Grup etkinliklerinde farklı makamların kullanım alanlarını araştırarak bu bilgileri sınıf içinde paylaşabilirler. Örneğin Türk müziğinde bu makamların hangi tür eserlerde kullanıldığını analiz eden bir proje hazırlayabilirler.

Destekleme Sadeleştirilmiş etütler ve solfej çalışmaları düzenlenerek öğrencilerin bu dizileri hem bireysel hem de grup çalışmasıyla pekiştirmesi sağlanabilir. Gerekli durumlarda, her bir makamın durak, güçlü ve yeden perdeleri vurgulanarak ekstra rehberlik sunulabilir. Grup çalışmaları sırasında öğrencilerin birbirlerine teknik destek sağlayarak öğrenme süreçlerini geliştirmeleri için yapılandırılmış rehberlik yapılabilir. Performans hazırlıkları sırasında yay hareketleri, duruş ve entonasyon gibi detaylarda bireysel geri bildirim verilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: REPERTUVAR ÇALIŞMASI

Temada öğrencilerin repertuar oluşturma sürecinde teknik ve müzikal bilgi birikimlerini kullanarak bilinçli eser seçimleri yapmaları ve bu eserleri viyolaya özgü tekniklerle çalmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceri

EĞİLİMLER E2.4. Güven, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Öz Düzenleme, SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D4. Dostluk, D10. Mütevazılık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Sosyal Bilimler, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.20. Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ViY.8.3.1. Kendi repertuvarını oluşturabilme

ViY.8.3.2. Repertuvarındaki eserleri çalabilme

- a) Repertuvarındaki eserlerin teknik ve müzikal özelliklerini çözümler.
- b) Repertuvarındaki eserleri çalarken duruş ve tutuş pozisyonlarını alır.
- c) Repertuvarındaki eserleri çalarken viyolaya özgü teknikleri uygular.
- ç) Repertuvarındaki eserleri çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Repertuvar Hazırlama

Repertuvarındaki Eserleri Çalma

Genellemeler

Repertuvar oluşturma çalışmaları, öğrencilerin teknik ve müzikal bilgi birikimlerini bir araya getirerek bilinçli eser seçimleri yapmalarını ve bu eserleri kendi yorumlarıyla anlamlandırmalarını sağlar.

Anahtar Kavramlar

eser, müzikal bilgi, repertuvar, teknik bilgi, viyola, yorum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden hazırladıkları repertuvarı sınıfta sunmaları, seçtikleri eserlerle ilgili gerekçelerini paylaşmaları ve repertuvarlarındaki bir eseri sınıfta icra etmeleri istenebilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kendi repertuvarlarını oluştururken teknik zorlukları ve müzikal özellikleri analiz ederek eserler arasında bilinçli tercihler yapabileceği kabul edilmektedir. Bu süreçte öğretmenin rehberliği ile öğrencilerin repertuvarlarına uygun eserleri belirleyebileceği ve bu eserleri kısmen ya da tamamen uygulayarak gelişim sağlayabileceği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin kendi repertuvarlarını oluşturabilme süreçlerinde ihtiyaç duyabilecekleri bilgi ve beceri düzeylerini değerlendirebilmek için çeşitli yönlendirmeler yapabilir. Bu süreçte öğrencilere şu tür sorular yöneltilebilir:

- "Daha önce hangi eserleri çalabildiniz ve bu eserleri neden seçebildiniz?"
- "Bir eseri repertuvarınıza ekleyebilmek için hangi teknik veya müzikal özellikleri dikkate alabilirsiniz?"
- "Repertuvarınızdaki eserler arasında teknik veya duygusal anlamda bir bağlantı kurabilmeniz mümkün mü?"

Ayrıca öğrencilerden geçmişte çalışabildikleri eserlerin teknik ve müzikal analizlerini yapabilmeleri istenebilir. Öğretmen, bireysel ya da grup etkinliklerinde öğrencilerin daha önce öğrendikleri viyola tekniklerini (detaşe, legato, pizzicato, staccato) kullanarak bu eserlerin kısa bölümlerini çalabilmelerini isteyebilir. Bu süreçte öğrencilerin duruş ve tutuş pozisyonları, teknik doğrulukları ve ifade becerileri gözlemlenebilir.

Öğrencilerle birlikte, farklı eserler arasındaki bağlantıları, teknik zorlukları ve ifade unsurlarını tartışarak öğrencilerin repertuvarlarını oluşturabilmeleri konusunda daha bilinçli kararlar almaları desteklenebilir. Bu değerlendirme süreci, öğrencilerin güçlü yönlerini ve gelişim alanlarını belirleyebilmeleri için bir temel sağlayabilir.

Köprü Kurma Öğretmen, öğrencilerin geçmişte öğrendikleri viyola tekniklerini ve daha önce çalışabildikleri eserlerden edinebildikleri deneyimleri repertuar oluşturabilme sürecine bağlayabilmek için düşündürücü sorular yöneltebilir. Örneğin:

- "Daha önce çalışabildiğiniz eserlerin hangi bölümleri size daha kolay ya da zor gelebilmiş-ti? Bu deneyimler, yeni eserler seçebilirken sizi nasıl etkileyebilir?"
- "Bir eserin duygusal ifadesini yorumlayabilmenizde hangi viyola teknikleri size yardımcı olabildi?"

Bu süreçte öğrencilerden daha önceki eserlerinde kullanabildikleri teknikleri ve ifadeleri hatırlayabilmeleri ve bunları yeni repertuvarlarında nasıl kullanabileceklerini tartışabilmeleri istenebilir. Ayrıca farklı makamların ya da eserlerin teknik zorlukları arasında bağlantı kurabilmeleri teşvik edilebilir.

Grup çalışmaları sırasında öğrenciler birbirlerinin geçmiş deneyimlerini dinleyerek repertuar seçimlerinde farklı bakış açıları geliştirebilirler. Öğretmen, bu tartışmalar aracılığıyla öğrencilerin repertuar oluşturabilme sürecinde teknik ve müzikal farkındalıklarını artırmayı amaçlayabilir. Öğrenciler, önceki deneyimlerinden yola çıkarak repertuvarlarını nasıl daha bilinçli bir şekilde oluşturabileceklerini keşfedebilirler.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları VİY.8.3.1

Öğrenci, çargâh, buselik, hicaz, kürdi ve segâh makamlarında daha önce çaldığı etüt ve eserlerden yararlanarak dijital müzik arşivleri, çevrim içi kütüphaneler, nota paylaşım platformları, müzik uygulamaları ve öğretmen rehberliğinde önerilen kaynaklar gibi çeşitli araçları kullanarak eserleri araştırır (**OB2, OB4**). Bu süreçte seçmeyi düşündüğü eserlerin teknik zorlukları, makam yapısı ve müzikal ifadeleri hakkında bilgi toplar (**KB2.6**). Ayrıca bu eserlerle ilgili sorularını öğretmenine ve arkadaşlarına sorarak seçimlerini daha iyi temellendirmeye çalışır (**E3.8, SDB2.3**).

Öğrenci, topladığı bilgileri analiz ederek repertuvara seçilecek eserlerin makam, teknik ve ifade unsurlarını dikkate alır. Parçalar arasındaki ilişkiyi belirler ve farklı teknikleri temsil eden eserleri bir araya getirerek özgün bir bütün oluşturur (**KB2.20**). Tüm bu unsurları bir araya getirerek kendi seviyesine ve tarzına uygun özgün bir repertuar oluşturur. Hazırladığı repertuar seçimlerinde, çevresinden edindiği fikirleri dikkate alarak bireysel kararlar alır ve bu kararların sorumluluğunu üstlenir (**D16.1**). Performans görevi olarak hazırladığı repertuarı sınıfta sunması, eserlere ilişkin gerekçelerini paylaşması istenebilir. Performans görevi, gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Ayrıca geri bildirimler repertuar geliştirme sürecine katkı sağlar. Arkadaşlarından geri bildirim alması için akran değerlendirme formu kullanılabilir. Bu süreçte arkadaşlarını etkin bir şekilde dinler ve geri bildirimleri repertuarını geliştirmek için değerlendirir (**D4.2, SDB2.1**).

ViY.8.3.2

Öğrencilerden repertuvarlarındaki eserleri hatırlamaları ve bu eserlerin teknik ve müzikal özelliklerini çözümlmeleri beklenir. Bu analizde, eserlerin teknik zorlukları ve müzikal ifadeleri belirlenir ve analiz sonuçları öğrenciler arasında tartışılır ve paylaşılır.

Öğretmen rehberliğinde öğrenciler eserleri icra ederken doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygular. Bu süreçte öğrenciler eserleri çalarken doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını koruyarak fiziksel kontrollerini sağlamlaştırır ve bu becerilerini geliştirmeye odaklanır.

Öğretmen, öğrencilerin repertuvarlarındaki eserleri çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanmalarını sağlar. Özellikle detaşe, legato, pizzicato ve staccato gibi tekniklerin eserlerin gerekli yerlerinde uygun bir şekilde uygulanması desteklenir. Eserlerin icrası sırasında öğrencilerden müziksel bileşenlere dikkat etmeleri beklenir. Bu süreçte eserlerin makamına ve özelliklerine uygun yorumlar yapmaları teşvik edilir (**OB4**). Performans görevi olarak öğrencilerden repertuvarlarındaki bir eseri sınıfta icra etmeleri istenebilir. Performans, gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ayrıca arkadaşlarından geri bildirim alırken güvenilir bir iletişim ortamı oluşturmaları, yapıcı yorumlar üzerinden ilerlemeleri ve arkadaşlarının olumlu yönlerini takdir etmeleri beklenebilir (**E2.4, D10.3, SDB2.1, SDB2.1**). Geri bildirim sürecinin ardından öğrenciler kendi performanslarını öz değerlendirme formu ile analiz ederek gelişim alanlarını belirleyebilirler (**SDB1.2**). Ayrıca arkadaşlarından gelen farklı önerilere ve eleştirilere açık bir şekilde yaklaşmaları ve bu görüşleri ön yargısız değerlendirmeleri beklenir (**E3.5**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler, repertuvarlarındaki eserlerin farklı yorumlarını araştırarak bu yorumların teknik ve müzikal farklılıklarını karşılaştıran kısa bir analiz raporu hazırlayabilirler. Bu süreçte farklı sanatçıların performanslarını dinleyip bu performanslardaki yorum farklılıklarını ortaya koyabilirler.

Ayrıca öğrencilerden repertuvarlarında yer alan bir eserin farklı müzik türlerine uyarlanmış versiyonlarını incelemeleri ve bu uyarlamaların eserin duygusal yapısını nasıl değiştirdiğini analiz etmeleri istenebilir. Grup çalışmaları kapsamında öğrenciler bu analizlerini sınıfta paylaşabilir ve farklı bakış açılarını tartışabilirler.

Dijital platformlar kullanılarak eserlerin teknik ve müzikal özelliklerini görselleştiren interaktif sunumlar hazırlanabilir. Örneğin bir eserin teknik zorluklarını ve dinamik yapısını grafiksel olarak ifade eden bir çalışma, öğrencilerin analiz becerilerini geliştirebilir.

Son olarak öğrenciler, repertuvarlarında yer alan eserlerden birini seçerek bu eseri farklı bir tempoda veya dinamik yapıda yorumlayarak yaratıcı bir performans sergileyebilirler.

Destekleme Öğrencilerin repertuvarlarındaki eserlerin teknik ve müzikal özelliklerini daha iyi anlamaları için sadeleştirilmiş pasajlar üzerinde çalışma yapılabilir. Özellikle, pozisyon geçişleri ve yay tekniklerinde zorlanan öğrenciler için adım adım rehberlik sağlanabilir.

Grup etkinliklerinde öğrencilerin birbirlerine destek sağlayarak teknik ve müzikal sorunları birlikte çözmeleri teşvik edilir. Öğrencilerden repertuvardaki eserlerin belirli bölümlerini farklı tekniklerle icra etmeleri istenerek teknik becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

Ayrıca öğretmen, öğrencilerin duruş, tutuş ve yay kullanımı gibi temel tekniklerdeki eksikliklerini gözlemleyerek bireysel geri bildirim sağlayabilir. Performans sırasında öğrencilerin entonasyon ve ritim problemlerini aşmalarına yardımcı olacak küçük tekrarlı çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerin eserlerin duygusal yapısını daha iyi ifade edebilmeleri için basitleştirilmiş görsel materyaller ve açıklamalar kullanılabilir. Örneğin dinamik ve nüans işaretlerini farklı renklerle vurgulayan nota çalışmaları, öğrencilerin ifadelerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: ESER YORUMLAMA ÇALIŞMASI

Temada öğrencilerin repertuvarlarındaki eserleri teknik ve müzikal açıdan analiz ederek viyolaya özgü tekniklerle yorumlamaları ve çalmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D10. Mütevazılık, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türkçe, Matematik, Sosyal Bilimler, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Oyun ve Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

VİY.8.4.1. Eseri yorumlayıp çalabilme

- a) Eserin teknik ve müzikal özelliklerini çözümler.
- b) Eseri yorumlarken duruş ve tutuş pozisyonlarını alır.
- c) Eseri yorumlarken viyolaya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Eseri yorumlarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Eser Yorumlama

Genellemeler Eser yorumlama çalışmaları, öğrencilerin müziksel ifade, teknik beceri ve yaratıcılıklarını bir araya getirerek çalgılarını daha bilinçli ve etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar. Öğrenciler hem eseri çalıp aynı zamanda o eserin teknik, duygusal ve tarihsel boyutlarını anlayarak müzikal bir bütünlük içinde yorumlama becerisi kazanır.

Anahtar Kavramlar eser, teknik, viyola, yorumlama

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; performans görevi, öz değerlendirme ve akran değerlendirme ile ölçülebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden bir eserin bölümünü kendi bireysel yorumlarıyla çalmaları ve bu yorumu sınıfta sözlü olarak açıklamaları istenebilir. Performans görevi derececi puanlama anahtarı veya gözlem formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin eser yorumlama sürecinde aktif bir şekilde teknik ve müzikal özellikleri analiz edebileceği kabul edilmektedir. Bu süreçte öğretmenin rehberliği ile öğrencilerin eserin tarihsel ve stilistik bağlamını anlamalarının yanı sıra kendi bireysel yorumlarını geliştirebilecekleri bir öğrenme ortamının sağlanacağı kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin yorumlama sürecinde viyolaya özgü teknikleri kullanarak eserin duygusal ve ifade boyutlarını icra edebileceği ve bu süreçte yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri de kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğretmen, öğrencilerin daha önce çalışabildikleri eserlerdeki teknik ve müzikal bilgilerini değerlendirebilmek amacıyla yönlendirici bir süreç oluşturabilir. Bu süreçte öğrencilerden repertuvarlarındaki bir eseri seçerek eserin teknik ve müzikal özelliklerini sözlü olarak açıklayabilmeleri istenebilir. Örneğin:

- "Bu eser, hangi teknikleri gerektirebilir ve bu teknikleri nasıl uygulayabilirsiniz?"
- "Eserin dinamik yapısını ve duygusal ifade özelliklerini nasıl yorumlayabilirsiniz?"

Ayrıca öğrencilerden eserin tarihsel ve stilistik bağlamını tartışabilmeleri ve bu bağlamın eserin yorumlanmasına nasıl etki edebileceğini açıklayabilmeleri beklenebilir. Öğretmen, bireysel veya grup etkinliklerinde öğrencilerin viyolaya özgü teknikleri (detaşe, legato, pizzicato, staccato) kullanabilme becerilerini gözlemleyebilir ve eserin duygusal boyutlarını ifade edebilme kapasitelerini değerlendirebilir.

Öğretmen rehberliğinde kısa dinleme çalışmaları ve tartışmalar düzenlenerek öğrencilerin eser yorumlayabilme becerilerindeki güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları belirleyebilmek amaçlanabilir. Bu süreç, öğrencilerin mevcut bilgi düzeylerini ortaya koyabilmeleri sağlanabilirken ilerleyen çalışmalarda ihtiyaç duyabilecekleri rehberliği planlayabilmek için bir temel oluşturulabilir.

Köprü Kurma Öğretmen, öğrencilerin daha önce çalışabildikleri eserlerden hareketle yorumlama sürecinde kullanabilecekleri teknik ve müzikal bilgileri ilişkilendirebilmelerini sağlamak amacıyla düşündürücü sorular yöneltebilir. Örneğin:

- "Daha önce çalışabildiğiniz bir eserde dinamik veya tempo değişimlerini nasıl ifade edebildiğinizi hatırlatabiliyor musunuz?"
- "Bir eserin duygusal yapısını ortaya koyabilmek için hangi viyola tekniklerini kullanabilmiştiniz?"
- "Eserlerin tarihsel bağlamını anlayabilmenin yorumlama sürecinize ne gibi katkılar sağlayabileceğini düşünebiliyorsunuz?"

Bu sorularla öğrencilerin önceki deneyimlerinden yola çıkarak yorumlama sürecine zihinsel bir hazırlık yapabilmeleri hedeflenebilir. Öğrencilerden daha önce çalışabildikleri bir eseri veya dinleyebildikleri bir yorumu hatırlayarak teknik ve müzikal özellikler açısından değerlendirme yapabilmeleri istenebilir. Bu süreçte eserin duygusal atmosferini ifade edebilmeye geçmiş bilgi ve deneyimlerini nasıl kullanabildiklerini açıklayabilmeleri teşvik edilebilir.

Ayrıca öğrenciler grup tartışmalarıyla birbirlerinin yorumlama süreçlerini dinleyerek eserin farklı yorumlarını anlayabilmeleri ve farklı bakış açılarına açık olabilmeye becerilerini geliştirebilmeleri sağlanabilir. Bu bağlamda öğrencilerin daha önce öğrendikleri viyolaya özgü teknikleri ve müzikal ifade biçimlerini yeni bir eserde nasıl kullanabileceklerini keşfedebilmeleri amaçlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ViY.8.4.1

Öğretmen, öğrencilerden repertuvarlarındaki bir eseri seçerek teknik ve müzikal özelliklerini analiz etmelerini ister. Öğrenciler, eser üzerinde çalışırken pozisyon değişiklikleri, yay kullanımı ve artikülasyon gibi teknik zorlukları analiz ederek çözüm üretir (**E3.8**).

Eserin müzikal bileşenleri üzerinde durularak eserin teknik gerekliliklerine uygun bir şekilde doğru duruş ve tutuş pozisyonları alınır. Öğrenciler, eser icrasında fiziksel becerilerini bu bilgiler doğrultusunda uygular (**OB4**).

Öğrenciler, eser icrasında viyolaya özgü teknikleri kullanır ve eserlerin duygu ve ifade yapısını yansıtmaya çalışır.

Öğrenciler, eserin müziksel bileşenlerini anlayarak bu özellikleri yorumlarına yansıtır. Beethovenin yaşadığı dönemin şartları ve stilistik özelliklerini dikkate alarak eserlerini müzikal doğrulukla icra eder. Eserin farklı tempolarda ya da dinamik yapılarda icrası denetlenir ve öğrencilerin yaratıcı yaklaşımlarını sergilemeleri desteklenir. Grup çalışmalarında, eserin toplu icrası ya da düet şeklinde yorumlanması sağlanır. Bu süreçte öğrenciler grup iletişimine etkin şekilde katılarak duygu ve düşüncelerini paylaşır. Aynı zamanda, söz hakkı vermek ve etkin dinleme gibi nezaket davranışlarını sergilemeleri, başkalarının onurunu zedeleyecek söz ve davranışlardan kaçınmaları beklenir (**SDB2.1, D14.1**).

Performans görevi olarak öğrencilerden bir eserin bölümünü kendi bireysel yorumlarıyla çalmaları ve bu yorumu sınıfta sözlü olarak açıklamaları istenebilir. Bu süreçte öğrenciler performans sergileme becerilerini geliştirme fırsatı bulur (**OB9**). Performans, gözlem formu ve analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Performans sonrası, öğrenciler hem öz değerlendirme formları hem de akran değerlendirme formları kullanarak kendi yorumlarını ve arkadaşlarından gelen geri bildirimleri analiz edebilir. Grup içinde öğrencilerin birbirlerinin olumlu yönlerini takdir etmeleri ve yapıcı yorumlar üzerinden ilerlemeleri teşvik edilir (**E3.5, D10.3, SDB2.1**). Bu süreçte grup çalışmalarına katılım ve bireysel farkındalıkların pekiştirilmesi hedeflenir.

FARKLI LAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler, seçtikleri bir eserin duygusal atmosferini farklı bir sanat dalıyla ilişkilendirebilirler. Örneğin eserin yarattığı duygusal etkiyi bir şiir, resim ya da kısa bir hikâye ile ifade ederek müziğin diğer sanat dallarıyla olan ilişkisini keşfedebilirler. Ayrıca öğrencilerden eserin icrasında kullanılan teknikleri açıklayan kısa bir eğitim videosu hazırlamaları istenebilir. Bu videoda, eserin icrasında karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukların nasıl üstesinden geldiklerini sınıf arkadaşlarıyla paylaşabilirler.

Bir başka öneri olarak aynı eseri farklı kültürel bağlamlarda yorumlayan müzik eserlerini araştırabilirler. Örneğin Batı müziği ve Türk müziğinde benzer tekniklerin veya duygusal yapıların nasıl kullanıldığını karşılaştıran bir analiz raporu hazırlayabilirler.

Grup çalışmaları kapsamında öğrenciler bir eseri farklı enstrümanlarla icra edebilecek şekilde düzenleyebilirler. Bu süreçte eseri toplu bir performansla uyarlayarak grup uyumu, yaratıcılık ve müzikal iş birliğini geliştirebilirler.

Son olarak öğrenciler, profesyonel bir müzisyenin performansını izleyip bu performansın teknik, müzikal ve duygusal özelliklerini analiz eden bir makale yazabilirler. Bu analizlerini sınıf arkadaşlarına sunarak farklı yorumların esere kattığı anlamları tartışabilirler.

Destekleme Öğrencilerin eseri yorumlama ve çalma sürecini pekiştirmek için sadeleştirilmiş pasajlar veya kısa bölümlerle çalışma yapılabilir. Eserin teknik zorluklarını azaltarak pozisyon değişiklikleri, yay kullanımı ve dinamik geçişlerin adım adım incelenmesi sağlanabilir. Bu süreçte, öğrencilerin viyolaya özgü teknikleri (detache, legato, pizzicato, staccato) daha rahat bir şekilde uygulamalarını desteklemek için bireysel rehberlik sağlanabilir.

Grup etkinlikleri sırasında öğrencilerin birlikte çalışarak zorlanılan teknik noktalar üzerinde karşılıklı destek sunmaları teşvik edilir. Özellikle duruş ve tutuş pozisyonları, yay hareketleri ve artikülasyon gibi detaylarda öğretmen tarafından gözlem yapılarak gerekli geri bildirimler verilir.

Ayrıca eserin duygusal ve ifade boyutlarını anlamalarını kolaylaştırmak için eserle ilgili görsel materyaller ve sadeleştirilmiş açıklamalar sunulabilir. Örneğin eserin dinamik yapılarını renkli grafiklerle görselleştirerek öğrencilerin bu kavramları daha iyi anlamaları sağlanabilir.

Performans sırasında yaşanan entonasyon veya ritmik sorunları düzeltmek için kısa ve tekrarlı çalışmalar yapılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

